

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ 2011-2020

ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້
ກົມປ່າໄມ້
ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ສ ປ ປ ລາວ

ພິດສະພາ 2011

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ

ປີ 2011-2020

໑ ລິຂະສິດ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນ
ປ່າໄມ້, ສປປ ລາວ, 2011.

ສະຫງວນລິຂະສິດ, ການຈັດພິມຄືນ ຫຼື ຖອດແບບ ໃນເອກະສານ ສະບັບນີ້ ດ້ວຍວິທີໃດກໍຕາມ
ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້,
ກົມປ່າໄມ້, ສປປ ລາວ.

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ກົມປ່າໄມ້

ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

ຜູ້ ປ.ນ 811, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

ໂທ: +856-21-215000 / +856-21-216921

ແຟກ: +856-21-215004 / +856-21-217161

ການອ້າງອີງ : MAF 2011. ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ,
ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສປປ ລາວ.

ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການຈາກ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນ
ທຳມະຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ (IUCN) ແລະ ອົງການອະນຸລັກພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ ສາກົນ
(FFI).

ທຶນສະໜັບສະໜູນ : ສະຖານທູດ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ກອງທຶນ ອາກາສ
ແລະ ກອງທຶນ ໂມຮາມັດ ເບນຊາອິດ.

ບົດແປ : ຈັນທະວີ ວົງຄຳແຫງ ແລະ ໄພວັນ ເພຍປະລັດ

ອອກແບບໜ້າປົກ : ໄພວັນ ເພຍປະລັດ ແລະ ໄຈນ້ອຍ ສີສິມພານ

ກວດແກ້ : ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

ຮູບໜ້າປົກ : ຮູບພື້ນໜ້າປົກ ແລະ ຫຼັງປົກ ໂດຍ ໄພວັນ ເພຍປະລັດ, ຮູບທະນີແກ້ມຂາວ
ຖິ້ມເໜືອ ໂດຍ ເທີລີ ວິດເທັກເກີ. ຮູບຫຼັງປົກ ຖ່າຍທີ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູຫີນປູນ ແລະ
ຮູບ ທ່ານ ສຸລິ ທຳມະວົງ ພະນັກງານ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງນາກາຍ ພວມສ້ອງ
ກ້ອງ ສຳຫຼວດທະນີ ໃນເດືອນ ກຸມພາ ປີ 2011.

ສາລະບານ

ເນື້ອໃນ

ໜ້າທີ

ສາລະບານ	ii
ຄຳສັບຫຍໍ້	vi
ຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບ	ix
ຜູ້ປະກອບສ່ວນ	xi
ລາຍຊື່ຄະນະຄົ້ນຄວ້າວິຊາການ	xi
ບົດນຳ	xii
ຄຳນຳ	xiii
ຄຳຂອບໃຈ	xvi
ບົດສັງລວມຫຍໍ້	xviii
1. ພາກສະເໜີ	1
1.1 ການປົກປັກຮັກສາທະນີ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ	1
1.2 ຂັ້ນຕອນ ການພັດທະນາ ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ	2
1.3 ເນື້ອໃນຫຼັກຂອງແຜນການ	3
2. ສະຖານະພາບ ແລະ ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ	4
2.1 ນິເວດວິທະຍາ ແລະ ອຸປະນິໄສຂອງທະນີ	4
2.2 ສະຖານະພາບ ແລະ ການກະຈາຍຂອງທະນີ	10
2.2.1 ທະນີມືຂາວ	11
2.2.2 ທະນີມຸງກຸດ	13
2.2.3 ທະນີແກ້ມດຳ	14
2.2.4 ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ	15
2.2.5 ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້	16
2.2.6 ທະນີແກ້ມເຫລືອງ	17
2.3 ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ທະນີ	17
2.3.1 ການລ່າເນື້ອ	18
2.3.2 ການຖາງປ່າ ແລະ ການທຳລາຍຖິ່ນຢູ່ອາໄສ	21

2.3.3 ຜົນກະທົບຍ້ອນມີຈຳນວນປະຊາກອນໜ້ອຍ.....	23
2.4 ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ	24
2.5 ສິ່ງທ້າທາຍໃນການອະນຸລັກທະນີ.....	26
2.5.1 ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.....	26
2.5.2 ຄວາມຈຳກັດທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ.....	27
2.6 ໂອກາດໃນການອະນຸລັກທະນີ	28
2.6.1 ເປັນສັດຕົວແທນ	28
2.6.2 ການກວດກາຕິດຕາມ	28
2.6.3 ການອະນຸລັກຕາມຮີດຄອງປະເພນີ	29
2.6.4 ພື້ນທີ່ຖິ້ມອາໄສກ້ວາງ	29
2.6.5 ປະສົບການຖອດຖອນ ໃນເຂດພູມມີພາກ	29
2.6.6 ປະສົບການໃນການອະນຸລັກ ໃນປະເທດ.....	29
2.6.7 ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ.....	30
3. ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ.....	31
3.1 ການສ້າງວິໄສທັດ.....	31
3.1.1 ວິໄສທັດ	31
3.1.2 ນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງ ກັບການອະນຸລັກ ທະນີ.....	32
3.1.3 ເປົ້າໝາຍ ຂອງແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ.....	33
3.1.4 ຈຸດປະສົງ	33
3.2 ພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ຂອງການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ	33
3.3 ແຜນກົດຈະກຳ ການອະນຸລັກ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ.....	38
3.3.1 ເພື່ອຄວບຄຸມການລ່າ ແລະ ການຊີ້-ຂາຍທະນີໃນພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດຢ່າງເຂັ້ມງວດ	38
3.3.1.1 ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ແລະ ການກວດກາ ລາດຕະເວນ ຢູ່ໃນ ແລະ ຂອບເຂດ ພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ	39
3.3.1.2 ການກຳນົດ ເຂດຫວງທຳມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ເພື່ອໃຫ້ກວມເອົາ ພື້ນທີ່ງົມທະນີ.....	40
3.3.1.3 ບັບປຸງຂອດປະສານງານ ລະຫວ່າງ ພະນັກງານ ແລະ ພາກສ່ວນນຳໃຊ້ ມາດ ຕະການໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອແກ້ໄຂການລ່າສັດປ່າ.....	40
3.3.1.4 ສ້າງສາຍລາຍງານ ເພື່ອຕິດຕາມໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ທາງກົດໝາຍ.....	41

3.3.1.5 ການເຜີຍແຜ່ ຂໍ້ມູນ ດ້ານລະບຽບການ ແລະ ການໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍທະນີ.....	42
3.3.2 ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ພື້ນທີ່ຕົວແທນ ຂອງທະນີ.....	42
3.3.3 ເພີ່ມທະວີ ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງມວນຊົນ ຕໍ່ການອະນຸລັກ ທະນີ.....	43
3.3.3.1 ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບທຳທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ.....	44
3.3.3.2 ປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ຊຸມຊົນ	44
3.3.3.3 ປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ສູນກາງ.....	45
3.3.3.4 ສ້າງໂອກາດ ໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງພະນັກງານການນຳ.....	45
3.3.4 ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃຫ້ຄົນລາວ ດ້ານການອະນຸລັກທະນີ.....	46
3.3.4.1 ຄວາມສາມາດ ໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ	46
3.3.4.2 ການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການ.....	47
3.3.5 ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍການອະນຸລັກທະນີກັບທີ່ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ.	48
3.3.5.1 ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການພັດທະນາ ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ.....	48
3.3.5.2 ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ ແບບຊຸມຊົນ.....	49
3.3.6 ປັບປຸງຂອດປະສານງານກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອການອະນຸລັກທະນີ	50
3.3.6.1 ປະສານງານ ເພື່ອການປົກປັກຮັກສາ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່.....	50
3.3.6.2 ປະສານງານ ເພື່ອປ້ອງກັນ ການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍ ທະນີ.....	50
3.3.6.3 ປະສານງານ ເພື່ອການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບທະນີ.....	51
3.3.7 ປັບປຸງພື້ນຖານຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຂອງທະນີ	52
3.3.7.1 ສຳຫຼວດ ການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ສະເພາະພື້ນທີ່	52
3.3.7.2 ສຳຫຼວດ ການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ໃນພື້ນທີ່ອື່ນໆ.....	53
3.4 ແຜນວຽກ ແລະ ງົບປະມານ.....	54
4. ການປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ.....	60
4.1 ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ.....	60
4.2 ແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ງົບປະມານ	61
4.2.1 ທຶນພາຍໃນ	61
4.2.2 ທຶນສາກົນ	61
4.3 ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ	62

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

5. ເອກະສານອ້າງອີງ.....	63
ລາຍຊື່ຕາຕະລາງ:	
ຕາຕະລາງ 1. ພື້ນທີ່ປູລິມະສິດ ແລະ ເຫດຜົນຂອງພື້ນທີ່ ສຳລັບການອະນຸລັກທະນີ.....	34
ຕາຕະລາງ 2. ແຜນວຽກ ແລະ ງົບປະມານ.....	54
ລາຍຊື່ທ້ອງ:	
ທ້ອງ 1. ການຄ້າຂາຍກະດູກລົງ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໝໍ່.....	20
ທ້ອງ 2. ຄວາມເຊື່ອຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ລົງເສີມການອະນຸລັກທະນີ	25
ລາຍຊື່ຮູບພາບ:	
ຮູບພາບ 1 ຮູບປະພັນຂອງທະນີ ແຕ່ລະຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ.....	7
ຮູບພາບ 2. ແຜນທີ່ການບັນທຶກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ (1999-2010).....	12
ຮູບພາບ 3. ຮູບກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ສປປ ລາວ ຄັ້ງສຸດທ້າຍ ທີ່ກົມປ່າໄມ້ ເດືອນ ກຸມພາ 2011.....	66

ຄຳສັບຫຍໍ້

	ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງ ຂອງແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງທະນາຄານ ອາຊີ.
BCI	Biodiversity Corridors Initiative, component of Core Environment Program of Asian Development Bank ສົນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນສົນທິສັນຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດປີ 1993 ໂດຍມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ, ການນຳໃຊ້ ແບບຍືນຍົງ, ຍຸດຕິທຳ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນຢ່າງສະເໝີພາບ.
CBD	Convention on Biological Diversity (CBD) a United Nations convention ratified in 1993 with the objective of conserving biodiversity, its sustainable use and fair and equitable sharing of its benefits.
CITES	ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າ ແລະ ພືດພັນທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora ໄກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ (ສະຖານະພາບໃນການອະນຸລັກ ແມ່ນຊະນິດທີ່ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ ຕາມບັນຊີແດງ ຂອງ ອົງການ IUCN)
CR	Critically Endangered (Conservation status defined by the IUCN Red List of Threatened Species) ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ລັດຖະບານລາວ
DAFO	District Agriculture and Forestry Office, GoL
DFRC	ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ລັດຖະບານລາວ Division of Forest Resource Conservation of DoF, GoL
DoF	ກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຖະບານລາວ Department of Forestry of the Ministry of Agriculture and Forestry, GoL
DoFI	ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຖະບານລາວ Department of Forestry Inspection of the Ministry of Agriculture and Forestry, GoL ໄກ້ຈະສູນພັນ (ສະຖານະພາບໃນການອະນຸລັກ ແມ່ນຊະນິດທີ່ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ ຕາມບັນຊີແດງ ຂອງ ອົງການ IUCN)
EN	Endangered (Conservation status defined by the IUCN Red List of Threatened Species) ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ລັດຖະບານລາວ
EPF	Environment Protection Fund, GoL ການປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມ
EIA	Environmental Impact Assessment ອົງການອະນຸລັກ ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າສາກົນ

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ

ປີ 2011-2020

FFI	Fauna & Flora International ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ
GoL	Government of Lao PDR ເຄື່ອງມືບັນທຶກຈຸດພິກັດ ໃນແຜນທີ່
GPS	Global Positioning System ໂຄງການຮ່ວມມືວິຊາການ ຂອງລັດຖະບານເຢຍລະມັນ
GTZ	Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (German Technical Cooperation) ໂຄງການຮ່ວມມືສາກົນ ຂອງລັດຖະບານເຢຍລະມັນ
GIZ	Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (German International Cooperation) ເຮັກຕາ
Ha	Hectare ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ
IUCN	International Union for Conservation of Nature ກຸ່ມທະນາຄານພັດທະນາ ເຢຍລະມັນ
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau (German Development Bank) ສ.ປ.ປ ລາວ
Lao PDR	Lao People's Democratic Republic ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
LWU	Lao Women's Union ກຳມະພັນ ຫຼື ພັນທຸກຳ
mtDNA	Mitochondrial DNA ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ
NGO	Non-government organisation ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ, ລັດຖະບານລາວ
NLMA	National Land Management Authority of GoL ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
NTFPs	Non-Timber Forest Products ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
NPA	National Protected Area ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ
NUoL	National University of Laos ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ລັດຖະບານລາວ
PAFO	Provincial Agriculture and Forestry Office, GoL ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ, ລັດຖະບານລາວ
PoFI	Prinvincial Office for Forestry Inspection, GoL ພະແນກ ທ່ອງທ່ຽວແຂວງ

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ

ປີ 2011-2020

PTO	Provincial Tourism Office ປ່າສະຫງວນແຂວງ
PPA	Provincial Protected Area ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ປະຈຳແຂວງ, ລັດຖະບານລາວ
PPAM	Provincial Division for Protected Area Management, GoL ໂຄງການຈັດສັນປ່າຜະລິດ
SUFORD	Sustainable Forestry and Rural Development ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ
WCS	Wildlife Conservation Society ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາອ່າງໂຕ່ງ ນ້ຳເທີນ 2, ລັດຖະບານລາວ
WMPA	Watershed Management and Protection Authority, GoL ກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ
WWF	World Wide Fund for Nature

ຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບ

ການອະນຸລັກ : ໝາຍເຖິງການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໂດຍມີການ
ຄຸ້ມຄອງຕາມລະບຽບຫຼັກການ ເພື່ອໃຫ້ມີໄວ້ຕະຫຼອດໄປ ແລະ ນຳໃຊ້ໄດ້ຍາວນານ.

ການອະນຸລັກກັບທີ່ : ໝາຍເຖິງການອະນຸລັກ ທາງດ້ານລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາ
ໄສທຳມະຊາດ ພ້ອມທັງມີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພື້ນຟູປະຊາກອນຂອງຊະນິດພັນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງ
ພວກມັນ.

ກົນໄກການເງິນຍືນຍົງ : ໝາຍເຖິງ ແຫຼ່ງທຶນທີ່ໝັ້ນຄົງ ແລະ ຍາວນານ ຕອບສະໜອງເພື່ອ
ການບັນລຸ ຈຸດປະສົງໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໂດຍມີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທຶນຢ່າງມີປະສິດ
ທິພາບ.

ການພັດທະນາຍືນຍົງ : ໝາຍເຖິງ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພື່ອສະໜອງຄວາມ
ຕ້ອງການໃນການດຳລົງຊີວິດ ໃນຂະນະ ມີການປົກປັກຮັກສາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍຮັບປະກັນ
ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ ຍັງຄົງໄວ້ ໃຫ້ຫຼືນສືບທອດຕໍ່ໄປ.

ເຂດຫວງທຳມະດັດຂາດ : ໝາຍເຖິງ ພື້ນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງສັດປ່າ ເຊິ່ງກຳນົດໄວ້
ເປັນເຂດແຜ່ພັນ ຂອງສັດປ່າ ໂດຍຈຳກັດການເຂົ້ານຳໃຊ້.

ເຂດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ ຫຼື ເຂດຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ : ໝາຍເຖິງ ພື້ນທີ່ກຳນົດໃຫ້ມີການນຳໃຊ້
ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ເພື່ອການລ້ຽງຊີບຂອງຊາວບ້ານ.

ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ອະນຸລັກ : ໝາຍເຖິງ ການເຊື່ອມຕໍ່ປ່າລະຫວ່າງພື້ນທີ່ປ່າ ຫຼື ເຂດປ່າສະຫງວນ

ເຂດຫຼໍ່ແຫຼມ : ໝາຍເຖິງ ເຂດທີ່ມີຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ສຳຄັນຂອງສັດປ່າ ໂດຍມີສັດປ່າອາໄສຢູ່ຫຼາຍ

ສັດຕົວແທນ : ໝາຍເຖິງ ສັດປ່າທີ່ໄດ້ຈັດວ່າເປັນທີ່ພື້ນເດັ່ນ, ນຳໜ້າ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງ
ອາດບົ່ງບອກ ເຖິງຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງທຳມະຊາດໄດ້.

ສັດສຳຄັນ : ໝາຍເຖິງ ສັດປ່າທີ່ຈັດຢູ່ໃນບັນຊີລະດັບຊາດ ຫຼື ສາກົນ ເຊັ່ນ: ສັດຫວງທຳມະ ຂອງ
ສປປ ລາວ ຫຼື ບັນຊີໄພຂົ່ມຂູ່ ຕາມບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN ຫຼື ບັນຊີ I ຂອງ CITES.

ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ : ເປັນສົນທິສັນຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດປີ 1993
ໂດຍມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ, ການນຳໃຊ້ຍືນຍົງ, ຍຸດຕິທຳ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນ
ຢ່າງສະເໝີພາບ.

ສາຍລາຍງານ : ໝາຍເຖິງ ສາຍການພົວພັນວຽກ ຂອງກຸ່ມຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດ ເຊັ່ນ: ປະຊາຊົນ ແລະ ພະນັກງານ ເພື່ອຈຸດປະສົງ ເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບລັບໆ ເພື່ອວາງແຜນສະກັດກັ້ນການລັກລອບທີ່ຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ ສຳລັບວຽກງານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ (ປ່າໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ) ຢູ່ໃນຂອບເຂດຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ ໃຫ້ສາຍງານຂອງຕົນທີ່ຂຶ້ນກັບ.

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ : ໝາຍເຖິງ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການອະນຸລັກ ໃນລະດັບຊາດ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງໂດຍສູນກາງ ເພື່ອການປົກປັກຮັກສາທຳມະຊາດ, ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ, ລະບົບນິເວດວິທະຍາປ່າໄມ້, ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຄ່າທາງທຳມະຊາດ, ປະຫວັດສາດ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ອື່ນໆ.

ປ່າສະຫງວນແຂວງ : ໝາຍເຖິງ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການອະນຸລັກ ໃນລະດັບແຂວງ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງໂດຍແຂວງ ເພື່ອການປົກປັກຮັກສາ ທຳມະຊາດ, ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ, ລະບົບນິເວດວິທະຍາປ່າໄມ້, ສິ່ງທີ່ມີຄ່າທາງທຳມະຊາດ ແລະ ປະຫວັດສາດ ອື່ນໆ.

ປ່າປ້ອງກັນ : ໝາຍເຖິງ ເຂດປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ກຳນົດ ເພື່ອປ້ອງກັນແຫຼ່ງນ້ຳ, ແຄມນ້ຳ, ການເຊາະເຈື່ອນ, ໄພທຳມະຊາດ ແລະ ເປັນເຂດປ້ອງກັນຊາດ.

ປ່າຜະລິດ : ໝາຍເຖິງ ເຂດປ່າທຳມະຊາດ ຫຼື ປ່າປູກທີ່ໄດ້ກຳນົດເປັນເຂດປ່ານຳໃຊ້ຜະລິດອຸດສາຫະກຳໄມ້ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.

ບັນຊີສັດປ່າປະເພດ 1 : ໝາຍເຖິງ ສັດປ່າປະເພດນີ້ ແມ່ນຫາຍາກ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ, ມີຄຸນຄ່າສູງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ. ການລ່າ ແລະ ຄ້າຂາຍ ໃນທຸກໆລະດູການ ແລະ ທຸກສະຖານທີ່ ຂອງສັດປ່າ ໃນບັນຊີນີ້ ແມ່ນຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ ສັດນ້ຳສັດປ່າ ສປປ ລາວ.

ບັນຊີສັດປ່າປະເພດ 2 : ໝາຍເຖິງ ສັດປ່າເພດນີ້ມີ ບໍ່ທັນມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ, ສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ. ສາມາດລ່າໄດ້ ບາງລະດູການ ຢູ່ນອກເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອການຄ້າ.

ບັນຊີສັດປ່າປະເພດ 3 : ໝາຍເຖິງ ສັດປະເພດນີ້ມີຫຼາຍ, ສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ. ສາມາດລ່າໄດ້ ບາງລະດູການ ຢູ່ນອກເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ແລະ ເພື່ອການບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອການຄ້າ.

ໄພຂົ່ມຂູ່ : ໝາຍເຖິງ ກິດຈະກຳໃດໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ ປະຊາກອນຂອງສັດປ່າ ຫຼື ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດປ່າ ຖືກຊຸດໂຊມ ອັນມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ການຢູ່ລອດ ຂອງສັດປ່າ.

ຜູ້ປະກອບສ່ວນ

ລາຍຊື່ຄະນະຄົ້ນຄ້ວາວິຊາການ ຮ່າງແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ

1. ທ່ານ ບົວພັນ ພັນທະວົງ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
2. ທ່ານ ສັງວານ ບົວວົງ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
3. ທ່ານ ບຸນທັນ ພິລາຈັນ ກົມກວດກາປ່າໄມ້
4. ທ່ານ ໄຈນ້ອຍ ສີສິມພານ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
5. ທ່ານ ດຣ. ຈັນທະວີ ວົງຄຳແຫງ ອົງການ ອະນຸລັກ ສັດປ່າ (WCS)
6. ທ່ານ ຄຳຄູນ ຊຸນບໍລິນ ອົງການ ທຳມະຊາດ ໂລກ (WWF)
7. ທ່ານ ຄຳຫຼ້າ ອິນຄະວິໄລ ຄະນະວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ
8. ທ່ານ ນ. ພັນສະໄໝ ພົມມີໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດປ່າໄມ້ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ
9. ທ່ານ ດຣ. ໄພວັນ ເພຍປະລັດ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN)
ປະຈຳ ສປປ ລາວ

ລາຍຊື່ຜູ້ສະໜັບສະໜູນ ທາງດ້ານວິຊາການ

1. ທ່ານ ຮສ ບຸນທິບ ພະໄຊສົມບັດ ຄະນະວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ
2. ທ່ານ ນ. ລັດສະໄໝ ສິລາວົງ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN)
ປະຈຳ ສປປ ລາວ
3. ທ່ານ ຊົງ ເຈົ້າຈະລິຈາ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN) ປະຈຳ
ປະຈຳ ສປປ ລາວ
4. ທ່ານ ພູທອນ ກິ່ງສະດາ ຄະນະວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ
5. ທ່ານ ແວວສະຫວັນ ສາຍສະຫວັນ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້
6. ທ່ານ ດຣ. ວິນລຽມ ດັກເວີດ ນັກວິທະຍາສາດ ທີ່ປຶກສາອິສະຫຼະ
7. ທ່ານ ພໍ ອິນຊວາຄາວ ອົງການ ຮັກສາ ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ ສາກົນ (FFI)
8. ທ່ານ ນ. ສະລອດ ອິກສ ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN)
9. ທ່ານ ສິດ ຮາລາມ ອົງການ ອະນຸລັກ ສັດປ່າ (WCS)

ບົດນຳ

ສ ປ ປ ລາວ ເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໄປດ້ວຍສັດປ່າໆຊະນິດເຊັ່ນ: ສັດລ້ຽງລູກ ດ້ວຍນ້ຳນົມ, ສັດເລືອຄານ, ສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ, ນົກ, ແມງໄມ້ ແລະ ສັດນ້ຳຕ່າງໆ. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ສັດປ່າເຫຼົ່ານີ້ຍ້ອນວ່າ ສ ປ ປ ລາວ ມີປ່າໄມ້ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແຕ່ເໜືອຕະຫຼອດໃຕ້. ປ່າໄມ້ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳເປັນບ່ອນອາໄສ ທີ່ສຳຄັນສຳລັບສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າທຸກຊະນິດ. ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງ ສັດປ່າດັ່ງກ່າວໄດ້ແກ່: ປ່າດົງດິບເຂດຕ່ຳ ແລະ ເຂດສູງ, ປ່າປະສົມ, ປ່າໂຄກ ແລະ ປ່າພັດໃບ, ປ່າແປກ, ພູຫີນປູນ, ທົ່ງຫຍ້າ ແລະ ດິນບໍລິເວນນ້ຳ. ຖິ່ນທີ່ ຢູ່ອາໄສດັ່ງກ່າວ ຍັງເປັນບ່ອນດຳລົງຊີວິດຂອງ ຊະນິດພັນສັດປ່າ ທີ່ຫາຍາກ ແລະ ໃກ້ຈະສູນພັນ ຫຼື ໄດ້ສູນພັນ ໄປແລ້ວໃນພາກພື້ນ ແລະ ໃນໂລກ, ແຕ່ຍັງປະກົດມີຢູ່ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ ໄດ້ແກ່: ຊ້າງ, ເສືອໂຄ່ງ, ເສືອລາຍເມກ, ເສືອດາວ, ເມີຍ, ເສົາລາ, ທະນີ, ແຂ້, ປາຂ່າ, ນົກກົກ, ນົກເປັດກ່າ ແລະ ອື່ນໆ.

ທະນີແມ່ນໜຶ່ງ ໃນຈຳນວນຊະນິດສັດປ່າທີ່ໂດດເດັ່ນ ໃນລະບົບນິເວດວິທະຍາປ່າໄມ້ຂອງ ສ ປ ປ ລາວ ຊຶ່ງໃນເມື່ອກ່ອນພົບເຫັນກະແຈກກະຈ່າຍຢູ່ທົ່ວໆປະເທດ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຮັ່ງມີ ຂອງ ສະພາບປ່າໄມ້ ພ້ອມທັງສັດສາວາສິ່ງຕ່າງໆ ໃນລະບົບທຳມະຊາດ. ປັດຈຸບັນ ຈຳນວນປະຊາກອນທະນີ ກຳລັງຈະສູນຫາຍ ໄປຈາກ ທຳມະຊາດ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ ຊຶ່ງ ມັນເປັນຕົວບົ່ງບອກໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນວ່າ ສະຖານະພາບຂອງຊີວະນາໆພັນ ກໍ່ຄືສະພາບ ປ່າໄມ້ຂອງລາວ ຢູ່ໃນສະພາບເຊື່ອມໂຊມ.

ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ກໍ່ຄືສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ, ລັດຖະບານ ໄດ້ມີຄວາມ ສະດັງໄວ ໂດຍໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ແລະ ອອກກົດໝາຍ ດຳລັດ, ຄຳສັ່ງ ແລະ ລະບຽບການໃນທົ່ວປະເທດ ກ່ຽວກັບວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດບົກ.

ບັນດາເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນນັ້ນພວກເຮົາ ໄດ້ມີ ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍປ່າໄມ້, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ພ້ອມທັງລະບຽບການ ແລະ ແຜນງານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນນັ້ນກໍ່ແມ່ນແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີສະບັບນີ້ອີກດ້ວຍ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຖ້າວ່າເຄື່ອງມືທາງດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໄປໃຊ້ຕົວຈິງ ຫຼື ນຳໄປຜັນ ຂະຫຍາຍຢ່າງເປັນຮູບປະທຳ ມັນກໍ່ຈະບໍ່ ຊ່ວຍຫຍັງໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຈຶ່ງຮ່ວມແຮງຮ່ວມໃຈ ສາມັກຄີກັນ ເພື່ອປົກປ້ອງມໍລະດົກອັນລ້ຳຄ່າ ທີ່ຫ່ວງ ແຫນຂອງຊາດລາວເຮົາ ບໍ່ໃຫ້ຫາຍສາບສູນໄປ.

ລັດຖະບານຂອງ ສ ປ ປ ລາວ ຂໍໃຫ້ຄຳພີ້ນສັນຍາວ່າຈະຮັກສາທະນີພ້ອມທັງຊັບພະຍາກອນ ຊີວະນາໆ ພັນ ໃນຜົນແຜ່ນດິນອັນຄົບຖ້ວນນີ້ໄວ້ເຊັ່ນລູກເຊັ່ນຫຼານຕະຫຼອດໄປ.

Vientiane Capital, date 23 JUN 2011
Minister of Agriculture and Forestry

Sitaheng RASPHONE

ຄຳນຳ

ເພື່ອເປັນການປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ການອະນຸລັກ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ຊີວະນາໆພັນ ກໍ່ຄືການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ ໃຫ້ບັນລຸຜົນສຳເລັດນັ້ນ ຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ມີແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກຊະນິດພັນ ສັດປ່າທີ່ຫາຍາກ ແລະ ໃກ້ສູນພັນ, ເຊິ່ງແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີສະບັບນີ້ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຈະສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດ ຕາມຄຳໝັ້ນສັນຍາ ພັນທະ ຂອງ ສ ປປ ລາວ ໃນການປະຕິບັດສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ (CBD). ສ ປ ປ ລາວ ເປັນປະເທດ ໜຶ່ງທີ່ຍັງມີທະນີ ຊະນິດທີ່ຫາຍາກ ຢູ່ໃນໂລກທັງມີຄຸນຄ່າ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການອະນຸລັກ. ເພາະສະນັ້ນ, ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ ຈຶ່ງມີບົດບາດສຳຄັນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການ ອະນຸລັກທະນີ ໃນພາກພື້ນກໍ່ຄືໃນໂລກ.

ໃນປັດຈຸບັນ ສ ປ ປ ລາວ ແມ່ນມີໂອກາດທີ່ດີ ສຳລັບການຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊະນິດ ພັນທະນີທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ຄົງໄວ້ ເພື່ອເປັນທ່າແຮງໃນການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໃນອະນາຄົດ ຍ້ອນ ເຫດຜົນທີ່ທະນີ ໄດ້ພິຈາລະນາໃຫ້ເປັນຊະນິດພັນທີ່ເປັນຕົວແທນ ແລະ ເປັນຕົວຊີ້ບອກເຖິງຄວາມຫຼາກ ຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການອະນຸລັກ.

ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ສະບັບນີ້ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງບາດ ກ້າວການລິເລີ່ມ ການອະນຸລັກຊະນິດພັນສັດປ່າຢ່າງເປັນຮູບປະທຳ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ.

ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ສະບັບນີ້ໄດ້ກຳນົດແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະ ໜ້າວຽກ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ພື້ນຖານໃນການຜັນຂະຫຍາຍ ໃຫ້ແທດເໝາະ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງ ຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກ ທະນີ ຈະສຳເລັດຜົນໄດ້ນັ້ນແມ່ນຂຶ້ນກັບການຮ່ວມມື ຂອງຫຼາຍໆ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງການ ຈັດຕັ້ງລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນອື່ນ.

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ: 28 JUN 2011

ທິວໜ້າກົມປ່າໄມ້

ຄຳພັນ ນັບທະວີາ

ບົດນຳ

ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ທະນີແມ່ນຕົວແທນ ຂອງສັດປ່າໃນ ອາຊີຕາເວັນອອກ ເຊິ່ງພວກມັນໄດ້ປະກົດຢູ່ເກືອບທຸກພື້ນທີ່ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ກະຈາຍອອກຈາກເຂດພາກພື້ນ ພຽງເລັກນ້ອຍ. ທະນີເປັນສັດປ່າທີ່ແປກກວ່າຈຳພວກອື່ນ ໃນຈຸດທີ່ມັນມີສຽງຮ້ອງດັງ, ທາກິນຕອນກາງເວັນ, ມີແຂນຍາວ ທີ່ສາມາດໂທ້ນຕົວໄປຕາມຕົ້ນໄມ້ໄດ້ດີ. ໃນລະດັບສາກົນ ສປປ ລາວເປັນປະເທດທີ່ມີ ທ່າແຮງສູງ ໃນການອະນຸລັກທະນີ. ດ້ານທີ່ໜຶ່ງ, ປະເທດລາວແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດ ທີ່ມີຊະນິດທະນີຫຼາຍກວ່າໃນໂລກ, ທັງທີ່ເປັນປະເທດນ້ອຍ ແລະ ຍາວຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແຕ່ເໜືອເຖິງໃຕ້. ດ້ານທີ່ສອງ, ປະເທດລາວຍັງມີເນື້ອທີ່ປ່າທີ່ຍັງກ້ວາງໃຫ່ຍ ເຊິ່ງເປັນທ່າແຮງ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ດີກວ່າຫຼາຍປະເທດ. ດ້ານທີ່ສາມ, ມີປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼາຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ ໃນພື້ນທີ່ມີທະນີ ໂດຍມີການເຊື່ອຖືຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ທີ່ທຳມະການລ່າທະນີ. ໃນປີ 1990 ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ມີໂອກາດເຂົ້າມາ ສຳຫຼວດສັດປ່າ ເປັນຄັ້ງທຳອິດ ຢູ່ໃນສປປລາວ ທະນີ ແມ່ນ ມີຫຼາຍໃນບາງເຂດ ແລະ ສົ່ງສຽງຮ້ອງ ໃນທົ່ວພື້ນທີ່ປ່າ. ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຢາກເຊື່ອເລີຍວ່າ ທະນີທີ່ມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍນັ້ນ ກາຍມາເປັນສັດທີ່ຕ້ອງ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການອະນຸລັກ ຢ່າງຮີບດ່ວນ ໃນປັດຈຸບັນ ເພາະຍ້ອນການຫຼຸດລົງ ຂອງພວກມັນ. ແຜນດຳເນີນງານ ການອະນຸລັກ ທະນີຂອງ ສປປ ລາວ ພາຍໃນ 10 ປີ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນການປົກປ້ອງການສູນພັນ ຂອງທະນີບາງ ຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ.

ອັນໃດທີ່ພາໃຫ້ເກີດ ບັນຫາເຊັ່ນນີ້ ທັງທີ່ປ່າໄມ້ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງກວ້າງໃຫ່ຍ. ໃນຂະນະທີ່ປ່າໄມ້ຖືກຕັດ ນີ້ບໍ່ໄດ້ກ່ຽວກັບການຢູ່ໄດ້ຂອງທະນີ ເຊິ່ງຂ້າພະເຈົ້າເຫັນໄດ້ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແຕ່ຕອນໃຕ້ແຂວງວຽງຈັນ ຫາແຂວງອັດຕາປີ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມໂຊມ ແຕ່ບາງພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ກໍ່ມີການເຊື່ອມໂຊມພຽງເລັກນ້ອຍ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຍືນສຽງທະນີຮ້ອງອີກແລ້ວ. ໃນເມື່ອກ່ອນ ປະມານ 20 ປີຫຼ້າ ໃນພື້ນທີ່ປ່າເຫຼົ່ານີ້ ຍັງໄດ້ຍືນສຽງຮ້ອງຂອງທະນີ ໃນຕອນເຊົ້າ. ການມີປ່າເປົ່າຫວ່າງເປັນການຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ເຖິງຕົວຊີ້ບອກການຫຼຸດລົງຂອງທະນີ ຍ້ອນບັນຫາການລ່າ, ການລ່າ ແລະ ການລ່າ. ນີ້ເປັນເລື່ອງທີ່ໜ້າສາຍດາຍ, ຍ້ອນທະນີບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ຄົນເຮົາ, ພວກມັນບໍ່ມີລາຄາແພງ ໃນ ການຊື້-ຂາຍ (ນັກລ່າສັດທີ່ລ່າທະນີ ອາດຄິດວ່າທະນີ ຈະມີລາຄາແພງ), ທະນີ ທີ່ຕາຍແລ້ວຈະໃຊ້ເປັນອັນໃດບໍ່ໄດ້ ນອກຈາກເປັນອາຫານໄດ້ພຽງເລັກນ້ອຍ. ໃນທັດສະນະ ອັນດຽວນັ້ນ, ຖ້າຫາກມີຄວາມສົນໃຈ ໃນການປົກປັກຮັກສາພວກມັນ ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນງ່າຍຫຼາຍ ເພາະວ່າພວກມັນເປັນສັດທີ່ອາໄສ ຢູ່ເທິງຕົ້ນໄມ້ ແລະ ບໍ່ເຄີຍລົງມາຖືກແຮ້ວ ຢູ່ຕາມພື້ນດິນຈັກເທື່ອ. ເຊິ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງຢ່າງຊັ້ນເຊີງ ກັບພວກສັດໃຫ່ຍອື່ນໆ ທີ່ມີລາຄາການຊື້-ຂາຍທີ່ສູງ ໃນຕະຫຼາດສາກົນ ເຊັ່ນ: ເສືອໂຄ່ງ ແລະ ຊ້າງ ເພາະລາຄາ ຂອງມັນ ເປັນສິ່ງ

ຈູງໃຈ ເຮັດໃຫ້ມີການລ່າ. ສ່ວນທະນີແລ້ວ ແມ່ນຖືວ່າກົງກັນຂ້າມ, ພຽງເຮັດ ການປູກຈິດສຳນຶກ ໂຄສະນາກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ການອະນຸລັກ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ ຂອງພວກມັນ ບວກກັບການລົງ ກວດກາຕິດຕາມ ແບບປະຈຳ ຈະເຮັດໃຫ້ ລະດັບການລ່າທະນີ ຫຼຸດລົງໄດ້.

ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດບັນຫາ ແລະ ເບື້ອງຫຼັງການຂັບເຄື່ອນການລ່າ ອັນເຮັດໃຫ້ທະນີຂອງລາວຫຼຸດລົງ ແລະ ມີການກຳນົດກິດຈະກຳບຸລິມະສິດ ເພື່ອການຫຼຸດຜ່ອນ ການລ່າໃຫ້ລະອຽດ. ແຜນດຳເນີນການອະນຸລັກທະນີນີ້ ໄດ້ວາງໜ້າວຽກລະອຽດ ແລະ ເປັນໄປ ໄດ້ເພື່ອແກ້ໄຂ ພາບທີ່ໜ້າວິຕົກ ຄື ການທີ່ຈະສູນພັນຂອງທະນີ ໃນປະເທດລາວ ໄດ້ເປັນແຕ່ລະ ຊະນິດ. ຄວາມຈິງແລ້ວ ໃນກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດເອົາທະນີ ເປັນສັດປ່າທີ່ຫວງ ຫ້າມເດັດຂາດ ແລະ ພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດໄດ້ມີການກຳນົດ ການປົກປັກຮັກສາ ຊີວະນາໆພັນ ຕາມ ກອບກົດໝາຍຢູ່ແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ເຫັນວ່າບໍ່ມີສິ່ງທ້າທາຍໃດ ທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການ ປະຕິບັດວຽກ ງານນີ້. ທັງໝົດນັ້ນ, ມັນຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມມັ່ງໝັ້ນ ຂອງຄູ່ຮ່ວມງານທັງໝົດ ທີ່ຈະຮ່ວມ ກັນປະ ຕິບັດແຜນດຳເນີນງານນີ້. ແນ່ນອນ ບາງການສະໜັບສະໜູນ ທາງດ້ານການເງິນ ຈາກຕ່າງ ປະເທດ ກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ. ງົບທັງໝົດທີ່ຕ້ອງການນີ້ ຖ້າທຽບໃສ່ມາດຖານໃດກໍ່ຖືວ່າບໍ່ຫຼາຍ ເພາະສະນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດແຜນນີ້ໃຫ້ເກີດຜົນ. ຖ້າເບິ່ງຕົວຢ່າງ ການອະນຸລັກທະນີທີ່ ໃຫ້ຄ່າຕອບແທນຢ່າງເພິ່ງພໍໃຈ ເປັນຕົ້ນ ຢູ່ທີ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳກ່ານ ແມ່ນເປັນຕົວຢ່າງທີ່ ດີເພາະມັນໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານການເງິນໂດຍກົງ ຈາກກາທຸລະກິດການທ່ອງທ່ຽວ. ໂຄງ ການນີ້ ເປັນໂຄງການທີ່ພື້ນເດັ່ນ ໃນການທ່ອງທ່ຽວ ແບບອະນຸລັກ ໃນ ສປປ ລາວ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍຊົມເຊີຍ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະກົມປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ມີ ການລິເລີ່ມ ແລະ ນຳເອົາວຽກງານການອະນຸລັກທະນີນີ້ ເຂົ້າໃນແຜນການ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ປະຕິບັດຮ່ວມກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ. ນີ້ເປັນການສະແດງໃຫ້ເຫັນ ກ່ຽວກັບຄວາມທ້າທາຍ ໃນ ການສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວເກີດດອກອອກຜົນ. ໃນຂະນະ, ທີ່ຍັງມີພື້ນທີ່ ເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າ ເຮົາຈະຍັງໄດ້ຍືນສູງຮ້ອງ ຂອງທະນີ ໄດ້ອີກ ຕໍ່ໄປ ໃນທົ່ວພື້ນທີ່ປ່າຂອງ ປະເທດລາວ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ທະນີຈະບໍ່ຍັງໃຫ້ເຫັນໄດ້ຕໍ່ໄປ ຖ້າ ຫາກວ່າບັນຫາການລ່າ ພວກມັນບໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງແທ້ຈິງ. ໃນທີ່ສຸດ ຂ້າພະເຈົ້າຢາກຝາກມາຍັງ ທຸກພາກສ່ວນ ຈົ່ງຊ່ວຍກັນຢ່າງຈິງຈັງ ເພື່ອປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານ ດັ່ງກ່າວນີ້.

Dr. J. W. Duckworth, Saltford, UK, 6 March 2011

ດຣ. ວິນລຽມ ດັກເວີດ, ທີ່ຊານຟອດ ລາຊະອານາຈັກ ອັງກິດ ເດືອນ ມີນາ 6 2011

ຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານການທົບທວນທະນີ ເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງ ສປປ ລາວ

ຄຳຂອບໃຈ

ແຜນການດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການລິເລີ່ມແນວຄວາມຄິດ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການທົບທວນ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ປີ 2008 (Duckworth 2008) ໂດຍອົງການ ຮັກສາ ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ ສາກົນ (FFI) ແລະ ການຮ່ວມມື ຂອງອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທຳມະຊາດ (IUCN). ແຜນດຳເນີນ ງານດັ່ງກ່າວ ຈະບໍ່ສາມາດສຳເລັດໄດ້ຖ້າປາສະຈາກການເປັນເຈົ້າພາບຂອງກອງອະນຸລັກ ຊັບ ພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງພະແນກການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ທຶນ ແລະ ວິຊາການ ສະໜັບສະໜູນ ຈາກສະຖານທູດສະຫະລັດອາເມລິກາ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ກອງທຶນ ອາກາສ, ກອງທຶນ ໂມຮາມັດ ເບນຊາອິດ, ອົງການ FFI ແລະ ອົງການ IUCN. ທຶມງານຄະນະຄົ້ນຄວ້າວິຊາການ ໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນໃນການພັດທະນາ ແຜນດຳເນີນ ງານ ດັ່ງກ່າວ ໂດຍການເປັນປະທານ ຂອງ ທ່ານ ບົວພັນ ພັນທະວົງ ແລະ ທ່ານ ສັງວານ ບົວ ວົງ ຫົວໜ້າ ແລະ ຮອງຫົວໜ້າ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງບັນດາ ຂະແໜງການຕ່າງໆ ຈາກກົມປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ ແລະ ການປະກອບສ່ວນ ຂອງ ທ່ານ ນ. ລັດສະໄໝ ສີລາວົງ ແລະ ທ່ານ ຊົງ ເຈົ້າຈະລິຈາ ອົງການ IUCN ປະຈຳ ສປປ ລາວ.

ບັນດາທ່ານ ຊ່ຽວຊານຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ລວມມື ທ່ານ ພໍ ອິນຊວາຄາວ, ທ່ານ ສະຕິບ ເບີຣາ ຈາກ ອົງການ FFI, ທ່ານ ນ. ຊາລອດ ຮິກສ ແລະ ທ່ານ ຄິຣດຕອບ ມູຊິ ໂອ ອົງການ IUCN ປະຈຳ ສປປ ລາວ ແລະ ທ່ານ ສິດ ຮາລາມ ຈາກອົງການ WCS. ພ້ອມ ນັ້ນ, ທີ່ໃຫ້ການປຶກສາ, ລວມທັງ ທ່ານ ດຣ. ວິນລຽມ ດັກເວີດ ນັກວິທະຍາສາດ ດ້ານຊີວະ ວິທະຍາ (ຜູ້ຊຽນບົດລາຍງານການທົບທວນ ສະຖານະພາບຂອງທະນີ ເບື້ອງຕົ້ນ ໃນ ສປປ ລາວ) ເປັນຜູ້ກວດກາດ້ານວິຊາການ ຂອງແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ. ການພັດທະນາແຜນ ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮັບການຮ່ວມມືທີ່ດີ ຈາກສະຖານທູດ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ກ່ຽວກັບໂຄງການທະນີນີ້ ໂດຍສະເພາະ ທ່ານ ນ. ຊານອນ ໂດເຊ ແລະ ແຟງ ແຊວຕັນ. ນອກນັ້ນ ຍັງມີການ ປະກອບ ສ່ວນ ຈາກບັນດາພະນັກງານຂອງອົງການ WCS, WWF, UNDP, ທະນາຄານໂລກ, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ. ທ່ານ ດຣ. ແອນເດຼຍ ເຮນີມານ ແລະ ທ່ານ ໄຊມອນ ກິສະເລີ ຈາກສູນ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາ ໄດ້ຊ່ວຍໃນການກະກຽມ ແຜນທີ່ການບັນທຶກຂໍ້ມູນທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນແຜນທີ່ຂອງໂຄງການ ທາບີ (TABI).

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ການໃຫ້ຄວາມສະດວກ ແລະ ປະກອບຄຳຄິດເຫັນ ຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆ ໃນການ
ພັດທະນາແຜນດັ່ງກ່າວນີ້ ໂດຍ ທ່ານ ແວວສະຫວັນ ສາຍສະຫວັນ ຈາກກອງອະນຸລັກຊັບພະ
ຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ດຣ. ໄພວັນ ເພຍປະລັດ ຈາກອົງການ IUCN ປະຈຳ ສປປ ລາວ. ຍ້ອນ
ການປະກອບສ່ວນ ຂອງບັນດາທ່ານ ຕະຫຼອດຮອດພະນັກງານ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ທີ່ໄດ້
ສະໜອງຂໍ້ມູນ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນ ເຮັດໃຫ້ການຮ່າງແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກ ທະນີສະບັບນີ້ໄດ້
ມີຜົນສຳເລັດ.

ບົດສັງລວມຫຍໍ້

ໃນເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ສປປ ລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນບໍ່ຫຼາຍປະເທດ ທີ່ມີຊື່ສຽງ ທາງດ້ານຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ສັດປ່ານາໆພັນ. ຄວາມລືຊື່ດັງກ່າວນັ້ນອາດເປັນພຽງແຕ່ຕຳນານ ຖ້າຫາກວ່າ ພວກເຮົາບໍ່ເລີ່ມເອົາໃຈໃສ່ ໃນການອະນຸລັກ ຢ່າງຈິງຈັງ. ປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ມີສັດຈະເຮັດໃຫ້ນິເວດວິທະຍາປ່າໄມ້ຂາດຄວາມສົມດູນ ແລະ ອ່ອນແອໃນທີ່ສຸດ. ທະນີເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາສັດປ່າທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ທັງເປັນສັດຕົວແທນ ສຳລັບການອະນຸລັກ, ແລະ ບາງຕົວຊີ້ບອກ ຂອງປ່າໄມ້ທີ່ມີການລົບກວນໜ້ອຍ. ແຕ່ເປັນທີ່ໜ້າເສຍດາຍ ທະນີທີ່ເຄີຍມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງໜ້າເປັນຮ່ວງ ເຊິ່ງປັດຈຸບັນ ພວກເຮົາຫາພັງສຽງຮ້ອງຂອງທະນີ ໃນທຳມະຊາດ ໄດ້ຍາກຫຍິ່ງຂຶ້ນ.

ບັນຫາຫຼັກທີ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ພວກມັນ ຄືການລ່າ ແລະ ການສູນເສຍຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຄົນເຂົ້າໄປລ່າໄດ້ງ່າຍ ເຮັດໃຫ້ມີການກະທົບຕໍ່ການຢູ່ລອດຂອງພວກມັນຫຼາຍຂຶ້ນ. ຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະນຸລັກທະນີ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສູງ, ການໃຊ້ມາດຕະການກ່ຽວກັບການລ່າທະນີ ແມ່ນມີໜ້ອຍທີ່ສຸດຖ້າທຽບໃສ່ ສັດປ່າຂະໜາດໃຫຍ່ຊະນິດອື່ນໆ. ນອກຈາກດ້ານບຸກຄະລະກອນ ແລະ ການເງິນບໍ່ພຽງພໍແລ້ວ ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຂອງຜູ້ມີອຳນາດຕັດສິນຕໍ່ການອະນຸລັກໂດຍລວມ ຕໍ່ທະນີໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຍັງຕ່ຳເຊິ່ງເປັນຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ປະສິດທິພາບ ຂອງການອະນຸລັກ.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຜົນການປະເມີນສະຖານະພາບຂອງທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວ ຍັງມີທະນີອຸດົມສົມບູນ ຖ້າທຽບໃສ່ປະເທດອື່ນໆທີ່ໃກ້ຄຽງ ໂດຍສະເພາະທະນີ ກຸ່ມນໍມັດສະກັດ “*nomascus*” ເຊິ່ງ ປະຊາກອນຂອງພວກມັນ ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກສູງ. ສປປ ລາວ ມີທະນີທັງໝົດ 6 ຊະນິດ ເປັນປະເທດທີ່ມີທະນີຫຼາຍ ໄດ້ມີການກະຈາຍຢູ່ແຕ່ລະພາກ ຂອງປະເທດ ເຊັ່ນ: ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ ຢູ່ພາກຕາເວັນອອກສຽງເໜືອ ນັບແຕ່ເຂດແຂວງວຽງຈັນຂຶ້ນເມືອ ແລະ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ, ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ ຢູ່ພາກຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ເຂດສາຍພູຫຼວງ ສ່ວນຫຼາຍ ຢູ່ແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ອາດລວມຕອນເໜືອ ຂອງແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ທະນີແກ້ມເຫຼືອງ ພົບຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງລາວ ທາງທິດຕາເວັນອອກ ຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ທະນີດຳ ມີຢູ່ພາກຕາເວັນຕົກສຽງເໜືອທີ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ທະນີມືຂາວ ມີສະເພາະຢູ່ຝັ່ງຕາເວັນຕົກແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເໜືອ ທີ່ແຂວງໄຊຍະບູລີ, ທະນີມຸງກຸດ ພົບຢູ່ທີ່ເມືອງ ມຸນລະປະໂມກ ແຂວງຈຳປາສັກ. ທະນີທຸກຊະນິດ ທີ່ພົບຢູ່ ໃນສປປ ລາວ ແມ່ນນອນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຍົກເວັ້ນທະນີມຸງກຸດ.

ທະນີທັງ 6 ຊະນິດ ທີ່ມີຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈັດຢູ່ໃນບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN ເປັນສັດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ເຊິ່ງບາງຊະນິດ ເປັນສັດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ ໃນລະດັບໂລກ, ແລະ ຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີ I ຂອງອົງການ CITES ເຊິ່ງການຄ້າ-ຂາຍໃນຕະຫຼາດສາກົນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ ອະນຸຍາດ. ພ້ອມນັ້ນ, ທະນີທຸກຊະນິດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເປັນສັດທວງທ້າມ ປະເພດ I ຕາມກົດໝາຍ ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງໝາຍວ່າ ການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍ ສັດປ່າ ປະເພດນີ້ ແມ່ນ ຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ. ໃນຂະນະການປະຕິບັດລະບຽບການ ຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ ແມ່ນເຮັດຢັ້ງຢືນບໍ່ທັນດີ ເທົ່າທີ່ຄວນ ຖ້າທຽບໃສ່ສັດປ່າຊະນິດໃຫຍ່ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຊ້າງ, ເສືອ ແລະ ເມີຍ ເພາະ ຍ້ອນການປຸກຈິດສຳນຶກຍັງຕ່ຳ ຖ້າອີງໃສ່ກົດໝາຍສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ ທະນີທຸກຊະນິດ ຈັດຢູ່ໃນບັນຊີ ດຽວກັນກັບພວກສັດໃຫຍ່ຕ່າງໆດັ່ງກ່າວ. ປັດຈຸບັນ, ມີພຽງການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຢູ່ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ໂດຍອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ຊົມທະນີ ແມ່ນເຮັດໄດ້ດີ ແລະ ເປັນຕົວຢ່າງໄດ້ດີໃນການປົກປັກ ຮັກສາທະນີ ຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳກະດິງ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ. ສ່ວນການອະນຸລັກທະນີ ແບບຮີດຄອງ ໂດຍຖືທະນີປຽບເໝືອນ ມະນຸດ ຫຼື ມີມົນຂັງ ແມ່ນຍັງມີຢູ່ບາງເຂດ ແລະ ເປັນວິທີ ການໜຶ່ງທີ່ສາມາດຮັກສາປະຊາກອນ ຂອງທະນີໄດ້ດີພໍສົມຄວນ.

ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອປະຕິບັດພັນທະຂອງລັດຖະບານລາວ ຕໍ່ສົນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍຊີວະ ນາໆພັນ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ການອະນຸລັກຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງຊະນິດພັນ. ໃນຄວາມພະຍາຍາມນີ້ ໄດ້ຕອບສະໜອງໃນການປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງ ຊາດ, ແຜນຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ເຖິງປີ 2020 ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການທ່ອງທ່ຽວທຳ ມະຊາດ ແຫ່ງຊາດ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງແລ້ວວ່າ ການອະນຸລັກທະນີ ໂດຍເອົາທະນີເປັນ ສັດຕົວແທນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນ ທີ່ຕ້ອງມີແຜນດຳ ເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ສະເພາະ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການວາງແຜນປະຕິບັດ ຢ່າງຈິງຈັງ ໃນພື້ນທີ່ ແລະ ພະຍາຍາມລະດົມທຶນຊ່ວຍເຫຼືອ. ເມື່ອເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານລາວ, ໂດຍກົມປ່າໄມ້ ກໍ່ຄືກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າ ໄມ້, ໄດ້ຮ່ວມມືກັບອົງການ ອົງການ FFI ແລະ IUCN ໄດ້ມີການພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານ ການອະນຸລັກທະນີຂຶ້ນ ໂດຍໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນເພີ່ມເຕີມ ຈາກສະຖານທູດ ອາເມລິກາ ປະຈຳລາວ, ໂດຍຜ່ານ FFI ລວມມີ ກອງທຶນ ອາກາສ ແລະ ກອງທຶນ ໂມຮາມັດ ເບນຊາອິດ ແລະ ການປະກອບສ່ວນລ້າ ທາງດ້ານວິຊາການຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຈາກອົງການ IUCN. ໃນລະດັບ ຊາດ ໄດ້ຈັດຕັ້ງໃຫ້ມີຄະນະຄົ້ນຄ້ວາວິຊາການຂອງລາວຂຶ້ນ ເພື່ອພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ດັ່ງກ່າວ. ກຸ່ມຄົ້ນຄ້ວາດັ່ງກ່າວ ປະກອບມີພະແນກການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ ລັດຖະບານ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ. ກຸ່ມຄົ້ນຄ້ວາ ໄດ້

ມີການພັດທະນາ ແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ ໂດຍມີການກຳນົດ ວິໄສທັດ, ເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ, ການວິເຄາະວິໄຈບັນຫາ ແລະ ກິດຈະກຳລະອຽດ ດ້ວຍຮູບແບບການປະຊຸມ ເປັນໄລຍະ ນັບແຕ່ ເດືອນ ພຶດສະພາ ປີ 2010 ເພື່ອຮ່າງແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ ຈົນຮອດຕົ້ນປີ 2011 ໂດຍໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຮ່ວມກັນ 4 ຄັ້ງ.

ອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ທົບທວນ ໃນປີ 2008 ແຜນດຳເນີນງານ ໄດ້ມີການພັດທະນາ ແລະ ທົບທວນ ໂດຍຄະນະຄົ້ນຄວ້າ ວິຊາການລາວ ເພື່ອໃຫ້ບົດມີຄວາມ ສົມບູນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຍຸດທະສາດ ຂອງລັດຖະບານລາວ. ດັ່ງທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ຄົນ ຊົນນະບົດແມ່ນອາໄສ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອການລ້ຽງຊີບ ສະນັ້ນ ການແກ້ໄຂຄວາມ ທຸກຍາກຂອງເຂົາເຈົ້າຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດຈະຍືນຍົງໄດ້ ຖ້າຫາກບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການ ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ໃນຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະນຸ ສັດປ່າຊະນິດໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ທະນີ ອາດປະກອບສ່ວນຕໍ່ການຮັກສາຄວາມສົມດູນຂອງທຳມະຊາດ ແລະ ທາງເລືອກໜຶ່ງ ໃນການສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ຊາວບ້ານ ໃນອະນາຄົດ.

ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການກະກຽມຂຶ້ນ ໂດຍມີວິໄສທັດ ເພື່ອອະນຸລັກປະຊາກອນ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີແຕ່ລະຊະນິດ ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີ ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມລາວ ໃນອະນາຄົດ, ມີເປົ້າໝາຍ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ທະນີ ໃນເຂດ ບູລິມະສິດ ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາເປັນຢ່າງດີ ແລະ ມີຂໍ້ມູນສະຖານະພາບທະນີ ໃນທົ່ວປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອບັນລຸ ໃນຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກຳນົດ ມີ 7 ຈຸດປະສົງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້.

1. ຄວບຄຸມການລ່າ ແລະ ການຊີ້-ຂາຍ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ
2. ປົກປັກຮັກສາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເປັນຕົວແທນ
3. ເພີ່ມທະວີ ການການສະໜັບສະໜູນຂອງມວນຊົນ ຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ
4. ສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງຄົນລາວ ໃນການອະນຸລັກທະນີ
5. ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍການອະນຸລັກທະນີ ໃນພື້ນທີ່ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ
6. ປັບປຸງການປະສານງານ ລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອການອະນຸລັກທະນີ
7. ປັບປຸງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ຂອງທະນີ

ແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານໃນປັດຈຸບັນທາງດ້ານສະຖານະ ພາບ ແລະ ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ. ໃນກອບຂອງເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງ ໄດ້ມີ 19 ກິດຈະກຳ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ເຫັນ ເຫດຜົນ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດ. ບັນດາບູລິມະ ສິດ ແມ່ນອີງໃສ່ຊະນິດທະນີ ແລະ ພື້ນທີ່ສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກທະນີ. ກອບເວລາ, ຕົວ

ຊີ້ບອກ, ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ພ້ອມທັງການຄາດຄະເນ ງົບປະມານ ທີ່ຕ້ອງການ ໃນແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ໄດ້ມີການກຳນົດໄວ້ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 2).

ແຜນດຳເນີນງານນີ້ ໄດ້ເລັ່ງໃສ່ການອະນຸລັກທະນິຊະນິດ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ລະດັບໂລກ ໂດຍສະເພາະ ເນື່ອງຈາກພວກມັນມີສະຖານະພາບໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ ໃນໂລກ ເຊັ່ນ: ທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ (CR ເປັນຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ ຕາມບັນຊີແດງຂອງ ອົງການ IUCN) ແລະ ທະນິແກ້ມດຳ (CR ເປັນຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ ຕາມບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN). ພ້ອມທັງ ພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ທີ່ຍັງມີປະຊາກອນທະນິຫຼາຍ ລວມມີ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ, ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ, ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ພູແດນດິນ ແລະ ນ້ຳກ່ານ. ທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ (EN ເປັນຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ຕາມບັນຊີແດງຂອງ ອົງການ IUCN) ແລະ ທະນິແກ້ມເຫຼືອງ ເປັນຊະນິດທີ່ນັກວິທະຍາສາດໄດ້ໃຫ້ຊື່ວ່າເປັນຊະນິດພັນໃໝ່. ຍ້ອນເຫດຜົນວ່າທັງສອງຊະນິດນີ້ ໄດ້ມີປະຊາກອນຢູ່ລາວທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນລະດັບໂລກ ດັ່ງນັ້ນແຜນດຳເນີນງານນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເຊັ່ນກັນ. ພື້ນທີ່ມີທະນິສອງຊະນິດນີ້ ແມ່ນຢູ່ເຂດພາກກາງລົງໄປ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ, ພູຫີນປູນ, ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ, ຫີນໜາມໝໍ້, ເຊຊັບ, ເຊປຽນ ແລະ ດົງອຳພາມ. ໃນນັ້ນ ຍັງຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນການອະນຸລັກຊະນິດທະນິ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ລະດັບຊາດ ເພື່ອຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງທະນິ ໃນ ສປປ ລາວ ເຖິງວ່າພວກມັນບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນລະດັບໂລກສູງກໍຕາມ ເຊັ່ນ: ທະນິມືຂາວ (EN ເປັນ ຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ຕາມບັນຊີແດງຂອງ ອົງການ IUCN) ຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳປຸຍ ແລະ ທະນິມຸງກຸດ (EN ເປັນ ຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ຕາມບັນຊີແດງຂອງ ອົງການ IUCN) ຢູ່ປ່າສະຫງວນ ດົງຄັນທຸງ. ທະນິທັງສອງຊະນິດນີ້ ແມ່ນມີຄວາມສູງສູງທີ່ສຸດຕໍ່ການສູນພັນ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ເປັນຊະນິດທີ່ຮີບດ່ວນໃນການປົກປັກຮັກສາ. ທັງໝົດນັ້ນ, ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພື້ນຟູປະຊາກອນຂອງທະນິນັ້ນ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການແກ້ໄຂບັນຫາການລ່າ ເຊິ່ງເປັນໂຕຂັບເຄື່ອນທີ່ເຮັດໃຫ້ການຫຼຸດລົງ ຂອງທະນິທຸກຊະນິດໃນ ສປປ ລາວ. ໜ້າວຽກນີ້ເປັນບູລິມະສິດຫຼັກໃນການປະຕິບັດ ເພື່ອແກ້ໄຂ ໄພຂົ່ມຂູ່ດັ່ງກ່າວ.

ກິດຈະກຳ ການຈັດຕັ້ງຕົ້ນຕໍ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຫ້ມີການກຳນົດເຂດຫວງຫ້າມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງນ້ຳໃຊ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ໂດຍກວມເອົາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງທະນິ, ໃຫ້ມີການກວດກາລາດຕະເວນ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ໂດຍສ້າງໃຫ້ມີກົນໄກເຄື່ອນຍ້າຍ ການໃຊ້ມາດຕະການທີ່ມີປະສິດ ທີ່ພາບ ເພື່ອສະກັດກັ້ນການຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ໂດຍສະເພາະທະນິ. ພ້ອມນັ້ນ, ວຽກງານການປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ເຜີຍແຜ່ລະບຽບການ ກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ. ໃນນັ້ນ, ວຽກງານການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນທະນິ, ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ເພື່ອສະໜອງການວາງແຜນ ເພື່ອປະຕິບັດການອະນຸລັກໄປພ້ອມກັບການກໍ່ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ຂອງພະນັກງານລາວ, ການສ້າງໃຫ້ມີຊ່ຽວຊານ

ລາວສະເພາະ ດ້ານທະນີ ລວມທັງການເລັ່ງໃສ່ການອະນຸລັກໃນພື້ນທີ່ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນ ຂອງຊຸມຊົນ. ພ້ອມນັ້ນ, ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ປະຕິບັດ ໂດຍ ການປະສານງານກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ. ທັງໝົດນັ້ນ, ຜົນສຳເລັດການອະນຸລັກທະນີ ໃນສປປ ລາວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ປະຕິບັດຢ່າງຈິງຈັງ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພື້ນທີ່. ການປະຕິບັດແຜນນີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງ ເປັນຕົ້ນ ດ້ານ ພະນັກງານ, ງົບປະມານ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຕ່າງກັນ ຂອງບາງທ່ານການນຳ ຕໍ່ການອະນຸລັກ ຊະນິດພັນ.

ໃນພື້ນທີ່ໃດ ມີໂຄງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໃນການ ອະນຸ ລັກທະນີ ໃນພື້ນທີ່ໆຕົນ ຮັບຜິດຊອບ ເຊັ່ນ: ອົງການ WCS, ອົງການ WWF, ອົງການຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ອ່າງໂຕ່ງນ້ຳເທີນ 2 ແລະ ໂຄງການພັດທະນາເຢຍລະມັນ (GIZ/KfW).

ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ ການປະຕິບັດແຜນນີ້ຕ້ອງໄດ້ເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງ ກິດຈະກຳການ ອະນຸລັກ ແລະ ການພັດທະນາຕ່າງໆ ຂອງບັນດາໂຄງການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ ໃນ ລະດັບຊາດກໍ່ຄືທ້ອງຖິ່ນ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ໃຫ້ມີການຮ່ວມມື ກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອ ປະຕິບັດແຜນດັ່ງກ່າວ ເລັ່ງໃສ່ໜ້າວຽກ ບູລິມະສິດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນ ແຜນດຳເນີນງານສະບັບນີ້. ແຜນດັ່ງກ່າວບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງແມ່ນພາກສ່ວນໃດໜຶ່ງ ເປັນຜູ້ປະຕິບັດທັງໝົດ ແຕ່ທຸກພາກສ່ວນທີ່ສົນ ໃຈ ແລະ ມີທ່າແຮງ ລວມທັງພາກສ່ວນເອກະຊົນທີ່ສົນໃຈພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ພົວພັນກັບ ການອະນຸລັກທະນີ.

ແຜນດຳເນີນງານນີ້ ໄດ້ອອກແບບທີ່ກະທັດລັດ ແລະ ເພື່ອເປົ້າໝາຍການນຳໃຊ້ຂອງ ພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ກຳນົດຕົວຊີ້ວັດທີ່ແນ່ນອນ ທາງວິທະຍາສາດ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂໍ້ມູນ ປະຊາກອນຂອງທະນີຂອງລາວ ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສົມບູນ. ແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວມີ ອາຍຸ 10 ປີ ນັບແຕ່ປີ 2011 ຫາ 2020 ໂດຍໄດ້ກຳນົດເປັນ 2 ໄລຍະ ຄື ໄລຍະ 5 ປີ. ງົບ ປະມານ ທີ່ສະເໜີທັງໝົດ ແມ່ນ 3.07 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ໂດຍບໍ່ລວມງົບປະມານທີ່ ອາດມີ ການປະກອບສ່ວນ ຂອງຄູ່ຮ່ວມງານ ເພື່ອການອະນຸລັກທະນີ ຢູ່ໃນລະດັບພື້ນທີ່.

1. ພາກສະເໜີ

1.1 ການປົກປັກຮັກສາທະນີ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ

ສປປ ລາວ ພວມມີການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງປະເທດ ໂດຍອາໄສ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເປັນທ່າແຮງສູງ. ເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງພົນລະເມືອງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທາງດ້ານຕະຫຼາດ ຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ເຮັດໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະ ຈຳພວກສັດປ່າ ທີ່ມັກໃຊ້ເປັນອາຫານ ແລະ ນຳມາບຸງແຕ່ງເປັນຢາພື້ນເມືອງ. ເປັນທີ່ສັງເກດເຫັນວ່າ ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ທີ່ເຄີຍອຸດົມສົມບູນ ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ນັບແຕ່ຊຸມປີ 1990 (MAP 2005). ເພື່ອຕອບຮັບກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະຂອງສົນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການອະນຸລັກຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າໄວ້ ຈຳເປັນຕ້ອງມີແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ກົນໄກການອະນຸລັກທີ່ດີ.

ສປປ ລາວ ຖືວ່າ ເປັນປະເທດທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຈຳນວນທະນີ ເຊິ່ງມີທະນີ 6 ຊະນິດອາໄສຢູ່ ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ມີທະນີຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນໂລກ. ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳຄັນໃນການອະນຸລັກທະນີ ໃນຕະກູນ ນໍ້າມັນສະກັດ ໂດຍສະເພາະທະນີແກ້ມດຳ ແລະ ທະນີແກ້ມຂາວ. ສປປ ລາວ ມີບົດບາດ ສຳຄັນຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີຂອງໂລກ ເພາະປະຊາກອນຂອງທະນີໃນຕະກູນນີ້ ແມ່ນຍັງອຸດົມສົມບູນຫຼາຍ ຖ້າທຽບໃສ່ປະເທດອື່ນໆທີ່ໃກ້ຄຽງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ມີການລິເລີ່ມ ປຶກສາຫາລື ເພື່ອສ້າງແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ຂອງລາວ ໃນໄລຍະຍາວ.

ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການກະກຽມຂຶ້ນ ໂດຍມີວິໄສທັດເພື່ອອະນຸລັກປະຊາກອນ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີ ແຕ່ລະຊະນິດ, ດັ່ງນັ້ນ ທະນີຍັງຄົງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຄົນລາວ ແລະມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມລາວ.

ທຸກໆຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ (ເບິ່ງຫົວຂໍ້ 3.1) ແມ່ນຖືຄວາມສຳຄັນໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ເຊິ່ງເປັນປັດໃຈຫຼັກໃນການປະຕິບັດ ໂດຍສະເພາະຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ວຽກງານ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ (CBD) ເປັນພັນທະໜຶ່ງຂອງລັດຖະບານລາວ ຕໍ່ສາກົນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ຕາມສົນທິສັນຍາຊີວະນາໆພັນ ເຊິ່ງເປັນສົນທິສັນຍາແມ່ ຂອງວຽກງານການອະນຸລັກທົ່ວໂລກ ໂດຍທຸກໆປະເທດຕ້ອງໄດ້ຮັບຮອງເອົາໄປຜັນຂະຫຍາຍ ໃຫ້ເປັນຮູບປະທຳ ໃນປະເທດຂອງຕົນ ເພື່ອເປົ້າໝາຍການປົກປັກຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງພັນພືດພັນສັດ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີກົນໄກການນຳໃຊ້ທີ່ຍືນຍົງ. ສະນັ້ນ, ການພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານ

ອະນຸລັກທະນີ ກໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ຕອບສະໜອງ ຕໍ່ບັນດາຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ໂດຍສະເພາະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ຕໍ່ກັບການຕົກລົງຂອງສາກົນ. ແຜນດຳເນີນ ງານສະບັບນີ້ ໄດ້ອອກແບບກະທັດລັດ ແລະ ເພື່ອເປົ້າໝາຍການນຳໃຊ້ຂອງພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນເທົ່າທີ່ມີ ຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໃນການອະນຸລັກທະນີຢ່າງຮີບດ່ວນ.

1.2 ຂັ້ນຕອນ ການພັດທະນາ ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ

ໂດຍອີງຕາມຜົນ ຂອງການທົບທວນສະຖານະພາບ ກ່ຽວກັບທະນີ ເບື້ອງຕົ້ນ ໃນປີ 2008 (Duckworth 2008) ເຊິ່ງມີຂໍ້ມູນການບັນທຶກທະນີ ແລະ ໃຫ້ການແນະນຳກ່ຽວກັບ ແນວທາງການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ 2010 ກອງ ອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການ IUCN ເຊິ່ງໃນນາມເຈົ້າພາບ ໄດ້ມີການພັດທະນາ ເອກະສານ “ຮ່ວມໃຈ” ທີ່ສະແດງຂໍ້ມູນ ສະຖານະພາບ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ໃນການ ອະນຸລັກທະນີ ເພື່ອເປັນການປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ມວນຊົນ. ເອກະສານ “ຮ່ວມໃຈ” ຈຳນວນ 800 ສະບັບໄດ້ແຈກຢາຍໄປທົ່ວທຸກແຂວງ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ສຳຄັນ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນ. ພ້ອມທັງ ກະຕຸ້ນໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນ ແລະ ແນວຄວາມຄິດ ເພື່ອພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ. ໃນນັ້ນ, ໄດ້ມີການລົງສຳຫຼວດ, ໄດ້ປຶກສາຫາລືກັບ ພາກສ່ວນຕ່າງໆ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ເມືອງ ແລະ ແຂວງ ເພື່ອຊອກຫາຂໍ້ມູນ ໃໝ່ຫຼ້າສຸດ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຂອງທະນີ, ການ ກະຈາຍ, ໄພຂົ່ມຂູ່ ຕະຫຼອດຮອດ ຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ໃນການອະນຸລັກ ທະນີ ໃນອະນາຄົດ.

ການພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ເລີ່ມຈາກການຈັດຕັ້ງໃຫ້ມີກຸ່ມຄົນຄ້ວາ ວິຊາການລາວ ໃນລະດັບຊາດ ໂດຍມີສະມາຊິກ ຈາກກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ມະຫາ ວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ (ອົງການ IUCN, ອົງການ ອະນຸລັກສັດ ປ່າ, ອົງການທຳມະຊາດໂລກ ແລະ ອົງການຮັກສາ ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ ສາກົນ). ໃນລະດັບ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ແມ່ນໄດ້ມີຜູ້ປະສານງານ ການສະໜອງຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ຂອງ ທະນີ ຢູ່ໃນຂອບເຂດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນວັນທີ 5 ເດືອນ ພຶດສະພາ ປີ 2010 ກອງປະຊຸມ ຂອງກຸ່ມຄົນຄ້ວາວິຊາການລາວ ລະດັບຊາດ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນ ທີ່ກົມປ່າໄມ້ ເພື່ອກຳນົດວິໄສທັດ, ແລກປ່ຽນຄຳຄິດຄຳເຫັນ ແລະ ຮ່າງແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ. ຈາກ ນັ້ນ ມີກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 2 ໄດ້ຈັດຂຶ້ນ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ ເພື່ອລາຍງານຜົນການສຳຫຼວດ ພາກສະໜາມ, ຮ່າງແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ, ລະດັມແນວຄວາມຄິດ ໃນການກຳນົດ ກິດ ຈະກຳ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ທະນີ ແລະ ກອງປະຊຸມ ຄັ້ງທີ 3 ໄດ້ຈັດຂຶ້ນ ວັນທີ 28 ໃນເດືອນ ກັນຍາ 2010 ເພື່ອທົບທວນ ຮ່າງແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ, ບັບປຸງບັນດາ

ຈຸດປະສົງ ຕ່າງໆ, ວິເຄາະວິໄຈບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ ຂອງແຕ່ລະຊະນິດທະນີ ແລະ ຢູ່ໃນແຕ່ລະເຂດ. ຮ່າງສະບັບປັບປຸງ ຂອງແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ສະມາຊິກ ຄະນະກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອ ທົບທວນຄືນ ແລະ ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັນ ໃນກຸ່ມຄະນະວິຊາການ ໃນເດືອນ ມັງກອນ ປີ 2010 ກ່ຽວກັບ ດ້ານງົບປະມານຕ່າງໆ ແລະ ພາກ ສ່ວນຮັບຜິດຊອບ ໃນການປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນ ການອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ. ກອງປະຊຸມ ປຶກສາຫາລື ຮ່າງແຜນດຳເນີນ ງານ ຄັ້ງສຸດທ້າຍ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນ ໃນເດືອນ ກຸມພາ ປີ 2011.

1.3 ເນື້ອໃນຫຼັກຂອງແຜນການ

ເນື້ອໃນໂດຍລວມຂອງແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ໃນ ປະຈຸບັນ ທາງດ້ານສະຖານະພາບ ແລະ ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງໄດ້ມີລາຍ ລະອຽດຢູ່ໃນບົດລາຍງານການທົບທວນ ສະຖານະພາບ ປີ 2008, ແລະ ໄດ້ໃຫ້ເຫດຜົນ ແລະ ບັນຫາຄວາມຈຳເປັນ, ຄວາມສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກທະນີ. ແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກຳນົດ ວິໄສທັດ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໂດຍມີກອບເວລາ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ພ້ອມທັງ ການຄາດຄະເນ ງົບປະມານທີ່ຕ້ອງການ ໃນແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ແລະ ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນ. ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ ການປະຕິບັດແຜນນີ້ຕ້ອງໄດ້ເຊື່ອມໂຍງ ກັບກິດຈະກຳການອະນຸລັກ ແລະ ພັດທະນາ ຕ່າງໆ ຂອງບັນດາໂຄງການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ ໃນລະດັບຊາດກໍ່ຄືທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບ ປະກັນວ່າ ການອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ມີການປະສານສົມທົບຢ່າງທົ່ວເຖິງບົນພື້ນຖານຂອງແຜນດຳ ເນີນງານນີ້ເປັນຫຼັກ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ແຜນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງແມ່ນ ພາກສ່ວນໃດໜຶ່ງເປັນ ຜູ້ປະຕິບັດທັງໝົດ ແຕ່ທຸກພາກສ່ວນທີ່ສົນໃຈ ແລະ ມີທ່າແຮງດ້ານຄວາມສາມາດ ລວມທັງພາກ ສ່ວນເອກະຊົນນຜູ້ທີ່ສົນໃຈ ໃນການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ພົວພັນກັບການອະນຸລັກທະນີ ຫຼື ໃນເຂດທີ່ມີທະນີ ເປັນຕົ້ນ.

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ມີໄລຍະອາຍຸ 10 ປີ ນັບແຕ່ປີ 2011 ຫາ 2020 ໂດຍໄດ້ກຳນົດເປັນ 2 ໄລຍະ ຄື: (2011-2015 ແລະ 2016-2020). ເຊິ່ງປະກອບມີ 4 ພາກ, 7 ຈຸດປະສົງ ແລະ 19 ກິດຈະກຳ ຄື: ພາກທີ 1. ພາກສະເໜີ, ພາກທີ 2. ສະຖານະພາບ ແລະ ການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ, ພາກທີ 3. ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ພາກທີ 4. ການປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານ. ເພື່ອປະຕິບັດແຜນນີ້ ຕ້ອງການ ງົບປະມານ ທັງໝົດ ສຳລັບ 10 ປີ ແມ່ນ 3.07 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ປະຕິບັດຢູ່ ທັງລະດັບ ຊາດ ແລະ ພື້ນທີ່ໂຄງການຈຸດສຸມຂອງການອະນຸລັກ ທະນີ.

2. ສະຖານະພາບ ແລະ ການອະນຸລັກທະນິ ໃນ ສປປ ລາວ

ບົດລາຍງານທົບທວນສະຖານະພາບຂອງທະນິເບື້ອງຕົ້ນ ປີ 2008 (Duckworth, 2008) ເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນພື້ນຖານສຳຄັນ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ອ້າງອີງໃນການກຳນົດ ຂອບເຂດບຸລິມະສິດ ແລະ ສ້າງຜນປະຕິບັດການອະນຸລັກທະນິ ໃນ ສປປ ລາວ. ບັນດາຂໍ້ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ແນະນຳ ສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ໃນບົດລາຍງານ ສະບັບດັ່ງກ່າວ ກໍຍັງເຫັນວ່າມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບຕົວຈິງ. ສຳລັບເຫດການໃນເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ກໍຄືວ່າ ການໃສ່ຊື່ຊະນິດ ທີ່ອ້າງອີງເຖິງ *Nomascus* sp. *Incertae sedis* (ໝາຍເຖິງ ການໃສ່ຊື່ການຈັດແບ່ງປະເພດທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ) ແມ່ນມີຊື່ຊະນິດໃໝ່ທາງວິທະຍາສາດວ່າ *Nomascus annamensis* ແລະ ຈຳນວນປະຊາກອນ ຂອງທະນິ ຊະນິດນີ້ ມີລາຍງານວ່າພົບເຫັນໃນຫຼາຍໆເຂດ ທີ່ຍັງຢືນຈາກການວິໄຈ ທາງດ້ານ ກຳມະພັນ mtDNA ແລະ ສຽງຮ້ອງ (Thinh *et al.* 2010a), ແຕ່ທັງໝົດ ກໍບໍ່ໄດ້ປຸງ ຂໍ້ສະເໜີແນະ ແລະ ຂອບເຂດບຸລິມະສິດໂດຍລວມ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ບົດລາຍງານ ເບື້ອງຕົ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ ໄດ້ປະກບມີຂໍ້ມູນເຂົ້າເພີ່ມຕື່ມ ຈາກການສຳຫຼວດ ທະນິຕະກຸນ ໄຮໂລເບດ (*Hylobates*) 2 ຊະນິດ ໃນປີ 2009 ແລະ 2010 ແຕ່ບາງຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ.

ບົດລາຍງານສະຖານະພາບທະນິເບື້ອງຕົ້ນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນດ້ານການອະນຸລັກສັດທະນິ ຢູ່ໃນລະດັບໂລກ ເພາະເປັນແຫຼ່ງໜຶ່ງທີ່ຍັງ ມີຈຳນວນປະຊາກອນທະນິ ຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນໂລກ ຂອງ 2 ຫຼື 3 ຊະນິດ ໃນຈຳນວນທັງໝົດ 6 ຊະນິດທະນິ ທີ່ພົບຫັນໃນ ສປປ ລາວ. ໂດຍອີງຕາມ ລະບົບການຈັດແບ່ງ ໃນປະຈຸບັນ ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານຊະນິດພັນທະນິ ໃນໂລກ. ສິ່ງທີ່ໂດດ ເດັ່ນທີ່ສຸດຄືມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຊະນິດພັນ ທະນິຫົວຈຸ ສະກຸນ ນໍມັດສກັດ (*Nomascus*) ໃນ 7 ຊະນິດຂອງ ສະກຸນນີ້ 4 ຊະນິດ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ແຕ່ລະຊະນິດເຫຼົ່ານີ້ ທີ່ມີຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີປະຊາກອນທີ່ສຳຄັນລະດັບໂລກ. ທະນິໃນກຸ່ມຫົວຈຸກ (ນໍມັດສກັດ) ເປັນຈຳພວກທີ່ ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ໃກ້ຈະສູນພັນໃນໂລກ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການອະນຸລັກທະນິ ສົມບູນແບບ ໃນ ສປປ ລາວ ທະນິ 2 ຊະນິດ ໃນຕະກຸນ ໄຮໂລເບດ ກໍຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ເຊັ່ນດຽວກັນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາບໍ່ໃຫ້ມັນສູນພັນໄປຈາກປະເທດ ເຖິງວ່າປະຊາກອນຂອງທະນິ 2 ຊະນິດນີ້ ຖ້າທຽບໃສ່ຄວາມສຳຄັນໃນລະດັບໂລກ ຕໍ່ກວ່າ ທະນິ 4 ຊະນິດທີ່ກ່າວມານັ້ນກໍຕາມ.

2.1 ມິເວດວິທະຍາ ແລະ ອຸປະນິໄສຂອງທະນິ

ທະນິ ແມ່ນຈັດໃນປະເພດລົງຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມຕົ້ນໄມ້ ເຊິ່ງພົບເຫັນໃນ ສະເພາະ ປ່າເຂດຮ້ອນ ເປັນສັດທີ່ມີສະເໝໜ້າຮັກ ແລະ ສວຍງາມ ມີຮູບຮ່າງລັກສະນະໜ້າຕາ ອຸປະນິໄສ ທີ່ສະແດງອອກຄ້າຍຄືກັບມະນຸດ ແລະ ເບິ່ງສຽງຮ້ອງທີ່ເປັນໜ້າອອນຊອນໃນຍາມເຊົ້າ. ພວກມັນ ເປັນສັດທີ່ບໍ່ເຄີຍສ້າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃດໆໃຫ້ກັບມະນຸດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນໄພຄຸກຄາມທາງດ້ານ ຮ່າງກາຍ

ຫຼື ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ຢ່າງເຊັ່ນກໍລະນີທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໂດຍສັດບາງຊະນິດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນດ້ານການອະນຸລັກສູງ ແຕ່ພັດສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ມະນຸດ ເຊັ່ນ: ເສືອໂຄ່ງ, ຊ້າງ ແລະ ລິງ ບາງຊະນິດ. ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວມານີ້ ທະນີຈຶ່ງເຫັນວ່າເປັນປະເພດສັດທີ່ມີບົດບາດສູງທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ເພາະເປັນຊະນິດທີ່ສາມາດດຶງດູດເອົາສູງສະໜັບສະໜູນຈາກປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜູ້ຮ່ວມງານຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆໄດ້ດຶກວ່າສັດຊະນິດອື່ນ.

ທະນີອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັນເປັນຝູງແບບຄອບຄົວນ້ອຍໆ ຊຶ່ງປົກປະຕິຈະປະກອບມີ ພໍ່, ແມ່ ແລະ ລູກນ້ອຍ 1 ໂຕ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ. ອັດຕາການເກີດຂອງທະນີຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ຖ້າທຸກໆໃສ່ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມຊະນິດອື່ນ ເຊິ່ງສາມາດເກີດລູກ 1 ໂຕ ຕໍ່ຄັ້ງ ແລະ ຊ່ວງໄລຍະການເກີດລູກແຕ່ລະຄັ້ງ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງດົນ (2-3 ປີ) ເພາະມັນໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມທັງໝົດ ໃນການດູແລລູກນ້ອຍຂອງມັນ. ນອກຈາກນັ້ນມັນຍັງເປັນສັດ ທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕເຂົ້າສູ່ໄວປະສົມພັນຊ້າ, ໂຕແມ່ມີອາຍຸເຖິງ 7 ປີ ແລະ ໂຕຜູ້ກໍຍິ່ງສາມາດໃຫ້ການປະສົມພັນຊ້າກວ່າ. ຍ້ອນອັດຕາການເກີດຕ່ຳຄືເຊັ່ນນີ້ ທະນີຈຶ່ງເປັນສັດທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງ ຕໍ່ໄພຄຸກຄາມຈາກການລ່າ.

ທະນີທຸກໆຊະນິດ ເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່ ມີສີແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ສາມາດຈຳແນກເພດໄດ້ຢ່າງບໍ່ພິດພາດ. ແຕ່ຂົນປົກຫຸ້ມຂອງທະນີມີການປ່ຽນສີ ໃນເວລາທີ່ມັນເຕີມໂຕເຕັມໄວ ສາມາດຈຳແນກຄວາມແຕກຕ່າງຂອງທະນີ ທີ່ຢູ່ໃນໄວອ່ອນ ແລະ ໄວທຸ່ມ ແຕ່ວ່າການຈຳແນກເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່ ໂດຍອີງໃສ່ສີຂົນໃນໄວອ່ອນນັ້ນ ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ຍາກ. ທະນີທົ່ວຈຸກຕາມປົກກະຕິແລ້ວເກີດມາມີຂົນເປັນສີເຫຼືອງອ່ອນຈາງໆ ແລະ ປ່ຽນເປັນສີດຳຕອນອາຍຸຂອງມັນໄດ້ 1 ປີ, ສຳລັບໂຕແມ່ສ່ວນຫຼາຍປ່ຽນສີກັບຄືມາເປັນສີເຫຼືອງ. ທະນີທົ່ວຈຸກ ໂຕຜູ້ ຮັກສາສີດຳໄວ້ຕະຫຼວດ ແລະ ໂຕຜູ້ຂອງແຕ່ລະຊະນິດ ສາມາດຈຳແນກຄວາມແຕກຕ່າງກັນໂດຍ ສີ ແລະ ຮູບຮ່າງຂອງຂົນແກ້ມ. ສຳລັບທະນີມົງກຸດ ໂຕໄວທຸ່ມມີສີຈາງໆຄືກັບໂຕແມ່ ທີ່ເຕີບໂຕເຕັມໄວ, ດັ່ງນັ້ນ ມີແຕ່ໂຕຜູ້ທີ່ປ່ຽນສີເປັນສີດຳໃນໄວແກ່. ທະນີມີຂາວ ມີສີສັນ 2 ຮູບແບບ ທັງສອງເພດ, ຖ້າເປັນແບບສີເຂັ້ມ ໃນທຸກໆໄວຈະເປັນສີດຳ ແລະ ນ້ຳຕານໄໝ້ ແລະ ຖ້າເປັນແບບລັກສະນະສີຈາງໆ ຂົນຈະເປັນສີຂາວຄືມ ຫຼື ເຫຼືອງແກມຂາວ (Geissmann 1995; Groves 2001; Mootnick 2006). ການວາດພາບ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງຂອງທະນີແຕ່ລະຊະນິດ ແລະ ຮູບແບບຂອງສີ ທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນໃນຮູບທີ 1.

ທະນີ ເປັນສັດທີ່ຄອບຄອງອະນາເຂດ ຫຼື ຫ້ວງແຫນ້ນທີ່ທາກິນເປັນຂອງຕົນເອງ ແຕ່ຂະໜາດອະນາເຂດ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມປະເພດຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງປ່າໄມ້. ຕົວຢ່າງ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດເຂົາໃຫຍ່ ປະເທດໄທ ທະນີມີຂາວມີອະນາເຂດທາກິນ ກວມເອົາ ເນື້ອທີ່ 40 ເຮັກຕາ (0.4 ກມ²) (Barlett, 2007), ສ່ວນວ່າໃນເຂດລຽງຊານ

(Wuliangshan) ໃນແຂວງຢູນນານ ສປ ຈີນ ທະນີດຳ ມີອະນາເຂດຫາກິນກວມເອົາ 150 ເຮັກຕາ (Fan Pengfei *et al.* 2009). ສຳລັບ ສປປ ລາວຍັງບໍ່ໄດ້ມີການສຶກສາເທື່ອ. ໃນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳກະດິງ ມີທະນີ 29 ຝູງ ທີ່ຖືກບັນທຶກໃນຂອບເຂດເນື້ອທີ່ 127 ກມ² ຂອງພື້ນທີ່ສຳຫຼວດ (ຂໍ້ມູນ WCS, 2010). ອາດຈະບໍ່ທັນມີເຫດຜົນພຽງພໍ ທີ່ຈະຄິດໄລ່ເນື້ອທີ່ ອະນາເຂດຂອງກຸ່ມ ຕາມຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ແຕ່ໂດຍລວມແລ້ວຄວາມໜ້າແໜ້ນໃນລະດັບນີ້ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າປະຊາກອນຂອງທະນີ ຢູ່ໃນຈຳນວນຕ່ຳກວ່າຄວາມສາມາດຂອງພື້ນທີ່ຮອງຮັບໄດ້ ຊຶ່ງ ທັງນີ້ອາດຈະເປັນຜົນຈາກການຖືກລ່າຫຼາຍໃນອະດີດ, ສຳລັບໃນເຂດນ້ຳກ່ານ ມີການຄາດຄະເນ ຄວາມໜ້າແໜ້ນປະມານ 2.2 ຝູງ/1 ກມ² (Geissmann, 2007).

ທະນີອາໄສກິນໝາກໄມ້ ແລະ ໃບໄມ້ອ່ອນ, ດອກໄມ້ ແລະ ບາງຄັ້ງກິນແມງໄມ້ ແລະ ຊາກສັດອື່ນ. ດ້ວຍລັກສະນະອຸປະນິໄສການກິນອາຫານ ທະນີຈຶ່ງຊ່ວຍຮັກສາການທຳໜ້າທີ່ ຂອງ ລະບົບນິເວດປ່າເປັນຢ່າງດີໂດຍຊ່ວຍກະຈາຍແກ່ນໝາກໄມ້ ໄປທົ່ວໃນອະນາເຂດຫາກິນ ຂອງ ພວກມັນ.

ທະນີອາດມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ຕໍ່ບາງສະພາບປ່າໄມ້ທີ່ເສື່ອມໂຊມ. ພຽງແຕ່ເລືອກຕັດຕົ້ນ ໄມ້ຊະນິດທີ່ມັນອາໄສກິນເປັນອາຫານ ກໍຈະເຮັດໃຫ້ທະນີຂະຫຍາຍອານາເຂດຂອງມັນກວ້າງໄກ ອອກໄປ ເພື່ອໃຫ້ແຫຼ່ງອາຫານພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ. ທະນີຕ້ອງການ ຊັ້ນເຮືອນຍອດຂອງ ຕົ້ນໄມ້ຕຶບໜ້າຕິດຈອດກັນ ເພື່ອສະດວກໃນການຫ້ອຍໂທນເຄື່ອນໄຫວໄປມາໄດ້ຢ່າງສະດວກຕາມ ປ່າ ໂດຍໃຊ້ແຂນທີ່ຍາວຫ້ອຍໂທນຈັບໄປຕາມງ່າໄມ້ຕ່າງໆ. ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າປ່າໄມ້ຖືກຕັດແຍກອອກ ຈາກກັນ ມັນກໍຈະເຮັດໃຫ້ທະນີຝູງອື່ນໆ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າມາຫາກັນໄດ້ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ການກົດກັນ ການແລກປ່ຽນທາງກຳມະພັນ ຫຼື ການປະສົມຂ້າມສາຍພັນກັບປະຊາກອນອື່ນໆ ຢູ່ໃນເຂດ ທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີໄດ້ມີບາງເອກະສານ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ທະນີບາງຊະນິດ ຢູ່ ບາງເຂດໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງພວກມັນສາມາດອາໄສຢູ່ໃນບາງເຂດ ທີ່ປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ (Duckworth, 2008).

ທະນີ ທຸກໆຊະນິດມີສຽງຮ້ອງທີ່ໂດ່ງດັງ, ຊັບຊ້ອນ ແລະ ລະອຽດລະອໍ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນສຽງອອນຊອນ ນີ້ມນວນ ແລະ ມີສະເໜ່ຕໍ່ກັບຜູ້ຟັງ. ສຽງຮ້ອງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໃນ ຍາມເຊົ້າ ໂດຍໂຕຜູ້ເປັນຜູ້ເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ໂຕແມ່ເປັນຜູ້ປະສານສຽງ ເຊິ່ງມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກ ສຽງໂຕຜູ້ຢ່າງຊັດເຈນ. ຕາມທຳມະດາພວກມັນຈະຮ້ອງເກືອບທຸກໆມື້ ແຕ່ເວລາ ແລະ ຄວາມຖີ່ ຂອງສຽງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາບອາກາດໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆ. ສຽງຮ້ອງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປ ຕາມແຕ່ລະຊະນິດ ຖ້າວ່າວິເຄາະລະອຽດ ກໍຈະຮູ້ໄດ້ວ່າເປັນຊະນິດໃດ. ໃນບາງກໍລະນີທີ່ຮູ້ບໍ່ ຊັດເຈນວ່າເປັນທະນີຊະນິດໃດ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ມີການສຳຫຼວດໂດຍອາໄສສຽງຮ້ອງ. ການສຳຫຼວດ ຕິດຕາມສຽງຮ້ອງຂອງທະນີ ນອກຈາກສາມາດຢັ້ງຢືນທີ່ຢູ່ຂອງທະນີ ມັນຍັງສາມາດນຳໃຊ້ປະເມີນ

ແລະ ກວດກາຕິດຕາມປະຊາກອນຂອງທະນີນຳອີກດ້ວຍ. ການສຳຫຼວດໄດ້ນຳໃຊ້ສຽງຮ້ອງ ເພື່ອປະເມີນຄວາມໜາແໜ້ນຂອງປະຊາກອນທະນີ ໂດຍປົກກະຕິກໍໃຊ້ສະຖານທີ່ຟັງສຽງໃນຫຼາຍໆ ຈຸດ ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະຈຸດມີທີມງານຍ່ອຍ ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ເວລາ, ສະຖານທີ່ ແລະ ປະເພດສຽງຮ້ອງ ທີ່ໄດ້ຍິນ. ສ່ວນວ່າຜົນກະທົບໃນທາງລົບຂອງສຽງຮ້ອງ ແມ່ນມັນສາມາດບົ່ງ ບອກເຖິງຕຳແໜ່ງ ບ່ອນທີ່ທະນີຢູ່ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການຖືກລ່າໄດ້ງ່າຍສົ່ງຜົນໃຫ້ມີການລ່າທະນີ ແລະ ເນັດໃຫ້ພວກມັນມີຈຳນວນຫຼຸດລົງເລື້ອຍໆ.

ຮູບພາບ 1. ຮູບປະພັນຂອງທະນີ ແຕ່ລະຊະນິດໃນ ສປປ ລາວ.

ຮູບປະພັນຂອງທະນີ ແຕ່ລະຊະນິດຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຮູບຮ່າງສີສັນ ແລະ ຄວາມ ແຕກຕ່າງກັນ ລະຫວ່າງ ເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່ ໃນຊະນິດດຽວກັນ.

ທະນີແກ້ມດຳ (*Nomascus concolor*)

ຖ່າຍໂດຍ: ຊາວຈົວ / FFI

ທະນີແກ້ມດຳ ທີ່ຍັງນ້ອຍ

ຖ່າຍໂດຍ: ມອນຕີ ສເລ

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ

ປີ 2011-2020

ທະນີແກ້ມຂາວ ຖິ່ນເໜືອ (*Nomascus leucogenys*) ເພດແມ່ (ດ້ານຂວາ) ພວມທຳຄວາມສະອາດ ໃຫ້ເພດຜູ້ (ດ້ານຊ້າຍ). ຖ່າຍໂດຍ: ເທີລີ ວິກເກີເກີ

ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ (*Nomascus siki*)

ຖ່າຍໂດຍ: ທີໂລ ນາເດີ/ສວນສັດແປງເພີດ

ເພດຜູ້ທີ່ຍັງໜຸ່ມ

ເພດແມ່

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ທະນີແກ້ມໂຕ່ນຖິ່ນເໜືອ (*Nomascus annamensis*)

ຖ່າຍໂດຍ: ທີໂລ ນາເດີ/ສວນສັດແປງເພີດ

ເພດຜູ້

ເພດແມ່

ທະນີມືຂາວ (*Hylobates lar*)

ຖ່າຍໂດຍ: ໄພວັນ ເພຍປະລັດ/IUCN

ເພດຜູ້

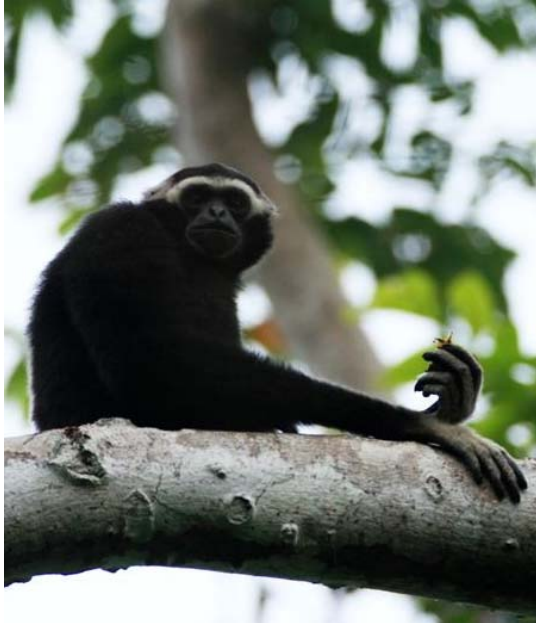

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ທະນີມົງກູດ (*Hylobates pileatus*)

ຖ່າຍໂດຍ: ວາລະຍຸດ ແກນຈັນ (ຮູບດ້ານຊ້າຍ) ແລະ ໂຈນ ບັກເກ (ຮູບດ້ານຂວາ)

ເພດຜູ້

ເພດແມ່

2.2 ສະຖານະພາບ ແລະ ການກະຈາຍຂອງທະນີ

ການມີຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນທາງດ້ານສະຖານະພາບ, ການກະຈາຍ ແລະ ໂດຍສະເພາະ ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ກັບ ທະນີ ເຫັນວ່າເປັນຈຸດສຳຄັນຕໍ່ກັບການກະກຽມ ສ້າງແຜນປະຕິບັດການອະນຸລັກທະນີໃນລະດັບ ຊາດ. ຂໍ້ມູນທັງໝົດກ່ຽວກັບທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ເກືອບວ່າຄົບຖ້ວນດີສົມຄວນ ຢູ່ໃນບົດລາຍ ງານທົບທວນສະຖານະພາບທະນີ ປີ 2008 (Duckworth, 2008). ເຖິງແມ່ນວ່າໃນ ບົດລາຍ ງານ ຍັງຂາດບາງຂໍ້ມູນ ທາງດ້ານສະຖານະພາບຂອງທະນີໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ກໍພຽງພໍ ທີ່ຈະ ສາມາດກຳນົດຂອບເຂດບຸລິມະສິດຂອງການດຳເນີນການອະນຸລັກທະນີແຕ່ລະຊະນິດ ໃນປະຈຸບັນ. ຂໍ້ມູນຕ່າງໆໃນນີ້ ແມ່ນສະຫຼຸບມາຈາກບົດລາຍງານສະບັບດັ່ງກ່າວ ແລະ ບົດສະຫຼຸບ ສັງລວມໃນ ສະບັບປັບປຸງໃນປະຈຸບັນ (Hallam in press).

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີທະນີຫຼາຍຊະນິດ ໃນໂລກ ອີງຕາມລະບົບການ ຈັດແບ່ງໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນມີ ທັງໝົດ 6 ຊະນິດ ອາໄສຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຄື: ທະນີແກ້ມດຳ ຢູ່ພາກ ຕາເວັນຕົກ (*Nomascus concolor*), ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ (*N. leucogenys*), ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ (*N. siki*), ຊະນິດທີ່ຄົ້ນພົບໃໝ່ ທະນີແກ້ມເຫລືອງ (*N. annamensis*)

(Thinh *et al.*, 2010), ທະນິມືຂາວ (*Hylobates lar*) ແລະ ທະນິມືງຸດ (*H. pileatus*). ສຳລັບ ສອງ ຊະນິດທຳອິດ ແມ່ນຖືກຈັດຢູ່ໃນບັນຊີແດງ ຊະນິດທີ່ຖືກຢູ່ໄພຂົ່ມຂູ່ໃກ້ຈະສູນພັນໃນລະດັບໂລກ ແລະ ຊະນິດອື່ນໆ ແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນສ່ຽງໄພໃກ້ຈະສູນພັນ (IUCN, 2010). ຊະນິດທີ່ຫາກໍ່ຄົ້ນພົບໃໝ່ ເຊັ່ນ ທະນິແກ້ມເຫລືອງ (*N. annamensis*) ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການປະເມີນສະຖານະພາບ. ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງທະນິທຸກໆ ຊະນິດຈັດຢູ່ໃນປະເພດຫວງຫ້າມ (Law (07/NA 24/12/2007) ແຕ່ວ່າການປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍຂອງຜູ້ກະທຳຜິດກັບສັດປະເພດນີ້ຍັງບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນ ຖ້າທຽບໃສ່ສັດລຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ ເຊັ່ນ: ຊ້າງ, ເສືອໂຄງ ແລະ ເມີຍ ເປັນຕົ້ນ.

ທະນິມີການກະຈາຍໄປທົ່ວ ສປປ ລາວ ມີ 2 ຊະນິດ ໄຮໂລເບດ (*Hyobates*) ແມ່ນພົບເຫັນໃນພາກຕາເວັນຕົກຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ອີກ 4 ຊະນິດ ຂອງສະກຸນ ນໍມັດສະກັດ (*Nomascus*) ແມ່ນພົບເຫັນໃນທາງພາກຕາເວັນອອກ (ຮູບພາບ 2).

2.2.1 ທະນິມືຂາວ (White-handed Gibbon *Hylobates lar*)

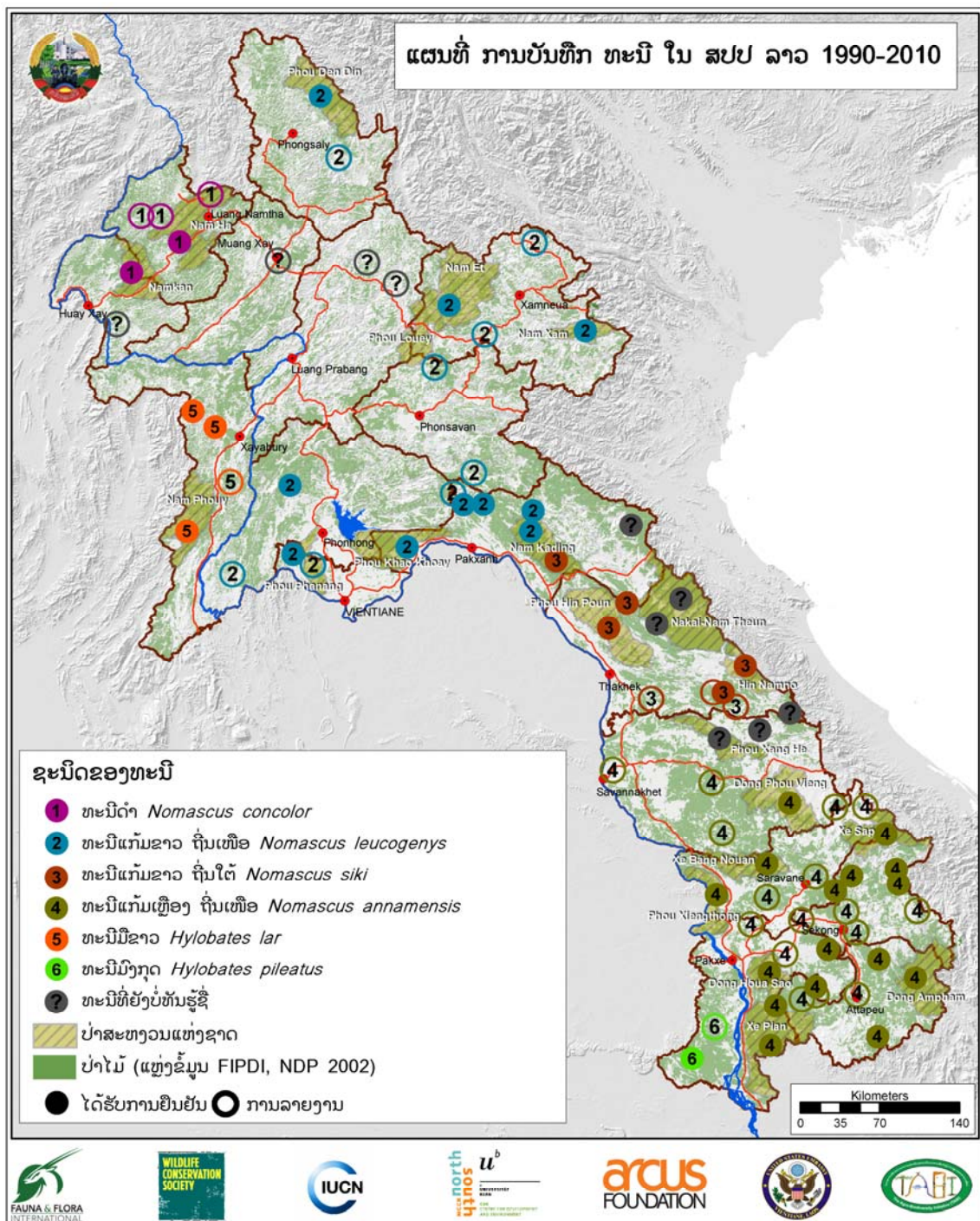
ບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN ເປັນຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ A2cd

ທະນິຊະນິດນີ້ ແມ່ນພົບເຫັນຢູ່ທາງພາກຕາເວັນຕົກແມ່ນ້ຳຂອງ, ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳບຸຍ ພຽງແຫ່ງດຽວ. ການສຳຫຼວດໃນມຸ່ງມານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ທະນິຊະນິດນີ້ ພົບເຫັນໃນປ່າສະຫງວນ ແຕ່ຍ້ອນເນື້ອທີ່ປ່າສະຫງວນໄດ້ຖືກຕັດແຍກໂດດດ່ຽວ ແລະ ກໍ່ມີການລັກລອບເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນ ຫລຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (Phiapalath & Saysavanh, 2010). ຊາວບ້ານ ໃນເຂດນີ້ຍັງລາຍງານວ່າ ທະນິມືຂາວຍັງມີຢູ່ນອກເຂດປ່າສະຫງວນ ແຕ່ອາດຈະມີປະຊາກອນໜ້ອຍ ເຊັ່ນ: ເຂດປ່າຜະລິດພູຜາດຳ ແລະ ພື້ນເດັ່ນກວ່າໝູ່ ແມ່ນປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດ ບ້ານ ສະປີ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ທີ່ມີການປົກປັກຮັກສາຕາມຄວາມເຊື່ອຖືມາແຕ່ດຶກດຳບັນ. ເນື່ອງຈາກມີສະພາບພື້ນທີ່ກະຈາຍໜ້ອຍ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເພື່ອວ່າປະຊາກອນຂອງມັນ ຈະຍັງມີເພື່ອໄວ້ ໃນເຂດອື່ນ. ສະຖານະພາບຂອງ ທະນິມືຂາວຈຶ່ງຈັດວ່າເປັນຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ແລະຕ້ອງການເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ເພື່ອປົກປ້ອງພວກມັນບໍ່ໃຫ້ສູນພັນຈາກປະເທດ.

ທະນິມືຂາວ ມີອະນາເຂດການກະຈາຍກວ້າງທີ່ສຸດ ນັບແຕ່ເຂດຊາຍແດນ ປະເທດມຽນມາ ຕິດກັບພາກໃຕ້ ສປ ຈີນ ລາມມາຜ່ານ ປະເທດໄທ ແລະ ລົງມາເຖິງແຫຼມປະເທດມາເລເຊຍ ແລະ ພາກເໜືອຂອງເກາະສຸມາດຕຣາ. ທະນິຊະນິດນີ້ ແມ່ນສູນພັນໃນປະເທດຈີນ (Grueter *et al.*, 2009). ປະຊາກອນຂອງທະນິຊະນິດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່າ ຕໍ່ການອະນຸລັກຂອງໂລກ.

ສຳລັບຊະນິດ ທີ່ມີຢູ່ລາວຄາດວ່າ ແມ່ນ *H. I. carpenter* ທີ່ມີອະນາເຂດໃນພາກຕາເວັນອອກປະເທດມຽນມາ ແລະ ພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອ ຂອງປະເທດໄທ (Groves, 2001; Brandon Jones *et al.*, 2004) ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ຖືກໄພຄຸກຄາມຈາກການລ່າ ແລະ ຖິ້ມທີ່ຢູ່ອາໄສຖືກທຳລາຍຈຳກັດຮັດແຄບເຂົ້າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ມີປະຊາກອນຈຳນວນໜຶ່ງ ໃນປະເທດໄທທີ່ຕິດກັບຊາຍແດນ ຂອງ ສປປ ລາວ (Gene Mesher and Mark E Grindley pers. com. 2010).

ຮູບພາບ 2. ແຜນທີ່ການບັນທຶກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ (1990-2010)

ໝາຍເຫດ: ແຜນທີ່ນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ການກະຈາຍຂອງທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍລວມ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ຢືນຢັນຄວາມຊັດເຈນ ຂອງແຕ່ລະຈຸດທີ່ໄດ້ໝາຍໄວ້. ຫຼືແຜນທີ່ນີ້ກໍບໍ່ໄດ້ ສະທ້ອນເຖິງການ ກະຈາຍຂອງທະນີຢູ່ໃນແຕ່ລະພາກຂອງປະເທດ, ໂດຍທົ່ວ ໄປແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະຖານະພາບຂອງທະນີ ແລະ ຊີວະນາໆພັນທາງພາກໃຕ້ດີກວ່າ ພາກເໜືອ. ຂໍ້ມູນ ການ ບັນທຶກຂອງທະນີສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນອີງໃສ່ບົດລາຍງານ ປີ 2008 (Duckworth 2008) ແລະ ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ປີ 2010 (Phiapalath & Saisavanh 2010). ຂໍ້ມູນສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນການບັນທຶກຊະນິດ ຫຼາຍກວ່າການຍັງຢືນຢັນ ໂດຍອີງຕາມ ການທົບທວນຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການຈັດແບ່ງໃໝ່ (Thinh *et al.* 2010). ສະນັ້ນ, ຂໍ້ມູນຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່ ແມ່ນໃຫ້ອີງໃສ່ ຂໍ້ມູນສະບັບຕົ້ນທີ່ໄດ້ອ້າງອີງ.

2.2.2 ທະນີມຸງກຸດ (*Pileated Gibbon Hylobates pileatus*)

ບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN: ເປັນຊະນິດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ Endangered A4cd

ທະນີມຸງກຸດ ມີອະນາເຂດການກະຈາຍຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນເຂດພາກຕາເວັນຕົກ ແມ່ນ້ຳຂອງ ເຊິ່ງເປັນເຂດພື້ນທີ່ທີ່ບໍ່ຖືກກຳນົດເປັນປ່າສະຫງວນ ທັງໆທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງທາງດ້ານການ ອະນຸລັກ (Berkmiller & Vilawong 1996, Timmins & Vongkhamheng 1996b, Round 1998, Wolstencroft 1998). ທະນີຊະນິດນີ້ອາໄສຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນດົງຄັນທຸງ ຊຶ່ງການ ສຳຫຼວດໃນມຸ່ງນີ້ ໄດ້ບັນທຶກສູງຮ້ອງໃນ 2 ຈຸດ ແລະ ການລາຍງານຂອງຊາວບ້ານວ່າ ມີໃນ 5 ເຂດອື່ນໆອີກ (Phiapalath & Saisavanh, 2010). ເຂດພື້ນທີ່ປ່າທີ່ມັນອາໄສຢູ່ນັ້ນ ກວມ ເອົາປ່າສະຫງວນ ດົງຄັນທຸງ (ປ່າສະຫງວນແຂວງ) ແລະ ປ່າຜະລິດແຫ່ງຊາດ. ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ເຂດດົງຄັນທຸງ ທີ່ເປັນປ່າຕາມລຽບຊາຍແດນ ລາວ-ກຳປູເຈຍ ທາງທິດໃຕ້ ແລະ ລາວ-ໄທ ທາງທິດຕາເວັນຕົກ ແມ່ນຈັດເປັນປ່າປ້ອງກັນລະດັບຊາດ ທີ່ຄຸ້ມຄອງຈັດສັນໂດຍ ກອງທັບ. ປະຊາກອນຂອງທະນີໃນເຂດນີ້ ຖືວ່າຖືກຕັດແຍກຫ່າງໄກຈາກກັນ ແລະ ຄາດຄະເນວ່າມີ 2 ຫລື 3 ຝູງ ອາໄສຢູ່ໃນແຕ່ລະຈຸດ ຂອງ 7 ຈຸດທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າ ຍັງມີທະນີຊະນິດນີ້ຢູ່ ໃນ ປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ.

ຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານການອະນຸລັກ ໃນລະດັບສາກົນ ຂອງປະຊາກອນທະນີ ຊະນິດນີ້ທີ່ ມີ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນບໍ່ສູງເທົ່າໃດ ເພາະມີປະຊາກອນໜ້ອຍຫຼາຍ ຖ້າທຽບໃສ່ ຈຳນວນ ປະຊາກອນຂອງມັນ ທີ່ມີຢູ່ ປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ໄທ (Phoonjampa & Brockelman (2008: 604). ແຕ່ສຳລັບພາຍໃນຂອງ ສປປ ລາວ ຈັດວ່າເປັນຊະນິດໃກ້ຈະສູນ ພັນ ແລະ

ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນສູງທາງດ້ານການອະນຸລັກ ເພາະມີພຽງພື້ນທີ່ດຽວ ຂອງ ສປປ ລາວ. ປະຈຸບັນ ຍັງບໍ່ທັນມີວຽກງານອະນຸລັກທະນີຊະນິດນີ້ ຢ່າງຈິງຈັງ ໃນ ສປປ ລາວ.

2.2.3 ທະນີແກ້ມດຳ (Western Black Crested Gibbon *Nomascus concolor*)

ບັນຊີແດງ ຂອງ ອົງການ IUCN: ເປັນຊະນິດທີ່ ໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ Critically Endangered A2cd

ທະນີແກ້ມດຳ ຫຼື ທະນີຫົວຈຸກດຳ ແມ່ນພົບຢູ່ໃນ 2 ເຂດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດນ້ຳທ້າ ແລະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳກ່ານຢູ່ພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດ. ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳທ້າໄດ້ປະສົບກັບບັນຫາປ່າໄມ້ ຖືກທຳລາຍຊຸດໂຊມລົງ ແລະ ເນື້ອທີ່ ປ່າຖືກຕັດແຍກ ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ແນວຄວາມຄິດການທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບການອະນຸລັກທະນີ ໃນພື້ນທີ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ບວກກັບຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າສະຫງວນຍັງຕ່ຳ ດັ່ງນັ້ນ ທະນີຊະນິດນີ້ ຈຶ່ງຖືກພິຈາລະນາວ່າໃກ້ຈະສູນພັນ ໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວ (Brown, 2009).

ໃນ ສປປ ລາວ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳກ່ານ ເປັນພຽງແຫ່ງດຽວທີ່ຄາດວ່າຍັງມີ ຈຳນວນປະຊາກອນ ທະນີຊະນິດນີ້ ຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍ ແລະ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດອອກແມ່ແຜ່ພັນ ໄດ້ຕໍ່ໄປ ຊຶ່ງປະຈຸບັນເປັນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈ ຂອງໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດໃນເຂດທ້ອງ ຖິ່ນ ແລະ ສາມາດປົກປັກຮັກສາທະນີໄດ້ 9-14 ຝູງ ຢູ່ໃນຕອນໃຕ້ຂອງປ່າສະຫງວນ. ລາຍຮັບທີ່ ໄດ້ຈາກການກະຈາຍຂອງທະນີໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກ່ານ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງດີ ແລະ ປະກົດວ່າມີການລ່າດ້ວຍປີນ ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຈຳນວນທະນີຫຼຸດນ້ອຍຖ້ອຍລົງຄື ກັບສັດປ່າຊະນິດອື່ນໆ (Robichaud *et al.* 2010) ຊຶ່ງຖືວ່າຍັງເປັນໄພຄຸກຄາມຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ຄວາມກົດດັນຂອງການລ່າເຫັນວ່າມີທ່າອ່ຽງສູງຂຶ້ນຕື່ມ ພາຍຫຼັງມີການກໍ່ສ້າງທາງເລກ 3 (ໂດຍ ທຶນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ) ຜ່ານທາງໃຕ້ຂອງປ່າສະຫງວນສູ່ປະເທດ ສປ ຈີນ.

ສຳລັບໃນເຂດພື້ນທີ່ບໍລິເວນພາກກາງ ແລະ ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນຂະນະນີ້ ແມ່ນ ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ ດັ່ງນັ້ນ ອາດຈະເປັນໄປໄດ້ ວ່າຈະມີທະນີຊະນິດນີ້ໃນເຂດອື່ນໆ ແຕ່ຍ້ອນວ່າມີ ແຫ່ງດຽວ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ຍັງມີປະຊາກອນສາມາດຂະຫຍາຍແຜ່ພັນ. ທະນີຊະນິດນີ້ຈຶ່ງຈັດວ່າ ຖືກໄພຄຸກຄາມສູງ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນສູງ ໃນລະດັບຊາດ.

ສຳລັບການກະຈາຍພັນຂອງມັນ ໃນແຫ່ງອື່ນໆ ໃນໂລກ ແມ່ນຢູ່ບາງເຂດ ໃນແຂວງ ຢູນນານ ປະເທດຈີນ ແລະ ສາຍພູຫວຽດລຽນ ພາກເໜືອຂອງ ສສ ຫວຽດນາມ. ປະຊາກອນສ່ວນ ໃຫຍ່ ຂອງໂລກສຳລັບທະນີຊະນິດນີ້ ແມ່ນຢູ່ແຂວງ ຢູນນານ ຊຶ່ງຄາດຄະເນວ່າຈຳນວນປະຊາກອນ ມີເຖິງ 200 ກວ່າຝູງ (FFI 2010) ສຳລັບປະເທດ ສສ ຫວຽດນາມ ຄາດວ່າຍັງມີປະຊາກອນທີ່ ສາມາດຂະຫຍາຍພັນຕໍ່ໄປໄດ້ ແມ່ນມີຢູ່ພຽງແຫ່ງດຽວ (Le Trong Dat & Le Minh Phong

2010). ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈຳນວນປະຊາກອນ ຂອງມັນມີຕໍ່າກວ່າ 2000 ໂຕ ໃນທົ່ວໂລກ ຈຳນວນປະຊາກອນ ທະນິຊະນິດນີ້ ໃນ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງມີຄວາມໝາຍສຳຄັນທາງດ້ານການ ອະນຸລັກໃນລະດັບໂລກ. ສິ່ງທີ່ເປັນຈຸດພິເສດສຳຄັນຢ່າງໜຶ່ງ ປະຊາກອນທີ່ມີຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ເປັນຊະນິດທີ່ຖືກຈັດແບ່ງ ເປັນຊະນິດຍ່ອຍຕ່າງຫາກ ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ “*N. concolor lu*” ແລະ ພົບເຫັນໃນ ສປປ ລາວແຫ່ງດຽວ (Thinh 2010b).

2.2.4 ທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ (Northern White-cheeked Crested Gibbon *Nomascus leucogenys*)

ບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN ເປັນຊະນິດທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ Critically Endangered A2cd+3cd

ທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ ຄາດວ່າມີອະນາເຂດການກະຈາຍ ແຕ່ພາກຕາເວັນອອກສຽງເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ເຖິງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ (Thinh *et al.* 2010b). ໃນທົ່ວຂົງເຂດ ການກະຈາຍ ໄດ້ກວມເອົາປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫຼາຍແຫ່ງ ທີ່ນອນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ໃນນັ້ນ ມີປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ຊຶ່ງອາດຈະເປັນພື້ນທີ່ປ່າຂ້ອນຂ້າງກວ້າງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຍັງດີພ້ອມ ທັງມີການຄຸ້ມອງຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສໄດ້ດີ ສຳລັບທະນິ. ຖິ່ນງານກວດກາລາດຕະເວນໃນປ່າ ລາຍງານວ່າ ມີ 8-15 ຝູງ ພົບເຫັນຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ (WCS Lao Program unpubl, 2010), ບາງພື້ນທີ່ສ່ວນໜຶ່ງຂອງປ່າສະຫງວນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ມີການປະເມີນປະຊາກອນຂອງ ພວກມັນ. ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ອາດແມ່ນອີກແຫ່ງໜຶ່ງ ທີ່ຍັງມີປະຊາກອນທະນິ ຊະນິດນີ້ອາໄສຢູ່. ປ່າສະຫງວນທັງສອງແຫ່ງນີ້ ຈັດວ່າເປັນເຂດທີ່ທະນິກຸ່ມ ນໍ້າມັດສະກັດ ໄດ້ຮັບ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ມີການອະນຸລັກກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນທຶນ ແລະ ດ້ານວິຊາການ ຈາກອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ (WCS).

ປະຊາກອນທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ ຄາດວ່າອາດຈະຍັງມີໃນເຂດອື່ນໆ ຄື: ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ນ້ຳຊຳ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູແດນດິນ ແລະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູເຂົາ ຄວາຍ. ການສຳຫຼວດເພື່ອກຳນົດການກະຈາຍຂອງທະນິຂອງທະນິຊະນິດນີ້ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະຕິບັດ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ໂດຍອີງຕາມພື້ນທີ່ປ່າ ແລະ ການເຂົ້າປ່າຂອງຊາວບ້ານ ຄາດວ່າອາດຍັງ ແຕ່ບໍ່ຄິດ ວ່າມີປະຊາກອນທີ່ດີກວ່າ ຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທາງດ້ານຂະໜາດປະຊາກອນ ແລະ ການອະນຸລັກ. ສະຖານທີ່ການກະຈາຍຂອງມັນແຜ່ລາມໄປເຖິງ ເຂດຕາເວັນຕົກສຽງເໜືອ ແລະ ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າ ມັນມີຖິ່ນອາໄສທີ່ທັບຊ້ອນກັບທະນິແກ້ມດຳ ຫຼື ບໍ່.

ການກະຈາຍຢູ່ປະເທດອື່ນ ນອກຈາກ ສປປ ລາວ ກໍ່ມີຢູ່ໃນປະເທດ ສປ ຈີນ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ. ໃນປະເທດຫວຽດນາມ ທະນິຊະນິດນີ້ ພົບເຫັນຢູ່ໃນ ສອງ ຫຼື ສາມ ເຂດໃນປ່າຕິດ

ກັບຊາຍແດນລາວແຕ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຈຳນວນປະຊາກອນ ທີ່ມີຢູ່ນັ້ນສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ ຫຼື ບໍ່. ຄາດ ຍັງມີປະຊາກອນທີ່ດີ ຍົກເວັ້ນ ປ່າສະຫງວນ ພູມັດ ແມ່ນຮູ້ດີວ່າ ມີປະຊາກອນທະນີ ທີ່ສຳຄັນ (Rawson in press). ໃນ ສປ ຈີນ ໄດ້ມີການສຳຫວດພົບເຫັນທະນີຊະນິດນີ້ ໃນເຂດ ສິບສອງພັນນາ ທີ່ ແຂວງຢູນນານ ຕິດກັບແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ (Fan Pengfei *et al.* 2009), ເຫັນວ່າ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະສູນພັນໃນທຳມະຊາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງເຫັນວ່າ ເປັນສະຖານທີ່ ແຫ່ງດຽວຂອງໂລກ ທີ່ຍັງມີປະຊາກອນທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອຫຼາຍ ຫຼື ມີພຽງປະເທດດຽວທີ່ມີ ປະຊາກອນຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ມີທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້. ນອກຈາກ ປ່າສະຫງວນ ພູມັດ ເຊິ່ງມີປະຊາກອນຂອງທະນີທີ່ໃຫຍ່ຢູ່ຕາມເຂດພື້ນທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງພິຈາລະນາ ວ່າປະເທດລາວ ແມ່ນມີຄວາມພື້ນເດັ່ນ ໃນດ້ານການອະນຸລັກທະນີຊະນິດນີ້ ໃນລະດັບໂລກ.

2.2.5 ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ (Southern White-cheeked Gibbon *Nomascus siki*)

ບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN: ເປັນຊະນິດທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ Endangered A2cd

ການກະຈາຍຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ກວມເອົາເຂດພາກເໜືອສຸດຂອງລາວ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແນ່ນອນ ແຕ່ໃນເຂດຍອດນ້ຳກະດິງ ທາງຕອນລຸ່ມ ຄາດວ່າເປັນເຂດທີ່ສຳຄັນ ແລະ ແຜ່ລາມລົງໄປທາງ ພາກໃຕ້ໃນບາງເຂດ ຂອງແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (Thinh *et al.* 2010b). ສຳລັບ ປ່າສະ ຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ວິຊາການ ຈາກອົງການອະນຸລັກສັດ (WCS) ໂດຍຜ່ານການຕົກລົງເຫັນດີຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ (IEWMP 2004) ແລະ ທຶນຮອນທີ່ມີຢູ່ນີ້ ແມ່ນຄຳປະກັນເຖິງປີ 2020 ໂດຍການຈ່າຍຊົດເຊີຍ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບຈາກໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າ (WCS 2009). ສຳລັບໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ອື່ນໆ ທີ່ນອນຢູ່ໃນອານາເຂດການກະຈາຍຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ທີ່ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ ແມ່ນປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູຫີນປູນ ແລະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມຫໍ່ ຊຶ່ງເປັນເຂດພື້ນທີ່ໆ ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຍາກ ເນື່ອງຈາກລັກສະນະພູມສັນຖານ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນໃນ ຕົວມັນເອງຈາກການລ່າໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ. ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ ແມ່ນມີທຶນ ຄຳປະກັນສຳລັບວຽກງານການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ການອະນຸລັກ ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ແຕ່ຕ້ອງມີການຍືນຍັນຊະນິດພັນທະນີ ຢູ່ປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ. ການຄິດໄລ່ອັດຕາການຄອບຄອງ ພື້ນທີ່ຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ໃນທົ່ວເຂດປ່າສະຫງວນ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງສູງກວ່າ (Smith 2008) ປ່າສະຫງວນ ນ້ຳກະດິງ (WCS unpublished Data 2010). ການສຳຫຼວດທະນີຊະນິດນີ້ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມຫໍ່ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາການພົບເຫັນທະນີຊະນິດ ດັ່ງກ່າວປະມານ 0.03 ຝູງ ຕໍ່ 1 ກມ ທາງຍ່າງສຳຫຼວດແລະ ສະເລ່ຍຢູ່ປະມານ 3.8 ໂຕ ຕໍ່ ຝູງ (Phiapalath 2009).

ທະນີຊະນິດ ທີ່ມີຢູ່ໃນສປປ ລາວ ໃນຂະນະນີ້ ຄາດວ່າມີຈຳນວນປະຊາກອນ ພື້ນຊື່ດອັນຕະລາຍ ສູງກວ່າທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນ ສສ ຫວຽດນາມ ຊຶ່ງເປັນແຫ່ງດຽວກວມເອົາອະນາເຂດກະຈາຍຂອງທະນີຊະນິດນີ້ໃນໂລກ (Duckworth 2008). ດັ່ງນັ້ນ, ຄວາມສຳຄັນຂອງ ການອະນຸລັກທະນີຊະນິດນີ້ຈຶ່ງຈັດວ່າສູງໃນລະດັບໂລກ ແລະ ການສ້າງໃຫ້ພື້ນທີ່ຂອງປະຊາກອນທະນີຊະນິດນີ້ຂະຫຍາຍພັນຕໍ່ໄປ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ການຄົງຕົວຂອງພວກມັນ ໃນໄລຍະຍາວ.

2.2.6 ທະນີແກ້ມເຫລືອງ (Northern Buff-cheeked Crested Gibbon *N. annamensis*)

ບັນຊີແດງ ອງອົງການ IUCN: ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະເມີນ ແລະ ໃຫ້ຊື່ຢ່າງເປັນທາງການ Not Evaluated

ໃນ ສປປ ລາວ ຂອບເຂດການກະຈາຍ ຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ຈຸດເໜືດສຸດ ແລະ ໃຕ້ສຸດ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈະແຈ້ງ ແຕ່ຕົກຢູ່ໃນເຂດແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ໂດຍລວມແລ້ວ ທະນີຊະນິດນີ້ພົບເຫັນໃນພາກຕາເວັນແມ່ນ້ຳຂອງ ລົງໄປຫາຊາຍແດນ ລາວ-ກຳປູເຈຍ ແລະ ປະກົດວ່າຍັງມີພື້ນທີ່ປ່າຂ້ອນຂ້າງກວ້າງຢູ່ໃນຂົງເຂດການກະຈາຍຂອງມັນ. ທັງໝົດທີ່ວ່າ ຈຳນວນປະຊາກອນຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ມີຈຳນວນຫລຸດລົງໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຊປຽນ, ເຂດສະເໜີເປັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພາກໃຕ້ ພູພຽງບໍລະເວນ, ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ດົງຫົວສາວ (Duckworth 2008) ປະຊາກອນທີ່ຍັງຫລົງເຫລືອ ໃນສປປ ລາວ ກໍ່ຍັງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຍັງສາມາດຮັບປະກັນການຢູ່ລອດຂອງປະຊາກອນທະນີຊະນິດນີ້ໄດ້. ເຂດທີ່ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາຕາມທຳມະຊາດ ຍ້ອນລັກສະນະຈຸດພິເສດ ຂອງພູມສັນຖານທີ່ເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່ໄດ້ຍາກ ແມ່ນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຊຊັບ, ເຂດເປັນພູບໍລະເວນ, ປ່າຜະລິດ ນ້ຳປາ ແລະ ບາງເຂດໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ດົງອຳພາມ. ແຫລ່ງທຶນສະໜັບສະໜູນ ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນໃນເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍ ຍົກເວັ້ນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຊປຽນ ເຊິ່ງມີທຶນສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ (WWF 2009). ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ໃນອະນາຄົດການຈັດແບ່ງຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ໃນສປປ ລາວ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີຄວາມແນ່ນອນ.

ປະຊາກອນຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ແມ່ນປະຊາກອນທີ່ສາມາດ ຮັບປະກັນການແຜ່ພັນ ໄດ້ດີຫຼາຍກວ່າ ຢູ່ໃນ ສສ ຫວຽດນາມ ແລະ ພື້ນທີ່ອື່ນໆໃນໂລກ. ດັ່ງນັ້ນ, ປະຊາກອນທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ ທີ່ມີຢູ່ລາວຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ສາມາດສ້າງເປັນພື້ນຖານ ການອະນຸລັກພວກມັນທີ່ດີ ໃນລະດັບໂລກ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ທະນີຊະນິດນີ້ຄົງຢູ່ຢ່າງຍາວນານ.

2.3 ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ທະນີ

ການເຂົ້າໃຈຈະແຈ້ງ ເຖິງບັນຫາທີ່ເກີດກັບທະນີ ໃນແຕ່ລະເຂດທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນທົ່ວປະເທດ ເຫັນວ່າ ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດໃນການວນງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການອະນຸລັກທະນີ ໃນ

ສປປ ລາວ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ສາເຫດຂອງບັນຫາ ແລະ ປະເດັນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທະນີແຕ່ລະຊະນິດ ແລະ ສະຖານທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການສ້າງແຜນປະຕິບັດເປັນໄປຕາມຍຸດທະສາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນດີ.

ການລ່າ, ການທຳລາຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຖິ້ມທີ່ຢູ່ອາໄສຊຸດໂຊມລົງ ແມ່ນມີຜົນກະທົບຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ປະຊາກອນສັດປ່າໂດຍລວມ ໃນ ສປປ ລາວ. ຜົນກະທົບຈາກກິດຈະກຳທີ່ກ່າວມານັ້ນ ເຫັນວ່າເປັນອຸປະສັກກົດກັນຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຕາມເຂດຊົນນະບົດ ຊຶ່ງແບບວິທີການດຳລົງຊີວິດ ສ່ວນໃຫຍ່ເພິ່ງພາອາໄສຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ. ສຳລັບທະນີ ກໍມີຜົນກະທົບຄືກັນກັບສັດປ່າຊະນິດອື່ນໆ ທົ່ວໄປ, ດັ່ງນັ້ນ ການວາງແຜນການອະນຸລັກທະນີ ຈຶ່ງແນໃສ່ການແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕ່າງໆ ເຫຼົ່ານັ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທະນີ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນທາງບວກຕໍ່ການອະນຸລັກຢ່າງມີປະສິດທິຜົນສູງ ແຕ່ທັງໝົດນັ້ນ ກໍສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນ ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍລວມຂອງ ແຜນຍຸດທະສາດດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ຜົນສຳເລັດການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ ໃຫ້ຖືກກັບສະຖານະການຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນໃນລາວ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນຫາໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ຕ້ອງໄດ້ມີການວິເຄາະຢ່າງລະອຽດ ແລະ ປະຕິບັດການແກ້ໄຂໃຫ້ເໝາະສົມເທົ່າທີ່ຄວນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ກໍຕ້ອງຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມກ່ຽວພັນຂອງບັນຫາຕ່າງໆທີ່ມີຕໍ່ທະນີ ເຊິ່ງບໍ່ສາມາດແຍກອອກກັນໄດ້ ໃນເວລາດຳເນີນມາດຕະການແກ້ໄຂໃນທາງປະຕິບັດ. ນອກຈາກນີ້ ບັນຫາພະນັກງານ ແລະ ງົບປະມານ ມີຈຳກັດ, ຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີບົດບາດໃນການຕັດສິນໃຈ (ຂັ້ນການນຳ) ຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີຍັງຕ່ຳ ທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາຄືນ ເພື່ອສ້າງໂອກາດເຮັດໃຫ້ວຽກງານນີ້ກ້າວໄປ ສູ່ຜົນສຳເລັດການອະນຸລັກຊະນິດພັນ ໃນ ສປປ ລາວ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

2.3.1 ການລ່າເນື້ອ

ການລ່າເນື້ອ ເປັນບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ກັບທະນີ ທຸກໆຊະນິດ ແລະ ໃນທຸກໆສະຖານທີ່ໆ ມີທະນີ ອາໄສຢູ່ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ການລ່າໂດຍນຳໃຊ້ອາວຸດ ເຊັ່ນ: ປືນ ແມ່ນເຫັນວ່າເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ທີ່ຮ້າຍແຮງ. ການລ່າເນື້ອກາຍເປັນບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ທະນີ ແມ່ນຮູ້ກັນດີ ໃນເກືອບທຸກແຫ່ງທຶນ ເຊັ່ນ: ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳທ້າ, ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ, ທຶນໜາມໝໍ້, ນ້ຳປຸຍ, ດົງຄັນທຸງ, ພູຫີນປູນ, ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ເຊປຽນ, ດົງຫົວສາວ, ພູຊ້າງແຮ່, ພູເຂົາຄວາຍ ແລະ ໃນເຂດອື່ນໆ ຢ່າງບໍ່ຕ້ອງລົງໃສອີກວ່າທະນີຈະຖືກລ່າ ຫຼື ບໍ່. ນອກຈາກໃນເຂດເນື້ອທີ່ນ້ອຍໆ ອ້ອມຂ້າງບໍລິເວນ ບ້ານ ທີ່ທະນີໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ ຕາມຄວາມເຊື່ອຖືຕາມຮີດຄອງປະເພນີມາແຕ່ດັ້ງເດີມ (ເຖິງເປັນແນວນັ້ນ ແຕ່ຊາວບ້ານກໍຍັງລາຍງານວ່າ ບາງຄັ້ງຍັງເກີດ ມີການລັກ

ລອບລ່າທະນີໃນ ເຂດດັ່ງກ່າວອີກດ້ວຍ). ໂດຍລວມແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າ ທະນີໄດ້ຖືກລ່າໃນຫຼາຍພື້ນທີ່ແຕ່ເຂດທີ່ ຮ້າຍແຮງ ແມ່ນຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງປະເທດ.

ຈຳນວນປະຊາກອນທະນີ ທີ່ມີໃນຂະນະນີ້ ອາດຈະຕໍ່າກວ່າລະດັບຂີດທາຍ ທີ່ຄວາມສາມາດຂອງພື້ນທີ່ຮອງຮັບໄດ້ໃນທຳມະຊາດ, ແຕ່ຖ້າຫາກດຳເນີນມາດຕະການແກ້ໄຂບັນຫາການລ່າໄດ້ກ່ອນໝູ່ໝົດຈະເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປະຊາກອນທະນີກັບມາສູ່ປົກກະຕິໃນທຳມະຊາດ. ການລ່າທະນີໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ລ່າໂດຍເຈດຕະນາ, ເກີດຂຶ້ນເປັນຄັ້ງຄາວ. ການລ່າແມ່ນເກີດຂຶ້ນໂດຍບັງເອີນ ເພາະເປັນສັດທີ່ອາໄສຕາມເຮືອນຍອດຂອງຕົ້ນໄມ້ ແລະ ມັນຈະບໍ່ຖືກແຮ້ວແບບບັງເອີນຄືກັບສັດທີ່ໄປທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມພື້ນດິນຈັກເທື່ອ. ດັ່ງນັ້ນ, ການລ່າທະນີ ເພື່ອມາເປັນອາຫານ ຈຶ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປະຊາກອນທະນີຫຼຸດລົງ ໃນທົ່ວປະເທດ.

ທະນີ ອາດບໍ່ແມ່ນສັດທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍໃນການລ່າ ແຕ່ເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງທະນີ ຈຶ່ງຖືກລ່ານັ້ນ ແມ່ນມີຫຼາຍສາເຫດ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວທະນີ ແມ່ນຈະຖືກລ່າໂດຍຊາວບ້ານຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເພື່ອນຳມາເປັນອາຫານ ແລະ ຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າຂ້າງນອກ. ການລ່າທະນີບໍ່ເປັນການລ່າທີ່ໂລດໄຜນຈົນເກີນໄປ ເພາະປົກກະຕິແລ້ວນັກລ່າ ບໍ່ຕັ້ງໃຈວ່າ ຈະໄປຊອກຫາລ່າທະນີ. ພວກເຂົາອາດເຂົ້າໄປໃນປ່າ ເພື່ອຈຸດປະສົງ ຫາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ລ່າເນື້ອສັດປະເພດອື່ນ ຫຼື ຫາປາ ແລະ ຖືປືນຕິດໂຕໄປ, ແຕ່ເວລາທີ່ພົບເຫັນ ຫຼື ໄດ້ຍິນສຽງຮ້ອງຂອງທະນີ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວບໍ່ປະຕິເສດທີ່ຈະລ່າ ຊຶ່ງຄືກັນກັບກໍລະນີທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບສັດປະເພດອື່ນ ແຕ່ເນື່ອງຈາກທະນີ ເປັນສັດທີ່ມີຂະໜາດໂຕ ຂ້ອນຂ້າງໃຫຍ່, ອອກຫາກິນຕອນກາງເວັນ, ແລະ ພົບເຫັນໄດ້ງ່າຍ ພວກມັນຈຶ່ງມີຄວາມສູງສູງຈາກການຖືກລ່າ ເປັນຄັ້ງຄາວທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ຖ້າບວກໃສ່ກັບຄຸນລັກສະນະ ດ້ານຊີວະສາດຂອງທະນີ (ຂໍ້ 2.1 ຂ້າງເທິງ) ຖືໄດ້ວ່າການລ່າທະນີ ເປັນການທຳລາຍທີ່ສ້າງຜົນເສຍເຫຍ ຢ່າງໄວວາກວ່າສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມປະເພດອື່ນ ທີ່ມີການແຜ່ພັນ ແລະ ເຕີບໂຕໄວ ຖ້າທຽບໃສ່ສັດທີ່ມີຂະໜາດເທົ່າກັນ (ເຊັ່ນ: ລີງ).

ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມເຂດຊົນນະບົດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທັດສະນະຄະຕິທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປຕໍ່ກັບການບໍລິໂພກ ທະນີເປັນອາຫານ, ບາງຊຸມຊົນກໍ່ມີກົດທາງຮີດຄອງລະເວັ້ນການບໍລິໂພກຊີ້ນທະນີ ເພາະວ່າມີຄວາມຄ້າຍຄືກັບມະນຸດ ແລະ ບາງເຂດກໍ່ກິນຊີ້ນທະນີແຕ່ຍ້ອນ ການແຜ່ພັນຂອງມັນຕໍ່າ ທະນີຈຶ່ງບໍ່ຈັດວ່າຢູ່ໃນລາຍການອາຫານ ທີ່ສຳຄັນຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຍ້ອນອັດຕາດາມແຜ່ພັນຕໍ່າ ການສວຍໂອກາດລ່າບາງຄັ້ງຄາວຈຶ່ງເປັນສາເຫດ ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປະຊາກອນທະນີຫຼຸດລົງໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ.

ການລ່າທະນີ ເພື່ອຄ້າຂາຍເຫັນວ່າມີຜົນກະທົບທາງລົບສູງກວ່າການລ່າເພື່ອເປັນອາຫານ. ບຸກຄົນທີ່ພົວພັນກັບການຊື້-ຂາຍທະນີ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ທຸກຍາກ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຄົນມີຖານະດີ ແລະ ຜູ້ລ່າສ່ວນຫຼາຍເປັນຄົນຊັ້ນກາງ (Phiapalath and Suwanwaree 2008). ກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້ເປັນ

ພຽງ ກຸ່ມຄົນສ່ວນນ້ອຍໜຶ່ງຢູ່ແຕ່ລະເຂດ ເຊິ່ງມັກຝ່າຝືນ ແລະ ບໍ່ຍອມເຂົ້າໃຈບັນຫາ ຂອງ ຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນຄົນພາຍນອກເຂົ້າມາຮ່ວມ ກັບຊາວບ້ານ, ເຊິ່ງວ່າຄົນທ້ອງຖິ່ນເປັນຜູ້ລ່າ ແລະ ຄົນພາຍນອກເປັນຜູ້ຊັກຊວນຈູງໃຈຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ ເຮັດໃຫ້ມີການລ່າເກີດຂຶ້ນ. ການລ່າທະນີ ເພື່ອການຊີ້-ຂາຍ ກໍ່ຈັດວ່າເປັນການຊີ້ເອົາແບບສວຍ ໂອກາດ ຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະຊີ້ເອົາແບບຕັ້ງໃຈໂດຍກົງ, ໃນບາງເຂດ ພໍ່ຄ້າເຂົ້າມາບ້ານເພື່ອຊອກຊີ້ ຫຼື ມາສັ່ງຊີ້ ສ່ວນຫຼາຍກໍ່ມີພໍ່ຄ້າຄົນກາງເປັນຜູ້ຈັດຊີ້ ແລະ ຂາຍຕໍ່ໃນລາຄາທີ່ສູງກວ່າເກົ່າເພື່ອກິນ ກຳໄລ.

ການຄ້າຂາຍທະນີ ບໍ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໂຕເລກທີ່ໂດດເດັ່ນຄືກັບການຄ້າສັດປ່າຊະນິດອື່ນ ຊຶ່ງມັນເປັນຫຼັກຖານຊີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນວ່າ ປັດໄຈທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີການລ່າທະນີບໍ່ແມ່ນ ສາເຫດມາຈາກຄວາມຕ້ອງການຂອງສັດປະເພດນີ້ໃນຕະຫຼາດ ແຕ່ຕະຫຼາດຊີ້-ຂາຍ ອະໄວຍະວະ ຫຼື ທະນີທີ່ມີຊີວິດກໍຍັງປະກົດມີຢູ່. ການລ່າທະນີສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເພື່ອຂາຍກະດູກຂອງມັນ ເພື່ອນຳໄປເຮັດຢາພື້ນເມືອງ ໂດຍສະເພາະໃນປະເທດຫວຽດນາມ ແຕ່ທັງໝົດກໍ່ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະຊອກເອົາກະດູກທະນີສະເພາະ ຖ້າເວົ້າລວມກໍ່ແມ່ນກະດູກຈຳພວກຄ່າງລົງທົ່ວໄປ. ຍ້ອນ ສະພາບປະຊາກອນຂອງທະນີຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນ ຫວຽດນາມ ຄວາມ ຕ້ອງການທີ່ຍັງມີຢູ່ນີ້ ອາດຈະເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຮ້າຍແຮງຕໍ່ການມີຊີວິດລອດຂອງທະນີ ກໍ່ຄືປະເພດ ລົງ ທຸກໆຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ ໂດຍຜ່ານການຄ້າ-ຂາຍ ສັດປ່າທີ່ມີຂະບວນການຈັດຕັ້ງເປັນ ລະບົບຢ່າງດີ. ຖ້າຫາກວ່າມີຄວາມນິຍົມກັນບໍລິໂພກເກີດຂຶ້ນຄື ກັບກໍລະນີນີ້ແຮດທີ່ເຫັນໃນຊ່ວງ ຜ່ານມາ ຍິ່ງເປັນການເພີ່ມຄວາມຕ້ອງການຊະນິດນີ້ສູງຂຶ້ນຕື່ມ.

ຫ້ອງ 1: ການຄ້າຂາຍກະດູກລົງ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໝໍ່

ທີ່ບ້ານ ດູ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໝໍ່ ລາຄາການຊີ້ກະດູກພວກລົງ ເພີ່ມຈາກ 1 ໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ 1 ກິໂລ ໃນປີ 2004 ມາເປັນ 7 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2008. ຖ້າທຽບ ໃສ່ລາຄາທີ່ສົ່ງຂາຍ ສູ່ປະເທດເພື່ອນບ້ານ ທີ່ແຂວງ ກວຽງບິງ ສສ ຫວຽດນາມ ເຊິ່ງແມ່ນຈຸດທີ່ ສັດປ່າຖືກສົ່ງໄປ ມີລາຄາຢູ່ລະຫວ່າງ 2-4 ໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ ກິໂລ ໃນປີ 2004 (FFI 2004). ປັດໄຈຕົ້ນຕໍທີ່ພາໃຫ້ມີການລ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ກໍ່ແມ່ນມາຈາກການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດໄດ້ງ່າຍ ເພາະວ່າມີພໍ່ຄ້າ ເຄື່ອນໄຫວໄປ-ມາ ຕະຫຼອດຢູ່ຕາມບ້ານຕ່າງໆ ເພື່ອຊອກຊີ້ ຫຼື ສັ່ງຊື້ສັດປ່າ. ເຖິງວ່າແມ່ນໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການສະກັດກັ້ນການຄ້າຂາຍສັດປ່າ ຢູ່ຕາມຕະຫຼາດ ນະຄອນຫຼວງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ດ້ານ ວິຊາການ ແລະ ການເງິນ ຈາກອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ປະຈຳລາວ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງຫຼາຍອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ເຮັດວຽກໃນດ້ານການ

ອະນຸລັກ. ແຕ່ກໍຍັງມີຫຼາຍບັນຫາທີ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ. ໃນຂະນະດຽວກັນນີ້ຂໍ້ມູນບຸກຄົນ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຄ້າທຸກໆລະດັບຍັງບໍ່ທັນມີ ແລະ ບໍ່ມີວິທີການປະສານງານ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຕ້ານການຄ້າຂາຍສັດປ່າຢູ່ໃນເຂດອື່ນໆ (Phiapalath and Suwanwaree 2008).

ຄວາມຕ້ອງການທະນີ ໃນດ້ານອື່ນແມ່ນບໍ່ໂດດເດັ່ນເທົ່າກັບການຊື້-ຂາຍທະນີ ເພື່ອເອົາມາລ້ຽງ. ຢູ່ສະຖານທີ່ໃດກໍຕາມ ການຊື້-ຂາຍ ທະນີທີ່ຍັງມີຊີວິດ ຈະແມ່ນໂຕລູກນ້ອຍທີ່ຖືກຈັບເອົາພາຍຫຼັງແມ່ຂອງມັນຖືກຂ້າຕາຍ ແຕ່ການລ້ຽງທະນີໄວ້ໃນກົງບໍ່ເປັນທີ່ແຜ່ລາມຫຼາຍໃນປະເທດລາວ. ໂດຍທົ່ວໄປ ການລ້ຽງທະນີໄວ້ໃນກົງຂັງ ເພື່ອສ້າງການໂຄສະນາ ເພື່ອຈູງໃຈຊັກຊວນລູກຄ້າເຂົ້າຮ້ານ, ຕາມວັດວາອານາມຕ່າງໆ, ສວນສັດ, ເຮືອນຂອງຊາວຕ່າງປະເທດ, ຄົນລາວຜູ້ມີຖານະດີມັກຊື້ໄວ້ເບິ່ງ. ລາຄາຊື້-ຂາຍທະນີ ເປັນໂຕ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການບໍ່ຄ່ອຍສູງ, ແຕ່ຍ້ອນວ່າ ທະນີເບິ່ງຄືວ່າເປັນໜ້າຊວນໃຈຢາກໃຫ້ຊື້ໃນເວລາພົບພໍ້ ເພາະມັນເປັນສັດທີ່ມີສະເໜ່ໜ້າຮັກ ແລະ ລູກນ້ອຍທະນີມີອຸປະນິໄສຄ້າຍຄືກັບເດັກນ້ອຍຂອງ ມະນຸດນັ້ນເອງ.

2.3.2 ການຖາງປ່າ ແລະ ການທຳລາຍຖິ່ນຢູ່ອາໄສ

ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ເປັນບັນຫາສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາທະນີ ແຕ່ກໍເຫັນວ່າມັນເປັນບັນຫາທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ລະພາກຂອງ ສປປ ລາວ. ຄວາມແຕກຕ່າງກັນສາມາດເຫັນໄດ້ຢ່າງຂາດຂັ້ນ ລະຫວ່າງທາງພາກເໜືອ ແລະ ພາກໃຕ້ ເພາະວ່າຢູ່ພາກເໜືອສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ແລະ ຕັດແຍກຫຼາຍກວ່າຢູ່ພາກໃຕ້. ແຕ່ໂດຍລວມກໍຍັງໂຊກດີທີ່ວ່າ ສປປ ລາວ ຍັງມີເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຕິດຈອດກັນເປັນບໍລິເວນກວ້າງ ຖ້າທຽບໃສ່ບັນດາປະເທດເນື້ອທີ່ໃກ້ຄຽງ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ເຫຼົ່ານັ້ນກໍແມ່ນກວມຢູ່ໃນລະບົບເຂດປ່າສະຫງວນຕ່າງໆ.

ທະນີເປັນສັດທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຖ້າມີໂອກາດພວກມັນຈະຢູ່ເທິງຕົ້ນໄມ້ຕະຫຼອດຊີວິດຂອງມັນ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະລົງມາໜ້າດິນຈັກເທື່ອ. ດັ່ງນັ້ນ, ພື້ນທີ່ປ່າກວ້າງ ໂດຍມີຊັ້ນເຮືອນຍອດຂອງຕົ້ນໄມ້ຕຶບໜາຕິດຈອດກັນ ພ້ອມທັງມີຕົ້ນໄມ້ທີ່ທະນີມັກກິນເປັນອາຫານ ແມ່ນເປັນປັດໄຈຈຳເປັນ ທີ່ສຸດທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນທະນີມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ນອກນີ້ ທະນີຍັງສາມາດປັບໂຕ ແລະ ອາໄສຢູ່ໃນປ່າທີ່ເສື່ອມໂຊມໄດ້ ຖ້າຫາກຄວາມກົດດັນຂອງການລ່າພວກມັນບໍ່ສູງ.

ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຖືກຕັດແຍກ ເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ການອາໄສຂອງທະນີແຄບເຂົ້າຕື່ມ ແລະ ຄົນສາມາດເຂົ້າໄປລ່າທະນີໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ, ດັ່ງນັ້ນ ການອະນຸລັກທະນີ ຖ້າຢູ່ໃນສະພາບພື້ນທີ່ປ່າກວ້າງຂວາງຈະປະສົບຄວາມສຳເລັດສູງ ຍົກເວັ້ນໃນບາງພື້ນທີ່ ແລະ ບາງເງື່ອນໄຂ. ທັງໝົດວ່າ

ທະນີສາມາດປັບໂຕໄດ້ກັບສະພາບຖິ່ນອາໄສທີ່ຕໍ່າກວ່າລະດັບຄວາມເໝາະສົມ (ສາມາດປັບໂຕໄດ້ກວ່າທີ່ຄາດຄິດ ບົ່ງບອກຢ່າງຊັດເຈນວ່າໃນປ່າຊຸດໂຊມນັ້ນແມ່ນມີການລ່າເກີດຂຶ້ນ ແລະ ເປັນຜົນ ຕໍ່ການສູນເສຍທະນີ). ການສຳປະທານປ່າ ເພື່ອປ່ຽນສະພາບປ່າໄມ້ ເປັນຮູບແບບການນຳໃຊ້ທີ່ ດິນປະເພດອື່ນ ເຊັ່ນ: ການກະສິກຳ(ຕົວຢ່າງ: ການປູກໄມ້) ຫຼື ຕັດໄມ້ ເພື່ອຈຸປະສົງທາງການຄ້າ ໃດໜຶ່ງ ແມ່ນເປັນສາເຫດກຳນົດຊື້ສະຕາກຳ ຂອງທະນີໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວ. ທຸກໆກິດຈະກຳ ທີ່ນຳໄປສູ່ການທຳລາຍ ແລະ ການຊຸດໂຊມລົງຂອງຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ບວກໃສ່ກັບການລ່າເນື້ອ ເປັນການເພີ່ມໂອກາດໃຫ້ຄົນເຂົ້າຊອກຫາເຫັນໄດ້ງ່າຍ ແລະ ທັງເຂົ້າໄປລ່າ ແລະ ບຸກລຸກຖິ່ນ ອາໄສຂອງທະນີຫຼາຍຂຶ້ນ ຊຶ່ງມັນໄດ້ກາຍເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງຢ່າງໜ້າເປັນຫວ່ງ ທີ່ເປັນຜົນຕາມ ມາຈາກການຕັດແຍກ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ເຄີຍເຫັນເກີດຂຶ້ນມາແລ້ວ ໃນຫຼາຍໆພື້ນທີ່ໂດຍສະເພາະ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ.

ໃນພາກເໜືອ ແມ່ນໄດ້ປະເຊີນກັບບັນຫາ ປ່າໄມ້ຖືກທຳລາຍ ແລະ ຕັກແຍກຕະຫຼອດໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາຫຼາຍສັດຕະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງທະນີໃນທົ່ວປະເທດແມ່ນຖືກສູນເສຍ ຍ້ອນການຫັນປ່ຽນປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ເຊັ່ນ ການເຮັດໄຮ່ ລວມທັງການປູກພືດເສດຖະກິດ ເຊັ່ນ ການປູກຢາງພາລາ. ບັນຫາຕ່າງໆຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນໄປນຳໃຊ້ໃນຈຸດປະສົງອື່ນ ກໍ່ເລີ່ມເກີດຂຶ້ນມາ ເຊັ່ນ ການສຳປະທານທີ່ດິນເພື່ອປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ໂດຍນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ. ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ເຫັນໄດ້ກໍ່ຄືວ່າ ໃນອະນາຄົດຊາວກະສິກອນຈະມີຄວາມຕ້ອງການເນື້ອທີ່ດິນເພີ່ມຕື່ມເພື່ອປູກເຂົ້າ ໃນເມື່ອເຂົາທາກສູນເສຍທີ່ດິນ ເພື່ອປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ບາງທີ່ກໍ່ຍ້ອນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງແຮງງານຕ່າງດ້ວຍຈາກປະເທດໃກ້ຄຽງ ເຊັ່ນ: ສສ ຫວຽດນາມ ເຊິ່ງເປັນຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການເພີ່ມຄວາມກົດດັນຈາກການລ່າເນື້ອ.

ໃນເຂດປ່າສະຫງວນຫຼາຍແຫ່ງ ຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ, ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແມ່ນເປັນສາເຫດໜຶ່ງເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຊຸດໂຊມລົງ ເຊັ່ນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳຫ້າ, ນ້ຳປຸຍ, ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ພູແດນດິນ ແລະ ນ້ຳຊຳ. ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງທະນີມີຂາວ ບາງສ່ວນໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳປຸຍ ໄດ້ຊຸດໂຊມ ແລະ ຖືກຕັດແບ່ງອອກຈາກກັນ ຍ້ອນໄຟໄໝ້ປ່າ ແລະ ການສ້າງເສັ້ນທາງລົດ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ການເຂົ້າໄປເຖິງພື້ນທີ່ລ່າເນື້ອ. ໃນທາງພາກກາງຂອງປະເທດ ປະກົດວ່າບັນຫາການສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໄສໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດໜ້ອຍກວ່າ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ, ນ້ຳກະດິງ, ຫີນໜາມໜໍ່, ພູຫີນປູນ ຊຶ່ງເຂດປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວນີ້ ເຫັນວ່າມີທ່າແຮງສູງຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ (*Nomascus sik*). ໃນທາງພາກໃຕ້ ແມ່ນປະເຊີນກັບບັນຫາການສູນເສຍປ່າໄມ້ ເຊັ່ນ: ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ດົງອຳພາມ,

ເຊປຽນ, ດົງຫົວສາວ ແລະ ດົງຄັນທຸງ. ສ່ວນວ່າ ທະນີມຸງກຸດ ທີ່ຢູ່ເຂດດົງຄັນທຸງ ແມ່ນພົບກັບ ບັນຫາຖິ້ມອາໄສຖືກຕັດແຍກ ດ້ວຍການສ້າງເສັ້ນທາງໃໝ່ຕັດຜ່ານພື້ນທີ່ປ່າ ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

2.3.3 ຜົນກະທົບຍ້ອນມີຈຳນວນປະຊາກອນໜ້ອຍ

ການຫຼຸດລົງຂອງຈຳນວນປະຊາກອນເຖິງຈຸດຕໍ່າສຸດ ສາມາດເຮັດໃຫ້ປະເຊີນກັບບັນຫາການສ່ຽງ ຕໍ່ການສູນພັນຂອງທະນີ ຍ້ອນສາເຫດທີ່ບໍ່ຄາດຄິດອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕາມມາ (ເຊັ່ນ ອາກາດຜິດ ປົກກະຕິ ຫຼື ໄຟໄໝ້ປ່າທີ່ຈະກວາລ້າງ ຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ ຫຼື ໂຕທີ່ສາມາດແຜ່ພັນໄດ້) ແລະ ບັນຫາການປະສົມພັນໃນສາຍເລືອດດຽວກັນ (ກຳມະພັນເສື່ອມ). ຜົນກະທົບທີ່ກ່າວມາ ນີ້ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນທະນີພື້ນຟູຄົນໄດ້ຍາກ ຖ້າຫາກວ່າໄພຂົ່ມຂູ່ຕ່າງໆບໍ່ໄດ້ຮັບການ ແກ້ໄຂ ໂດຍສະເພາະ ໃນກໍລະນີທີ່ປະຊາກອນທະນີມີຈຳນວນໜ້ອຍອາໄສຢູ່ໃນດອນປ່າໄມ້ທີ່ຖືກ ຕັດແຍກ ໃນພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ. ດັ່ງນັ້ນ, ເກືອບທັງໝົດຂອງປະຊາກອນທະນີທີ່ອາໄສຢູ່ນອກເຂດ ປ່າສະຫງວນອາດຈະຖືກປະລະ ໂດຍບໍ່ມີການດຳເນີນມາດຕະການປົກປັກຮັກສາ ຖ້າຫາກແຫຼ່ງ ທຶນມີຈຳກັດ ອັນເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ພື້ນທີ່ໆກວ້າງ ໃຫຍ່ແຫ່ງອື່ນ.

ບໍ່ມີປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງໃດທີ່ນ້ອຍເກີນໄປ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງປະຊາກອນຂອງ ທະນີໃຫ້ໄດ້ດີ. ການລ່າ ທີ່ຜ່ານມາເຮັດໃຫ້ ຈຳນວນປະຊາກອນທະນີຫຼຸດລົງ ຢູ່ໃນບາງເຂດ ປ່າສະຫງວນທີ່ມີຖິ້ມທີ່ຢູ່ອາໄສແທດເໝາະ ແລະ ບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຍັງມີຢູ່. ປະຊາກອນທະນີຢູ່ໃນ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດບາງແຫ່ງ ອາດກຳລັງຈະປະເຊີນກັບຜົນກະທົບຈາກເຫດການດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳທ້າ ແລະ ພູພະນັງ ມີທ່າອ່ຽງສູງ, ຮອງມາແມ່ນ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ພູແດນດິນ ແລະ ນ້ຳປຸຍ ແລະ ບາງແຫ່ງທີ່ອາດຈະພົບບັນຫາເຊັ່ນກັນ ສຳລັບ ນ້ຳຊຳ, ພູເຂົາຄວາຍ ແລະ ເຂດອື່ນໆ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະເມີນ (Duckworth 2008).

ສຳລັບ ທະນີມຸງກຸດ ແລະ ທະນີມີຂາວ ທີ່ມີໃນ ສປປ ລາວ ອາດປະເຊີນກັບບັນຫາທີ່ ເກີດຈາກຜົນກະທົບຂອງປະຊາກອນໜ້ອຍ ຄືກັນກັບທະນີດຳ. ເຊິ່ງວ່າປະຊາກອນຂອງທະນີອີກ 3 ຊະນິດ ຍັງມີຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ເໜືອລະດັບຄວາມສູງໄພຕໍ່ບັນຫາປະຊາກອນໜ້ອຍ, ແຕ່ຖ້າຫາ ກວ່າບໍ່ປະຕິບັດມາດຕະການຢ່າງຈິງຈັງ ພວກມັນກໍຈະກ້າວໄປສູ່ກໍລະນີດັ່ງກ່າວໄດ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. ສ່ວນວ່າທະນີທີ່ອະນຸລັກຢູ່ຕາມເຂດບ້ານຕ່າງໆຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ກໍຈະສ່ຽງຕໍ່ເຫດການດັ່ງກ່າວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ບ່ອນທີ່ມັນຢູ່ໂດດດ່ຽວ ດັ່ງນັ້ນ ການອະນຸລັກທະນີປະເພດນີ້ ຈິ່ງບໍ່ຖືວ່າເປັນ ຕົວແທນໃນລະດັບຊາດທີ່ຮັກສາທະນີໄວ້ໃນລຍະຍາວນານ.

2.4 ການອະນຸລັກທະນີໃນ ສປປ ລາວ

ທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ທັງໝົດ ແມ່ນຈັດຢູ່ໃນປະເພດຫວງທ້າມປະເພດ 1 ໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ຂອງ ສປປ ລາວ ສະບັບ ປີ 2007 ແລະ ດຳລັດ ເລກທີ 81/ນຍ ປີ 2008. ໃນມາດຕາ 11 ຂອງກົດໝາຍ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ສັດປ່າປະເພດຫວງທ້າມ ແມ່ນຊະນິດທີ່ຫາ ຍາກທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ມີຄຸນຄ່າສູງທາງດ້ານການອະນຸລັກ ເພາະມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ. ດັ່ງນັ້ນ ທຸກໆຮູບແບບຂອງການນຳໃຊ້ສັດປະເພດດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ ອະນຸຍາດຈາກລັດຖະບານເສຍກ່ອນ. ສຳລັບການລ່າສັດ ໃນບັນຊີຫວງທ້າມ 1 ຖືວ່າເປັນການ ກະທຳຜິດທາງກົດໝາຍ.

ເຖິງວ່າຈະມີຫຼາຍລະບຽບການ ແຕ່ການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການເຫຼົ່ານັ້ນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ທະນີ ເຊິ່ງມີໜ້ອຍກໍລະນີ. ມີການປູກຈິດສຳນຶກແບບລວມ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທະນີ ເຊັ່ນ: ຮູບພາບໂຄສະນາກ່ຽວກັບທະນີ ທີ່ໄດ້ແຈກຢາຍໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ໄດ້ມີການ ໂຄສະນາທາງໂທລະພາບ.

ໃນເຂດທີ່ມີການປະຕິບັດການອະນຸລັກທະນີກຳລັງດຳເນີນຢູ່ໃນຂະນະນີ້ ໂດຍປົກກະຕິກໍ່ ແມ່ນໂຄງການ ອະນຸລັກໃນລະດັບພາກສະໜາມ ຊຶ່ງທະນີກໍ່ຖືວ່າເປັນຊະນິດຕົວແທນຂອງການ ອະນຸລັກ ໃນບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ. ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ (WCS) ຖືວ່າເປັນອົງການ ທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ລິເລີ່ມໂຄງການຄຸ້ມຄອງ ຈັດສັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ມາແຕ່ຕົ້ນປີ 2000 ແລະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງ ຊາດ ນ້ຳກະດິງ ມາແຕ່ ປີ 2005 ເຊິ່ງທັງສອງພື້ນທີ່ນີ້ມີປະຊາກອນທະນີທີ່ສຳຄັນ ອາໄສຢູ່ຫຼາຍ. ການສຳຫຼວດທະນີໃນເຂດນ້ຳກະດິງ ແມ່ນເປັນການຄິດໄລ່ປະເມີນ ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງປະຊາ ກອນທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ. ແຕ່ຄິດວ່າຄວາມໜາແໜ້ນໃນລະດັບນີ້ ແມ່ນຍັງຕ່ຳ ຖ້າທຽບໃສ່ ຄວາມສາມາດໃນການຮອງຮັບໄດ້ຂອງພື້ນທີ່ປ່າທີ່ມີໃນເຂດດັ່ງກ່າວ. ເຖິງວ່າເປັນວິທີການສຳຫຼວດ ທີ່ນຳໃຊ້ຫຼີ້ນສູງ ແຕ່ປະສົບການຈາກປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ເປັນຕົວແບບທີ່ດີສຳລັບ ການອະນຸລັກເຂດອື່ນໆ.

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ ແມ່ນເປັນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ການອະນຸລັກທີ່ຮັບປະກັນຈາກ ບໍລິສັດໄຟຟ້າ ນ້ຳເທີນ 2 ຂອງລັດຖະບານ (NT2-WMPA) ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຈັດສັນດັ່ງກ່າວ ໂດຍມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນເປັນຢ່າງດີ ເຊິ່ງຊ່ວຍໃນການອະນຸລັກທະນີໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ການທ່ອງທ່ຽວຮຽນປະສົບການທະນີ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ກໍ່ໄດ້ຊຸກຍູ້ທຶນ ເຂົ້າໃນການກວດກາລາດຕະເວນ ໃນປ່າສະຫງວນ ແລະ ການເຂົ້າໄປຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວກໍ່ໄດ້

ຊຸກຍູ້ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໄປພ້ອມໆກັນ. ສະນັ້ນ, ເຂດດັ່ງກ່າວຖືວ່າເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ອັນສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນຂອງການອະນຸລັກທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກການທ່ອງທ່ຽວໂດຍກົງ.

ອົງການ WWF ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຢູ່ພາກໃຕ້ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງພື້ນທີ່ໂຄງການຍັງມີປະຊາກອນຂອງທະນີ ອາໄສຢູ່ ໂດຍສະເພາະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຊປຽນ ເຊິ່ງໂຄງການໄດ້ເຮັດການສຳຫຼວດຊະນິດທະນີ. ພ້ອມນັ້ນ, ອົງການ WWF ຍັງມີໂຄງການຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳບຸຍ ເຊິ່ງໄດ້ມີການລາດຕະເວນ ເພື່ອອະນຸລັກຊ້າງປ່າ ລວມທັງທະນີກໍ່ແມ່ນສັດຕົວແທນຊະນິດໜຶ່ງ.

ການອະນຸລັກທະນີໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດກັນມາໃນບາງບ້ານ ທີ່ມີຄວາມເຊື່ອຕາມຮີດຄອງປະເພນີທີ່ບໍ່ໃຫ້ຂ້າທະນີ. ສ່ວນວ່າຄວາມເຊື່ອຖືທີ່ປະກອບສ່ວນໃນການອະນຸລັກທະນີ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໂດຍປົກກະຕິແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມຄ້າຍຄື ມະນຸດ ແລະ ເຊື່ອກັນວ່າແມ່ນຜີ ຫຼື ຈິດວິນຍານຂອງບັນພະບຸລຸດຢູ່ຍ່າຕາຍາຍ (ທ້ອງ 2). ໃນເຂດດັ່ງກ່າວປະຊາກອນທະນີມີຢູ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ ແຕ່ເກືອບໝົດທຸກເຂດເປັນພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ເນື້ອທີ່ນ້ອຍໆ ແລະ ບາງບ່ອນກໍ່ແມ່ນນ້ອຍເກີນໄປທີ່ຈະຮອງຮັບປະຊາກອນທະນີທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ ໃນໄລຍະຍາວ. ມີຕົວຢ່າງການອະນຸລັກທະນີ ໃນຫຼາຍທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ (Duckworth 2008) ເຊິ່ງຜົນໄດ້ຮັບເປັນທີ່ໜ້າປະທັບໃຈ ແລະ ປະຕິບັດໂດຍຄົນທ້ອງຖິ່ນ ແຕ່ການປົກປັກຮັກສາກໍ່ຍັງຍາກທີ່ຈະປົກ ປ້ອງທະນີຈາກການລ່າຂອງຄົນພາຍນອກ.

ທ້ອງ 2. ຄວາມເຊື່ອຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ສົ່ງເສີມການອະນຸລັກທະນີ

ໃນລະບົບຄວາມເຊື່ອຂອງຊາວບ້ານໃນຫຼາຍໆບ້ານໃນສປປ ລາວ ຖືທະນີເປັນເຈົ້າຂອງພື້ນທີ່. ໂດຍທົ່ວໄປ ຊາວບ້ານມີຄວາມເຊື່ອວ່າ ທະນີ ເປັນຜີຂອງບັນພະບຸລຸດ ແລະ ມີການຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການລ່າ ຫຼື ບໍລິໂພກທະນີ. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ມີຄວາມເຊື່ອວ່າທະນີເປັນສັດທີ່ຂະຫຼາດ, ອ່ອນໂຍນ ແລະ ມີສຽງຮ້ອງທີ່ມ່ວນອອນຊອນ. ແນວໃດກໍ່ດີ, ຄວາມເຊື່ອເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ມີການຫຼຸດລົງ ເນື່ອງຈາກຄວາມກົດດັນທາງດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ອິດທິຜົນຈາກກຸ່ມຄົນພາຍນອກ ເມື່ອມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບກຸ່ມຄົນຂ້າງນອກຫຼາຍຂຶ້ນ. ບັນ ຄອນເຖົ້າ ແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊ ເປັນບ້ານໜຶ່ງທີ່ມີການເຊື່ອຖືທະນີຢູ່ພາຍໃຕ້ຂະບວນການຫັນປ່ຽນ. ຄວາມຄິດລະຫວ່າງຜູ້ເຖົ້າ ແລະ ໄວໜຸ່ມແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາທະນີຕາມຮີດຄອງປະເພນີ. ຜູ້ເຖົ້າຍັງຖື ຮີດຄອງ ທີ່ບໍ່ບໍລິໂພກ ທະນີ ເປັນອາຫານ ແລະ ເຊື່ອວ່າທະນີເປັນສັດທີ່ມີລິດເດດ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມກຸ່ມໄວໜຸ່ມ ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍຖືສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຍ້ອນອິດທິພົນຂອງຄົນພາຍນອກ ແລະ ສະພາບພາຍນອກ. ເຖິງວ່າ ທະນີ ເປັນທີ່ນັບຖືຂອງຄົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ມີສຽງຮ້ອງທີ່ມ່ວນອອນຊອນກົດຕາມຮີດຄອງ ບໍ່ໄດ້ຖືບັງຄັບທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຕໍ່ທະນີ ຫຼາຍໆເລີ່ມມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຈືດຈາງລົງ (Chris Hallam).

ຕົວຢ່າງຂອງຄວາມເຊື່ອຖືຕໍ່ທະນີຕາມຮີດຄອງແມ່ນມີທົ່ວໄປ ໃນຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ໃນແຕ່ລະພາກຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນຂະນະທີ່ມີການກະກຽມແຜນດຳເນີນງານນີ້ ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ແລະ ແຂວງ ໄດ້ມີການລາຍງານກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາທະນີຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ເຊັ່ນ! ຢູ່ ບ້ານວັກ, ເມືອງ ກາລຶມ ແຂວງ ເຊກອງ.

ຊົນເຜົ່າອາຄາ ບ້ານ ທົ່ງລາດ ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ. ບ້ານ ສັນຍາຍອນ ເມືອງຕະໂອ້ຍ ແຂວງ ສາລະວັນ. ຊົນເຜົ່າມົ້ງ ໃກ້ກັບສະຫງວນ ນ້ຳກ່ານ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ. ໝູ່ບ້ານຕ່າງໆໃນແຂວງ ຜົງສາລີ. ບ້ານ ຫ້ວຍສາລາ ແຂວງ ຫົວພັນ.

ອີງຕາມຂໍ້ຮຽນການທົບທວນທີ່ຜ່ານມາ (Duckworth 2008) ໄດ້ມີການລາຍງານບັນດາບ້ານ ທີ່ຄົນທ້ອງຖິ່ນ ມີຄວາມເຊື່ອ ໃນການປົກປັກຮັກສາທະນີ ເຊັ່ນ ບ້ານບົນພາດ (ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ- ພູເລີຍ). ບ້ານ ສາກົກ ເມືອງວຽງທອງ ແຂວງຫົວພັນ. ບ້ານສະປີ ແຂວງໄຊຍະບູລີ. ບ້ານວັງມ້າ ເມືອງສ້າງທອງ ກຳແພງນະຄອນ. ບ້ານພູກະທັບ (ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູເຂົາຄວາຍ). ບ້ານນ້ຳຍວກ (ຍອດນ້ຳງຽບ). ບ້ານພອນຄຳ ແລະ ບ້ານ ຜາໄດ ເມືອງບໍລິຄັນ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ. ບ້ານສະປີ ແມ່ນບ້ານທີ່ໄດ້ ເອົາໃຈໃສ່ໃນການ ປົກປັກຮັກ ປະຊາກອນ ຂອງ ທະນີແກ້ມຂາວ ເຊິ່ງຍັງເຫຼືອນ້ອຍທີ່ສຸດໃນ ສປປ ລາວ.

ອາດບໍ່ພຽງແຕ່ບ້ານທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ແລະ ໄດ້ມີການປະຕິບັດຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເຊິ່ງມີການຮູ້ຄຸນຕໍ່ທະນີ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເຜົ່າຕ່າງໆຂອງ ສປປ ລາວ.

2.5 ສິ່ງທ້າທາຍໃນການອະນຸລັກທະນີ

2.5.1 ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ສປປ ລາວ ກຳລັງປະເຊີນໜ້າກັບການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ ທາງດ້ານການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ. ໃນຂະນະທີ່ການພັດທະນາ ເປັນສິ່ງສຳຄັນ ສຳລັບປະເທດ ມັນອາດຈະກໍ່ໃຫ້ ເກີດຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສັດປ່າ. ພ້ອມທັງ ອາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນລາວໃນໄລຍະຍາວ.

ໂຄງການພັດທະນາທີ່ອາດສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ວຽກງານອະນຸລັກ ລວມມີການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ໃໝ່, ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ການຕິດຕັ້ງແລວສາຍສົ່ງໄຟຟ້າແຮງສູງ ແລະ ການຖາງປ່າເພື່ອປູກໄມ້ອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ. ນອກຈາກການຂຸດໂຊມລົງຂອງຊັບ ພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ. ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ສ່ວນໃຫຍ່ ຈະນຳໄປສູ່ ການລ່າ ແລະ ການຄ້າຂາຍສັດປ່າເພີ່ມຂຶ້ນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າຜູ້ວາງແຜນຫາກຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມສຳຄັນຂອງການປົກປັກຮັກສາທຳມະຊາດ ແລະ ພ້ອມທັງວາງທາດຕະການລ່ວງໜ້າ ເພື່ອ ສະກັດກັ້ນຜົນກະທົບ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕາມມາທັງໝົດ ມັນກໍ່ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ໄດ້ເປັນ ສ່ວນໃຫຍ່.

ການຕັດໄມ້ທ່ອນໃນອະດີດຜ່ານມາ ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ໄດ້ມີແຜນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນທີ່ເປັນ ລະບົບທີ່ດີ ຕາມຮູບແບບທີ່ຍືນຍົງ. ການລັກລອບຕັດໄມ້ ແມ່ນຕັດແບບຊະຊາຍ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ ແກ້ໄຂ. ການເລືອກຕັດໄມ້ ບາງຊະນິດສະເພາະ ສາມາດທຳລາຍ ໂຄງປະກອບສ້າງເຮືອນຍອດ ຂອງປ່າ ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ທະນີບາງຊະນິດບໍ່ສາມາດ ພື້ນພູປະຊາກອນຄືນໄດ້. ການຕັດໄມ້ພຽງ ແຕ່ທຳລາຍຖິ່ນອາໄສ ແລະ ແຫຼ່ງອາຫານຂອງທະນີເທົ່ານັ້ນ ຍັງກ່ຽວພັນເຖິງການເປີດໂອກາດ ໃຫ້ຄົນ ເຂົ້າໄປລ່າສັດໄດ້ງ່າຍ ຍ້ອນມີເສັ້ນທາງ ແລະ ການຕິດຕໍ່ກັບຕະຫຼາດສະດວກຂຶ້ນ ເພື່ອຊື້-

ຂາຍ ຂົນສົ່ງປະເພດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຕ່າງໆ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ໄມ້ທ່ອນຢ່າງດຽວ. ນອກຈາກນັ້ນ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຕັດໄມ້ ແມ່ນພາກສ່ວນ ເອກກະຊົນ, ບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມນັກລະກິດ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່.

2.5.2 ຄວາມຈຳກັດທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ

ຄວາມຈຳກັດທາງດ້ານງົບປະມານ ແລະ ບຸກຄະລາກອນ ແມ່ນເຫັນວ່າເປັນສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍ ທີ່ສຸດຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ.

໐ ດ້ານບຸກຄະລາກອນ

ຄວາມຈຳກັດທາງດ້ານບຸກຄະລາກອນບໍ່ໄດ້ໝາຍວ່າຈຳນວນພະນັກງານຢ່າງດຽວ ແຕ່ລວມເຖິງ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິວິຊາການ, ຄວາມທ້າວທັນຂອງພະນັກງານ ພ້ອມທັງເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ. ຈຳນວນພະນັກງານໃນສະຖາບັນຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການດ້ານການອະນຸລັກ ໂດຍລວມ ແມ່ນຍັງມີຄວາມຈຳກັດ. ສະຖາບັນການສຶກສາທີ່ສົນໃຈ ແລະ ຮອງຮັບການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສູງເທົ່າທີ່ຄວນ. ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ໂດຍ ຄະນະວິທະຍາສາດ ພວມລິເລີ່ມ ການພັດທະນາຄູ່ມືການຮຽນການສອນທາງດ້ານການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ເຊິ່ງເປັນສັນຍານທີ່ດີ ໃນການລິເລີ່ມກໍ່ສ້າງພະນັກງານດ້ານການອະນຸລັກກອງລາວໃນອະນາຄົດ. ສະເພາະເຈາະຈົງ ທາງດ້ານສັດປ່າ ອາດມີພຽງຄະນະວິທະຍາສາດ ສາຂາຊີວະສາດ ທີ່ສາມາດຝຶກບຸກຄະລາກອນສະເພາະດ້ານການອະນຸລັກສັດປ່າ. ສຳລັບຄະນະວິທະຍາສາດປ່າໄມ້ ກໍ່ແມ່ນເນັ້ນໜັກໃສ່ການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນແຫຼ່ງນ້ຳ, ແລະ ສັດປ່າ, ແລະ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ແນ່ໃສ່ການສຶກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍລວມ.

ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ແລະ ໜ່ວຍກວດກາລາດຕະເວນ ແມ່ນບຸກຄະລາກອນທີ່ສຳຄັນ ແຖວໜ້າຂອງການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ. ດັ່ງນັ້ນ, ປ່າສະຫງວນ ຈະຕ້ອງປະກອບມີພະນັກງານປ່າສະຫງວນທີ່ພຽງພໍ ພ້ອມທັງມີການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານວິຊາການຢູ່ໃນລະດັບທີ່ດີເພື່ອສາມາດປະຕິບັດວຽກງານໄດ້ຢ່າງຄ່ອງແຄ້ວ. ສຳລັບການອະນຸລັກທະນີ ໂດຍທົ່ວໄປຍັງຂາດການຊີ້ນຳຈາກຊ່ວຍຊານພາຍນອກ ຜູ້ທີ່ສາມາດໃຫ້ຄຳຊີ້ນຳດ້ານການອະນຸລັກທະນີໄດ້ມີປະສິດທິຜົນ ຊຶ່ງສາມາດເອົາທະນີ ມາເປັນຕົວແທນຂອງເປົ້າໝາຍລມການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າສະຫງວນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າສັງເກດໂດຍລວມກໍ່ຍັງເຫັນວ່າການສະໜັບສະໜູນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງພາກລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການປະຕິບັດມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ຍັງບໍ່ທັນດີເທົ່າທີ່ຄວນ ເຮັດໃຫ້ພະນັກງານຜູ້ປະຕິບັດຕົວຈິງມີຄວາມທົ່ຖອຍໃຈໃນການສະກັດກັ້ນ ການຂ້າຂາຍສັດປ່າ.

໐ ດ້ານງົບປະມານ

ເນື່ອງຈາກແຫຼ່ງລາຍໄດ້ຂອງລັດຖະບານລາວ ມີຄວາມຈຳກັດອັນເຮັດໃຫ້ມີງົບປະມານເພື່ອການເບີກຈ່າຍບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໂດຍສະເພາະວຽກງານອະນຸລັກກໍ່ຄືການຈັດສັນ ປ່າສະຫງວນ ແລະ ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ. ພ້ອມນັ້ນເອກະຊົນຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນໃນການລົງທຶນທີ່ພົວພັນກັບການອະນຸລັກເຊັ່ນ: ການພັດທະນາວຽກງານການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດທີ່ເນັ້ນໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມຊົນລາຍໄດ້ຈາກການທ່ອງທ່ຽວບໍ່ໄດ້ກັບຄືນມາເພື່ອການຈັດສັນປ່າສະຫງວນເທົ່າທີ່ຄວນ. ພ້ອມນັ້ນລັດຖະບານຍັງບໍ່ທັນຖືເອົາວຽກງານອະນຸລັກເປັນບູລິມະສິດສູງ.

2.6 ໂອກາດໃນການອະນຸລັກທະນີ

2.6.1 ເປັນສັດຕົວແທນ

ທະນີເປັນຊະນິດຕົວແທນ, ທະນີເປັນສັດທີ່ໜ້າຮັກ ແລະ ປະທັບໃຈເປັນສັດທີ່ບໍ່ມີການສ້າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃດໆກັບມະນຸດ ແລະ ເປັນສັດທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ເຮັດການອະນຸລັກແບບສະໝັກໃຈໃນທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆມາແລ້ວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນວ່າ ການອະນຸລັກຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ແລະດຳເນີນໄປໄດ້ດີແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມພະຍາຍາມແລະການປະສານງານຂອງທຸກໆພາກສ່ວນໃນທຸກໆລະດັບຂຶ້ນ. ການໂຄສະນາປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆຢູ່ເຂດທ້ອງຖິ່ນແມ່ນບໍ່ຍາກເພາະສັດປ່າທີ່ໜ້າຮັກເຊິ່ງຕ່າງຈາກສັດບາງຊະນິດທີ່ມັກສ້າງບັນຫາໃຫ້ກັບປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ດັ່ງນັ້ນທະນີເປັນຊະນິດທີ່ສາມາກຍົກມາເປັນຕົວແທນ ແລະ ເປັນຈຸດນຳເລີ່ມການສ້າງຈິດສຳນຶກທາງດ້ານການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນສ້າງສາຍພົວພັນຮ່ວມມືແລະ ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆໂດຍເປັນຊະນິດທີ່ເປັນຕົວແທນນີ້ມັນສາມາດດຶງດູດການສະໜັບສະໜູນທຶນຈາກພາກນອກເພື່ອສະໜັບສະໜູນວຽກງານການອະນຸລັກ.

2.6.2 ການກວດກາຕິດຕາມ

ຖ້າທຽບໃສ່ກັບສັດປ່າຊະນິດອື່ນໆທະນີຈັດວ່າເປັນທະນີທີ່ສະດວກໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ກວດກາຕິດຕາມ ເພາະສຽງຮ້ອງທີ່ໂດ່ງດັງ ແລະ ໂອກາດເຫັນໂຕໄດ້ງ່າຍ. ຜົນສຳເລັດຂອງການອະນຸລັກທະນີ ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນໄດ້ໂດຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ວິທີການງ່າຍກວ່າສັດປະເພດອື່ນໆທະນີສາມາດນຳໃຊ້ເປັນໂຕຊີ້ສະແດງ ເຖິງຜົນສຳເລັດເປົ້າໝາຍຂອງການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນໂດຍລວມ. ແຕ່ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ໃສ່ໃຈໃນເງື່ອນໄຂທີ່ວ່າປະຊາກອນທະນີອຸດົມສົມບູນດີຂຶ້ນນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າບໍ່ມີບັນຫາອື່ນໆໃດໜຶ່ງສິ້ນ ແຕ່ອາດມີບາງຢ່າງກໍ່ເປັນໄດ້ ເຊັ່ນ: ການໃສ່ແຮ່ວຈັບສັດປະເພດອື່ນໆ ທີ່ອາໄສຕາມໜ້າດິນ.

2.6.3 ການອະນຸລັກຕາມຮີດຄອງປະເພນີ

ມີຫຼາຍໆຊຸມຊົນໃນທົ່ວປະເທດ ມີວັດທະນະທຳອະນຸລັກທະນີຕາມຮີດຄອງປະເພນີ.ບົດລາຍງານສະຖານະພາບທະນີເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນ 10 ບ້ານຕົວຢ່າງ ແຕ່ມັນກໍຍັງບໍ່ໝົດພຽງເທົ່ານັ້ນ ເຫດຜົນຂອງ ການອະນຸລັກທະນີຕາມຄວາມເຊື່ອຖື ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ລະຊົນເຜົ່າໃນແຕ່ລະເຂດທ້ອງຖິ່ນ(ບົ່ງທ້ອງ2) ແຕ່ຕົວຢ່າງທັງໝົດການປະຕິບັດການອະນຸລັກທະນີຄືດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແມ່ນຄວນຈະໄດ້ສົ່ງເສີມຕໍ່ໄປ ແລະ ສ້າງໃຫ້ຊຸມຊົນມີຄວາມເຂົ້າໃຈດີຂຶ້ນຕື່ມ.

2.6.4 ເນື້ອທີ່ຖິ່ນອາໄສກວ້າງ

ທັງໆທີ່ມີຄວາມກົດດັນສູງຕໍ່ປ່າໄມ້ ສປປ ລາວ ກໍຍັງເປັນປະເທດທີ່ມີເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ກວ້າງທີ່ສຸດໃນພູມມີພາກຖ້ຳທຽບໃສ່ປະເທດເພື່ອນບ້ານ.ລະບົບເຄືອຄ່າຍປ່າສະຫງວນຂອງ ສປປ ລາວ ກວມເອົາປ່າທີ່ປົກຄຸມເອົາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງທະນີເກືອບວ່າທຸກໆຊະນິດຂອງລາວຍົກເວັ້ນທະນີມຸງກຸດ ແມ່ນບໍ່ຢູ່ໃນລະບົບປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.

2.6.5 ປະສົບການ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ໃນປະເທດ

ການອະນຸລັກທະນີໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ແມ່ນເລີ່ມຕົ້ນຈາກສູນ ແຕ່ການອະນຸລັກໄດ້ເກີດຂຶ້ນມາກ່ອນໜ້ານີ້ແລ້ວ ຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນບາງແຫ່ງ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ ເຊິ່ງໄດ້ມີປະສົບການ ໃນການສຳຜູນ ການກວດກາຕິດຕາມ ການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ ການໂຄສະໜາເຜີຍແຜ່, ຊຶ່ງທັງໝົດນັ້ນໄດ້ສ້າງເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີສຳລັບການອະນຸລັກທະນີໃນເຂດອື່ນໆ. ການທ່ອງທ່ຽວຊົມທະນີ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ນຳການກໍ່ສາທິດ ໃຫ້ເຫັນວິທີການທີ່ສຸດເລີດຜົນຂອງການທ່ອງທ່ຽວເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບການອະນຸລັກທະນີ ຊຶ່ງສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃນການປົກປັກຮັກສາທະນີໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການກວດກາເວນຍາມ ແລະ ສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ.

2.6.6 ປະສົບການຖອດຖອນ ໃນເຂດພູມມີພາກ

ສປປ ລາວ ມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນຢ່າງສະໝິດສະແໜ້ນ ກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານອ້ອມຂ້າງໃນຫຼາຍໆດ້ານ ຊຶ່ງໃນບາງປະເທດເລົ່ານັ້ນ ມີປະສົບການຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນດ້ານການວິໃຈ ແລະ ການອະນຸລັກທະນີ ທີ່ຄວນຈະໄດ້ຖອດຖອນນຳເອົາມາເປັນບົດຮຽນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ຄວນຈະຈັດຕັ້ງການສ້າງສາຍພົວພັນທາງດ້ານຄົ້ນຄ້ວວິໃຈກັບສະຖາບັນການສຶກສາ ຫລື ວິທະຍາສາດຕ່າງໆ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມຮູ້ທາງດ້ານທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ນິເວດວິທະຍາຂອງທະນີ.

ທີ່ຕັ້ງທາງພູມມິສາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຮື້ອຍອຳນວຍໃຫ້ເຂົ້າໄປເຖິງການນຳໃຊ້ຮູບແບບຕ່າງໆ ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງ ຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ເພາະດ້ວຍຄວາມຜູກພັນທະໄມຕີທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງທີ່ດີ ຍິ່ງເປີດໂອກາດທີ່ດີໃນການຮ່ວມມືຈັດສັນປ່າສະຫງວນຕາມແລວຊາຍແດນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂຢ່າງງ່າຍດາຍໄດ້ພາຍໃນປະເທດ ເຊັ່ນ: ການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າ.

2.6.7 ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ

ທະນີເປັນສັກທີ່ມີສະເໝ່ ສາມາດເຫັນໄດ້ງ່າຍພາຍໃນປ່າ ຕາມເຂດມັນອາໄສຢູ່ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເປັນ ໂອກາດທີ່ດີສໍາລັບການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດໃນເຊື່ອອະນຸລັກ ທີ່ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ກັບປະຊາ ຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາປ່າສະຫງວນ(ເບິ່ງຂໍ້ 2.5) ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ດີໂຄງການ ທ່ອງທ່ຽວໃນເຂດຫລໍ່ແຫຼມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ກໍ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມລະມັດລະ ວັງໃນການວາງແຜນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຈັດສັນເປັນຢ່າງດີ ເພື່ອປ້ອງກັນການທຳລາຍແຫຼ່ງ ທຳມະຊາດ ທີ່ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ສໍາລັບນັກທ່ອງທ່ຽວກໍ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການ ຄຸ້ມຄອງເປັນ ຢ່າງດີ ແລະ ການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງໆກໍ່ຕ້ອງຈຳກັດ ແລະ ລະມັດລະວັງບໍ່ ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະ ທົບທາງລົບກັນເຂດພື້ນທີ່ໃກ້ຄຽງນອກຈາກນັ້ນ ການວາງແຜນກິດຈະກຳ ທ່ຽວຊົມທະນີ.ເພາະວ່າທະນີເປັນສັດທີ່ອາໄສຢູ່ເທິງຕົ້ນໄມ້ແນ່ນອນວ່າພວກມັນບໍ່ມີຜົນກະທົບຈາກກາ ນທ່ອງທ່ຽວຕາມໜ້າດິນ ຫລື ຊີວະນາໆພັນ ຢູ່ໃນນ້ຳການທ່ຽວຊົມທະນີໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດນ້ຳກ່ານອາດເປັນຕົວ ຢ່າງທີ່ດີສໍາລັບການທ່ອງທ່ຽວຊົມທະນີບໍ່ສະເພາະໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ໃນປະເທດໃກ້ຄຽງອີກດ້ວຍ ສໍາລັບກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດທີ່ເປັນຕົວຢ່າງໃນແງ່ ບວກ ແລະ ທາງລົບກໍ່ມີລາຍຢູ່ໃນ ພູມມິພາກນີ້ ຊຶ່ງຄວນຈະໄດ້ສຶກສາເປັນບົດຮຽນ ເພື່ອນຳໄປ ປັບປຸງແກ້ໄຂໃນທາງພາກປະຕິບັດໃຫ້ມີ ປະສິດທິຜົນດີ.

3. ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ

ໃນພາກນີ້ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດ ວິໄສທັດ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ກິດຈະກຳຫຼັກ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2011 ຫາ 2020. ພ້ອມນັ້ນ, ໄດ້ມີການກຳນົດ ບຸລິມະສິດ ການປະຕິບັດ ຂອງແຕ່ລະຊະນິດທະນີ, ແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ຂອງແຜນດຳເນີນງານ ສະບັບນີ້. ລາຍລະອຽດ ຂອງກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງ ແຜນດຳເນີນງານ ເພື່ອບັນລຸ ຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ທີ່ວາງໄວ້ ໄດ້ກຳນົດ ຢູ່ ໃນຂໍ້ 3.3

3.1 ການສ້າງວິໄສທັດ

ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ ໂດຍສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວິໄສທັດ, ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວພັນ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ. ຄະນະກຸ່ມຄົ້ນຄ້ວາວິຊາການ ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລື ເພື່ອວິເຄາະບັນຫາ ແລະ ແນວທາງໃນການແກ້ໄຂ. ພ້ອມນັ້ນ, ໜ້າວຽກກິດຈະກຳຫຼັກໄດ້ ມີການກຳນົດຢູ່ໃນແຕ່ລະຈຸດປະສົງຂອງແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ.

3.1.1 ວິໄສທັດ

ເພື່ອອະນຸລັກປະຊາກອນ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີແຕ່ລະຊະນິດ ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມລາວ ໃນອະນາຄົດ.

ສປປ ລາວ ມີວິໄສທັດ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໄປພ້ອມກັບການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ ເຊິ່ງໄດ້ສະແດງອອກ ໃນຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ປີ ຮອດ ປີ 2020 ຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມປົກຫຸ້ມ ຂອງປ່າໃຫ້ໄດ້ ຮອດ 70%. ພ້ອມກັນນັ້ນ ລັດຖະບານຍັງໄດ້ມີແຜນຍຸດທະສາດ ຮອດປີ 2020 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ ຮອດປີ 2010 (ພວມມີການການກະກຽມ ສະບັບໃໝ່) ໂດຍຮັບປະກັນໃນການປົກປັກຮັກສາ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງຊະນິດພັນຕ່າງໆ ທັງພືດ ແລະ ສັດປ່າ. ເພື່ອຕອບສະໜອງ ໃນຍຸດທະສາດ ເຫຼົ່ານີ້, ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນສິບຕໍ່ການຄົງຕົວ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນທະນີໃນທຳມະຊາດ ທີ່ມີທຸກຊະນິດ ແລະ ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດແກ່ຊຸມຊົນ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອະນຸລັກທະນີ.

3.1.2 ນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງ ກັບການອະນຸລັກ ທະນີ

ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ເປັນບຸລິມະສິດຕົ້ນຕໍຂອງລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ເນື່ອງຈາກທີ່ພົນລະເມືອງລາວປະມານ 80% ດຳລົງ ຊີວິດ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເພິ່ງພາອາໄສທຳມະຊາດ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍເປັນຜູ້ທຸກຍາກ. ແນວໃດກໍຕາມ, ການພັດທະນາ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ ຍາກ ແລະ ບໍ່ຢືນຍົງ ຖ້າຫາກບໍ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ວຽກງານການປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ເຂົ້າໃຈ ແລະ ໄດ້ກຳນົດແນວທາງຍຸດທະສາດ ແຫ່ງຊາດທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ ໂດຍຖືເອົາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເປັນປັດໃຈຫຼັກ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເຊິ່ງມັນໄດ້ສະແດງອອກຢູ່ໃນ 5 ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ທີ່ສຳຄັນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ແຜນຍຸດທະສາດ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 2011-2015¹

ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການພັດທະນາທີ່ຢືນຍົງ ໂດຍເນັ້ນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ໄປພ້ອມກັບການຂະຫຍາຍຕົວ ທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ສັງຄົມ, ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

2. ແຜນຍຸດທະສາດ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແຫ່ງຊາດ 2004

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ໂດຍອີງໃສ່ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຄຽງຄູ່ກັບການພັດທະນາ ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ.

3. ແຜນຍຸດທະສາດ ປີ 2020 ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ ປີ 2010

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍອີງໃສ່ການປົກປັກຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ເຊິ່ງເປັນຊັບສົມບັດທີ່ສຳຄັນຂອງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ກຸນແຈ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ຢືນຍົງ.

4. ແຜນຍຸດທະສາດ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ເຖິງປີ 2020

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນວຽກງານອະນຸລັກ ໂດຍການສ້າງ ແລະ ຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາພື້ນທີ່ທຳມະຊາດ, ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສົມດູນທາງທຳມະຊາດ, ຮັກສາແຫຼ່ງນ້ຳ, ຄຸນຄ່າ ແລະ ທິວທັດທຳມະຊາດ, ທາງປະຫວັດສາດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ເພື່ອການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ທາງວິທະຍາສາດ.

5. ແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ດ້ານການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ແຫ່ງຊາດ 2005-2010

¹ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຄັ້ງທີ 7 (2011-2015) ພວມມີການກະກຽມ (ພຶດສະພາ 2010)

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ຍືນຍົງ ໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍັງຢືນ ແລະ ປະກອບສ່ວນຕໍ່ການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ.

3.1.3 ເປົ້າໝາຍ ຂອງແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ

ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ໄດ້ຮັບການປົກປັກສາເປັນຢ່າງດີ ແລະ ປັບປຸງຂໍ້ມູນ ສະຖານະພາບຂອງທະນີ ທຸກຊະນິດ ໃນທົ່ວປະເທດ.

3.1.4 ຈຸດປະສົງ

ທະນີເປັນສັດຕົວແທນ ໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ບາງພື້ນທີ່ມີທະນີ ອາດສະໜອງທ່າແຮງໃນການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີກົນໄກ ເພື່ອຮັບປະກັນການຄົງຕົວ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ, ແຜນດຳເນີນງານນີ້ ພະຍາຍາມທີ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ບັນດາຈຸດປະສົງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ຄວບຄຸມການລ່າ ແລະ ການຊີ້-ຂາຍ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດຢ່າງເຂັ້ມງວດ
2. ປົກປັກຮັກສາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເປັນຕົວແທນ
3. ເພີ່ມທະວີ ການສະໜັບສະໜູນຂອງມວນຊົນ ຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ
4. ສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງຄົນລາວ ໃນການອະນຸລັກທະນີ
5. ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍການອະນຸລັກທະນີ ໃນພື້ນທີ່ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ
6. ປັບປຸງການປະສານງານ ລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອການອະນຸລັກທະນີ
7. ປັບປຸງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ຂອງທະນີ

3.2 ພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ຂອງການອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ

ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີສຳບັບນີ້ ແມ່ນເລັ່ງໃສ່ການອະນຸລັກປະຊາກອນ ທີ່ເປັນຕົວແທນ ຂອງທະນີ ທັງ 6 ຊະນິດ ທີ່ມີ ໃນ ສປປ ລາວ. ທະນີກຸ່ມຫົວຈູກ (*nomascus*) ທັງ 4 ຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ສູງລະດັບໂລກ ແລະ ເປັນປະຊາກອນທະນີ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມ ສຳຄັນລະດັບໂລກ. ຄວາມຄາດຫວັງສຸດທ້າຍ ແມ່ນການ ປົກປ້ອງທະນີແກ້ມຂາວ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ໃຫ້ສູນພັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທະນີທີ່ມີໄພຂົ່ມຂູ່ສູງ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນລະດັບຊາດ ແມ່ນ ທະນີມີຂາວ ແລະ ທະນີມຸງກຸດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອໃຫ້ຊະນິດພັນນີ້ໃຫ້ຢູ່ລອດ ໃນ ສປປ ລາວ. ຄະນະວິຊາການ ໄດ້ມີການສັງລວມພື້ນທີ່ຕ່າງໆ ໃນຕາຕະລາງ 1 ລຸ່ມນີ້ ເພື່ອກຳນົດເປັນພື້ນທີ່ ບຸລິມະສິດສຳລັບ ການອະນຸລັກທະນີ ແຕ່ລະຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ.

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ຕາຕະລາງ 1. ພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ແລະ ເຫດຜົນສຳລັບການອະນຸລັກທະນີ

ສະຖານທີ່	ບຸລິມະສິດ	ເຫດຜົນ	ພາກສ່ວນທີ່ຮັບຜິດຊອບ	ພາກສ່ວນສະໜັບສະໜູນ
ທະນີມືຂາວ White-handed Gibbon <i>Hylobates lar</i>				
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳປຸຍ ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ	1	ເປັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງດຽວຂອງລາວ ທີ່ມີທະນີຊະນິດນີ້ ອາໄສຢູ່ ເພາະມີປະຊາກອນ ທີ່ເຫຼືອໜ້ອຍຫຼາຍ, ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຖືກຕັດແຍກ, ເຖິງແມ່ນແຕ່ລະດັບ ການລ່າບໍ່ສູງ ແຕ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ທະນີດັ່ງກ່າວຈະສູນພັນໃນອັນເວລາໃກ້ຈາກປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ.	ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະ ຫງວນປະຈຳແຂວງ	WWF ໂຄງການ REDD ຂອງ GIZ
ບ້ານສະປີ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ	1	ເປັນພື້ນທີ່ປ່າຜະລິດ ທີ່ມີປະຊາກອນທະນີມືຂາວ ເຊິ່ງຊຸມຊົນໄດ້ມີ ການປົກປັກຮັກສາຕາມຮີດຄອງປະເພນີ. ບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນລະອຽດແຕ່ມີ ໂອກາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ ໃນການອະນຸລັກທະນີຊະນິດນີ້ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ຂອງຊຸມຊົນ.	ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ/ກອງຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນປະຈຳແຂວງ	ມີຄວາມຕ້ອງການ
ທະນີມຸງກຸດ Pileated Gibbon <i>Hylobates pileatus</i>				
ປ່າສະຫງວນແຂວງ ດົງຂັນທຸງ ແຂວງ ຈຳປາສັກ	1	ເປັນແຫ່ງດຽວໃນລາວ ທີ່ມີປະຊາກອນຂອງທະນີຊະນິດນີ້ ແລະ ຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນສູງທາງຊີວະນາໆພັນ. ເພາະມີປະຊາກອ ນທີ່ເຫຼືອໜ້ອຍຫຼາຍ, ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຖືກຕັດແຍກ, ເຖິງແມ່ນແຕ່ລະ ດັບການລ່າບໍ່ສູງ ແຕ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ທະນີດັ່ງກ່າວຈະສູນພັນ ໃນເວລາອັນໃກ້ ຈາກປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ.	ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງໄຊຍະບູລີ/ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າ ສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ	ມີຄວາມຕ້ອງການ
ທະນີດຳ Western Black Crested Gibbon <i>N. concolor</i>				
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳການ ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ	1	ເປັນແຫ່ງດຽວໃນລາວ ທີ່ມີປະຊາກອນທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ ເຊິ່ງປະຊາກອນຂອງພວກມັນບາງສ່ວນໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ ໂດຍໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ.	ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດພະແນກກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ແຂວງບໍ່ແກ້ວ	Animo ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ຮຽນປະສົບການທະນີທີ່ພ ວມດຳເນີນຊີວິດຢູ່.

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນິ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ສະຖານທີ່	ບູລິມະສິດ	ເຫດຜົນ	ພາກສ່ວນທີ່ຮັບຜິດຊອບ	ພາກສ່ວນສະໜັບສະໜູນ
ທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ Northern White-cheeked Crested Gibbon <i>N. leucogenys</i>				
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດພູເລີຍແຂວງຫົວພັນ ຫຼວງພະບາງແລະຊຸງຂວາງ	1	ປ່າສະຫງວນໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ມີກິດຈະກຳການ ອະນຸລັກ ທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່.	ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ/ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ແຂວງ ປ່າໄມ້ແຂວງ	ອົງການ WCS ທີ່ພວມ ດຳເນີນຢູ່.
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊ.	1	ເປັນແຫ່ງດຽວທີ່ມີປະຊາກອນຂອງທະນິຊະນິດນີ້ທີ່ສາມາດຂະ ຫຍາຍພັນໄດ້ ແລະ ມີໂຄງການອະນຸລັກ ທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂະໜາດຂອງປະຊາກອນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ດີ.	ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ/ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະ ຫງວນປະຈຳແຂວງ.	ອົງການ WCS ທີ່ພວມ ດຳເນີນຢູ່
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູແດນ ດິນ ແຂວງຜົ້ງ ສາລີ	2	ອາດມີທ່າແຮງສູງ ແຕ່ຈຳນວນປະຊາກອນຕ່ຳ. ກະແຈກກະຈາຍ ໄປທົ່ວປ່າສະຫງວນ ໃນເຂດພື້ນທີ່ຫ່າງໄກສອກຫລີກ ທີ່ຍັງມີ ຄວາມສຳຄັນທາງຊີວະນາໆພັນ	ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ/ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະ ຫງວນ ປະຈຳແຂວງ	ມີຄວາມຕ້ອງການ
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳຊຳ ແຂວງ ຫົວພັນ	3	ບໍ່ຮູ້ຂໍ້ມູນ ແຕ່ມີປະຊາກອນຫຼາຍ ໃນຊຸມປີ 1990 ແຕ່ອາດຍັງມີປະຊາກອນທີ່ດີຢູ່	ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນ/ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະ ຫງວນປະຈຳແຂວງ	ມີຄວາມຕ້ອງການ
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູເຂົາ ຄວາຍ	3	ເປັນພື້ນທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບນະຄອນຫຼວງ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການ ສ້າງເປັນພື້ນທີ່ເພື່ອປູກຈິດສຸຂາມິກ ໂດຍຮູບແບບການທ່ອງທ່ຽວ		
ເຂດສຳຄັນທີ່ມີທ່າແຮງແຫ່ງ ອື່ນໆ ປ່າສະຫງວນ ນ້ຳຈວນ ນ້ຳຈັດ				
ທະນິແກ້ມຂາວຖິ່ນໃຕ້ Southern White-cheeked Crested Gibbon <i>N. siki</i>				
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນາກາຍນ້ຳເທີນແຂວງບໍລິຄຳ ໄຊ ແລະ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ	1	ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດທີ່ມີພື້ນກ້ວາງມີປະຊາກອນທະນິທີ່ດີ ແລະ ມີງົບປະມານພຽງພໍ ສຳລັບການອະນຸລັກ ໃນໄລຍະຍາວ. ດັ່ງນັ້ນ ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ໃນການປະກອບສ່ວນ ເພື່ອການອະນຸລັກ	WMPA NT2	ບໍລິສັດນ້ຳເທີນ2ໃຫ້ທຶນ 20ປີມີຄະນະຊ່ຽວຊານ ກວດກາຂອງທະນະ

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ສະຖານທີ່	ບູລິມະສິດ	ເຫດຜົນ	ພາກສ່ວນທີ່ຮັບຜິດຊອບ	ພາກສ່ວນສະໜັບສະໜູນ
		ທະນີ ໃນລະດັບຊາດ.ທະນີໃນພື້ນທີ່ນີ້ ແມ່ນ ທະນີແກ້ມຂາວ ຖິ້ມໃຕ້ ແຕ່ຕ້ອງການມີການຍືນຍັນຄືນ ໃນ ທົ່ວປ່າສະຫງວນ		ທະຄານໂລກ
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກະດິງ ແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊ	1	ມີປະຊາກອນທະນີທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ ຢູ່ຕອນໃຕ້ ນ້ຳກະດິງ ແລະ ໄດ້ມີໂຄງການ ອະນຸລັກ ທີ່ພວມປະຕິບັດຢູ່	NPA, PPAM	ອົງການ WCS
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ພູຫີນປູນ ແຂວງຄຳມ່ວນ	2	ເຂດພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຕໍ່ກັບເຂດອ່າງນ້ຳເທີນ 2 ໄດ້ມີທະນີໜາແໜ້ນ ພໍສົມຄວນຢູ່ບາງພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ. ຄາດວ່າຖິ້ມທີ່ຢູ່ອາໄສ ເຂດໃຈກາງຂອງປ່າສະຫງວນທີ່ມີພູຜາ ເຊິ່ງການປ່ຽນແປງຖິ້ມອາ ໄສຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ຍາກ	NPA, PPAM, PAFO	ມີຄວາມຕ້ອງການ
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຫີນໜາມໜໍ່ ແຂວງຄຳມ່ວນ	2	ມີປະຊາກອນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ພວມມີໂຄງການອະນຸລັກທີ່ພວມ ເຂົ້າມາ ເພື່ອປະຕິບັດແຜ່ນທີ່ມີຢູ່	NPA, PPAM, PAFO	ອົງການ GIZ
ພື້ນທີ່ສຳຄັນອື່ນເຊັ່ນ:ປ່າປ້ອງ ກັນພູຫຼວງ.ປ່າສະຫງວນຊຸນ ເຊໜອງມ້າ,ລະວີງລະເວີນ ເຊິ່ງໄດ້ຮູ້ວ່າຍັງມີປະຊາກອນ ທະນີທີ່ດີແຕ່ເປັນພື້ນທີ່ຍັງ ຫັບຊ້ອນ ທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ ລະຫວ່າງ ທະນີແກ້ມຂາວ N ແລະ ທະນີແກ້ມ ເຫຼືອງN. annamensis				

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນິ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ສະຖານທີ່	ບູລິມະສິດ	ເຫດຜົນ	ພາກສ່ວນທີ່ຮັບຜິດຊອບ	ພາກສ່ວນສະໜັບສະໜູນ
ທະນິແກ້ມເຫຼືອງ Northern Buff-cheeked Crested Gibbon <i>N. annamensis</i>				
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເຊຊັບ ແຂວງເຊກອງ ແລະ ສາລະວັນ	1	ຂ້ອນຂ້າງທ່າໄກສອກຫລີກ ຮັກສາ ໂດຍຕາມທຳມະຊາດ ເຂົ້າມາ	ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໃຫຍ່ໃນການປົກປັກ NPA, PPAM, PAFO	ອົງການ WWF
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດເຊປຸ່ນ ແຂວງ ຈຳປາສັກ	2	ມີປະຊາກອນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ພວມມີໂຄງການ ອະນຸລັກເຂົ້າມາ	NPA, PPAM, PAFO	ອົງການ WWF/BCI
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ດົງອຳພາມ ແຂວງ ອັດຕະປື ແລະ ເຊກອງ	2	ທ່າໄກສອກຫລີກ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນ ໂດຍຕາມທຳມະຊາດ	ໃນການປົກປັກຮັກສາ NPA, PPAM, PAFO	ອົງການ WWF/BCI
ເຂດອື່ນໆທີ່ມີທ່າແຮງ: ປ່າສະ ຫງວນແຫ່ງຊາດດົງ ພູວຽງ ເຊບັ້ງນວນ. ດົງຫ້ວສາວ, ນ້ຳ ກົງ ແລະ ປ່າຜະລິດນ້ຳປາ				
ໝາຍເຫດ : NPA = ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, PPAM = ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ, PAFO = ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ				

3.3 ແຜນກິດຈະກຳ ການອະນຸລັກ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ

ໂດຍອີງຕາມຈຸດເລັ່ງ ຂອງການອະນຸລັກທະນີ ໜ້າວຽກແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ໃນແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ມີ ກິດຈະກຳ ແລະ ໃນແຕ່ລະກິດຈະກຳ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຫດຜົນ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດ. ບາງໜ້າວຽກ ເຊິ່ງເປັນໜ້າວຽກທີ່ສຳຄັນ ທັງລະດັບ ຊາດ ແລະ ລະດັບພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ແຕ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ບາງເລັກ ນ້ອຍ ທາງດ້ານແນວທາງການປະຕິບັດ ເຊັ່ນ: ການປູກຈິດສຳນຶກ ໃນລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບ ການ ອະນຸລັກທະນີ. ການແກ້ໄຂບັນຫາການລ່າທະນີ ໃນພື້ນທີ່ອະນຸລັກທະນີ ເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ສຸດ ແລະ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງຈິງຈັງ ໃນການປະຕິບັດຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ການປະຕິບັດແຜນດຳ ເນີນງານຕົວຈິງ ໃນພາກສະໜາມ ຈະໄດ້ເຊື່ອມຍິງເຂົ້າວຽກງານອື່ນໆທີ່ມີ ຫຼື ພວມດຳເນີນຢູ່ ເຊັ່ນ: ແຜນຈັດສັນຂອງປ່າສະຫງວນ, ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແຜນການ ປະຕິບັດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງເມືອງ ຫຼື ແຂວງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບໍ່ໃຫ້ມີຜົນ ກະທົບຕໍ່ທະນີ. ລາຍລະອຽດຂອງແຕ່ລະຫົວຂໍ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຕ້ອງໄດ້ຜັນ ຂະຫຍາຍ ແລະແຊກຊ້ອນເຂົ້າໃນແຜນການຕ່າງໆ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ ຂອງການອະນຸລັກ ກໍ່ຄື ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໃນໄລຍະຍາວ.

ພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ທີ່ມີປະຊາກອນ ຂອງທະນີ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໄດ້ກຳນົດເປັນເຂດບູລິມະ ສິດ ໃນການອະນຸລັກ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳກ່ານ, ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ, ນ້ຳກະດິງ ແລະ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ພູຫີນປູນ ແລະ ຫີນໜາມໝໍ້. ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການອະນຸລັກນັ້ນ ຄວນມີການສົມທົບວຽກງານອະນຸລັກ ໂດຍສະເພາະການອະນຸລັກທະນີ ເຂົ້າໃນແຜນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຕ່າງໆ ໃນພື້ນທີ່ ເຊັ່ນ: ແຜນການມອບດິນ-ມອບປ່າ ເວົ້າລວມ ເວົ້າສະເພາະ ແຜນການ ຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ໃນແຫ່ງດັ່ງກ່າວ ໂດຍສ້າງໃຫ້ມີເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ແລະ ເຂດຄຸ້ມ ຄອງນຳໃຊ້. ສິ່ງສຳຄັນຄືການສ້າງ ໃຫ້ມີສາຍລາຍງານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ການຄອບຄຸມການລ່າ ແລະ ການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຍັງສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການອະນຸລັກທະນີ ໃນເຂດອື່ນໆ ທີ່ມີ ປະຊາກອນຂອງທະນີ ໃນລະດັບເມືອງ, ກຸ່ມບ້ານ ຫຼື ຊຸມຊົນ. ລາຍລະອຽດຂອງກິດຈະກຳ ໃນແຕ່ລະຈຸດປະສົງ ໄດ້ກຳນົດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

3.3.1 ເພື່ອຄວບຄຸມ ການລ່າ ແລະ ການຊີ້-ຂາຍ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ປະຊາກອນຂອງສັດປ່າ ໄດ້ຫຼຸດລົງ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ພາຍໃນຊຸມ ປີຜ່ານມາ ຍ້ອນມີການຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ອັນເຮັດໃຫ້ມີການລ່າສັດປ່າ ຢ່າງລຽນຕິດ ລວມທັງທະນີ ທັງໆທີ່ມີມາດຕະການໃນການສະກັດກັ້ນ ການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍທະນີ ແຕ່ຍັງບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຢ່າງຍັງຢືນ. ເພື່ອຮັບປະກັນການຄົງຕົວ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງທະນີ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່

ລະບົບການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອສະກັດກັ້ນ ການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍທະນີ ຢ່າງເດັດຂາດ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ອາດຈະຊ້ຳເກີນໄປ ໃນການທີ່ຈະອະນຸລັກປະຊາກອນ ຂອງທະນີ ແຕ່ລະຊະນິດ.

3.3.1.1 ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ແລະ ການກວດກາ ລາດຕະເວນ ຢູ່ໃນ ແລະ ຂອບເຂດພື້ນທີ່ ບູລິມະສິດ

ເຫດຜົນ: ການລ່າສັດປ່າ ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕົ້ນຕໍທີ່ທະນີ ໃນທົ່ວປະເທດ ຂອງ ສປປ ລາວ ລວມທັງເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ. ຂະບວນການ ຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ນອກເຂດປ່າສະຫງວນ ແມ່ນມັກ ມີການພົວພັນກັບການລ່າ ສັດປ່າທົ່ວໄປ. ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການລ່າ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການ ລາດຕະເວນ ເປັນປະຈຳ ແລະ ປັບປຸງການນຳໃຊ້ມາດຕະການ. ແນວໃດກໍຕາມ, ຄວນເຂົ້າໃຈວ່າ ການລ່າ ທະນີ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ບໍ່ມີເຫດຜົນເທົ່າໃດ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ບັນຫາການລ່າຫຼຸດລົງ ໃນຂະນະຜູ້ຄົນ ຍັງຊອກຫາຍິງມາເປັນອາຫານ.

ນະໂຍບາຍ: ກຳນົດພື້ນທີ່ບູລິມະສິດໃນການລາດຕະເວນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ທີ່ມີທະນີ ແລະ ພື້ນທີ່ ມີທ່າແຮງທາງດ້ານຜົນກະທົບສູງ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາ ປະຊາກອນທະນີ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບຍຸດທະວິທີ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງພວກແມ່ຄ້າ ແລະ ນັກລ່າ ເປັນຢ່າງດີ. ພ້ອມທັງກຳນົດໃຫ້ມີເຄືອຂ່າຍ ແລະ ທີມງານລາດຕະເວນ ໃນແຕ່ລະ ເຂດປ່າສະຫງວນ ທີ່ເປັນບູລິມະສິດດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງຈະໄດ້ຝຶກອົບຮົມບັນດາ ກົນລະຍຸດຕ່າງໆ ເປັນຢ່າງດີ.

ການປະຕິບັດ:

- ໜ່ວຍລາດຕະເວນ (ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ແລະ ຊາວບ້ານ) ລົງກວດກາລາດຕະເວນ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ໂດຍສະເພາະພື້ນທີ່ມີ ປະຊາກອນທະນີທີ່ສຳຄັນ, ຊີ້ນຳໂດຍ ຂອງກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ກອງກວດກາ ປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ພະແນກ ຫຼື ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ.
- ໜ້າວຽກບູລິມະສິດໃນການຝຶກອົບຮົມ ແມ່ນຕ້ອງການສຳລັບຫົວໜ້າປ່າສະຫງວນ ໃນການ ກຳນົດເຂດເປົ້າໝາຍການລາດຕະເວນ ແລະ ໃຫ້ທີມງານລາດຕະເວນ ກ່ຽວກັບ ການຈັດສັນ ຄຸ້ມຄອງ ການລາຍງານລາດຕະເວນ ລວມທັງການຮ່ວມມືກັບຊຸມຊົນ, ການ ປູກຈິດສຳນຶກ ຊຸມຊົນ.
- ໜ້າວຽກບູລິມະສິດ ໃນການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ທີມງານລາດຕະເວນ ກ່ຽວກັບ ນິເວດວິທະຍາ ຂອງທະນີ, ວິທີການກວດກາຕິດຕາມ, ການນຳໃຊ້ ອຸປະກອນ, ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ, ການລາຍງານ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນພາກສະໜາມ.

- ຈັດໃຫ້ມີລະບົບການລາຍງານ, ປັບປຸງສາຍການສື່ສານ ຈາກລະດັບທ້ອງຖິ່ນຫາຜູ້ມີອຳນາດຕັດສິນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລະບົບຄວາມຮັບຜິດຊອບການຈັດສັນມີປະສິດທິພາບດີຂຶ້ນ.

3.3.1.2 ການກຳນົດ ເຂດຫວງຫ້າມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ເພື່ອໃຫ້ກວມເອົາພື້ນທີ່ທີ່ມີທະນີ

ເຫດຜົນ: ການກຳນົດເຂດໃນປ່າສະຫງວນ ສາມາດຊ່ວຍວາງແຜນງົບປະມານທີ່ມີຈຳກັດ ລົງໃສ່ສະເພາະພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ໂດຍອີງຕາມຄຸນຄ່າທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຄວາມກົດດັນຕໍ່ປ່າໄມ້. ໂອກາດໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນນັ້ນ ຄວນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ. ທະນີອາດເປັນໜຶ່ງໃນສັດປ່າຕົວແທນ ຂອງປ່າສະຫງວນທີ່ມີທະນີ ແລະ ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ຕ້ອງໄດ້ກວມເອົາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສສ່ວນໃຫຍ່ຂອງທະນີ ໃນປ່າສະຫງວນນັ້ນໆ.

ນະໂຍບາຍ: ກຳນົດເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ຮ່ວມກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ພື້ນທີ່ມີຄວາມໝໍ້ແຫຼມທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ ໂດຍສະເພາະ ທະນີ ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນລະບົບ ພາຍໃຕ້ແຜນການ ແລະ ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ເຂດອະນຸລັກ ຕ່າງໆ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ໃຫ້ການແນະນຳທາງດ້ານວິຊາການແກ່ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ. ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ເປັນຜູ້ທົບທວນ ໃນແຕ່ ລະພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ໂດຍຮັບປະກັນວ່າ ເຂດບຸລິມະສິດ ດັ່ງກ່າວ ກວມເອົາ ຖິ່ນອາໄສຂອງທະນີ ເຊັ່ນ: ກຳນົດໃຫ້ມີ ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ, ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ເຂດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ເຂດກັນຊົນ.
- ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ແລະ ຊາວບ້ານ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການກຳນົດເຂດຢ່າງຈິງຈັງ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຫັນດີຕໍ່ລະບຽບການ ຕ່າງໆຂອງເຂດ ແລະ ຮັບຮູ້ພື້ນທີ່ເຂດຕ່າງໆ ດັ່ງກ່າວ.

3.3.1.3 ປັບປຸງຂອດປະສານງານ ລະຫວ່າງ ພະນັກງານ ແລະ ພາກສ່ວນນຳໃຊ້ ມາດຕະການໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອແກ້ໄຂການລ່າສັດປ່າ

ເຫດຜົນ: ເຖິງແມ່ນວ່າພະນັກງານ ແລະ ທີມງານລາດຕະເວນ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການນຳໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ແຕ່ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກພາກສ່ວນ

ທີ່ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ແລະ ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຍັງບໍ່ທັນມີອຳນາດການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ນະໂຍບາຍ: ໃຫ້ມີການຕົກລົງດ້ານວິທີການ ລະຫວ່າງຫົວໜ້າປ່າສະຫງວນ ແລະ ຜູ້ປະຕິບັດ ລະບຽບກົດໝາຍ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການລັກລອບລ່າສັດປ່າ ໂດຍມີການການຊີ້ນຳຈາກການນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງເປັນປະຈຳ. ນີ້ແມ່ນພົວພັນກັບທະນີ ເຊິ່ງແມ່ນກຸ່ມ ສັດປ່າປະເພດ ຫວງຫ້າມ.

ການປະຕິບັດ:

- ສ້າງຮູບແບບການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ຫົວໜ້າປ່າສະຫງວນ ແລະ ຜູ້ປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ ເພື່ອສ້າງລະບົບການລາຍງານ, ວິທີການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ເຊິ່ງສາມາດຜັນຂະຫຍາຍໄປພື້ນທີ່ອື່ນໆໄດ້ ໃນທົ່ວປະເທດ. ຜູ້ປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບທະນີ ເຊິ່ງທະນີ ເປັນສັດທີ່ໜ້າຮັກໜ້າອິນດູ ແລະ ງ່າຍໃນການສ້າງໃຫ້ຜູ້ປະຕິບັດລະບຽບການມີຄວາມກະຕັນຍູ ແລະ ເຂົ້າໃຈ ໃນການປົກປັກຮັກສາທະນີ ກໍ່ຄື ສັດປ່າ ທົ່ວໆໄປ.
- ທ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ທະຫານ ແລະ ຕຳຫຼວດ ລະດັບເມືອງ ແລະ ບ້ານ ຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການກຳນົດມາດຕະການ ເພື່ອແກ້ໄຂ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາ ຄວາມກົດດັນ ໃນການລ່າສັດປ່າ.

3.3.1.4 ສ້າງສາຍລາຍງານ ເພື່ອຕິດຕາມໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ນຳໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ

ເຫດຜົນ: ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ຕາມທ້ອງຕະຫຼາດສັດປ່າ ພາໃຫ້ມີການລ່າ ໂດຍສະເພາະທະນີ ທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງ. ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຫຼາຍຈາກການຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ທຸກຍາກ ສ່ວນຫຼາຍເປັນຜູ້ທີ່ມີຖານະດີ. ເປັນພຽງກຸ່ມຄົນສ່ວນໜຶ່ງ ທີ່ອາໄສການລ່າສັດປ່າ ໃຫ້ພໍຄ້າມີກາງ ຢູ່ໃນແຕ່ລະບ້ານ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ມີລາຍໄດ້ຫຼາຍຈາກການຂາຍທະນີ ຢ່າງໜ້ອຍ ພຽງແກ້ໄຂບາງສ່ວນໃນເວລາຂັດສົນ. ພໍຄ້າ ຜູ້ຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ໂດຍສະເພາະທະນີ ໄດ້ມີການພັດທະນາຍຸດທະວິທີ ໃນການລົບຫຼີກເຈົ້າໜ້າທີ່ ໃນຫຼາຍຮູບແບບ ສະນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີສາຍງານ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈໄດ້ບັນຫາການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ.

ນະໂຍບາຍ: ປັບປຸງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການລັກລອບລ່າສັດ ຢູ່ອ້ອມພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ໂດຍສ້າງໃຫ້ມີຮູບແບບກົນລະຍຸດ ການປະສານງານທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ການປະຊຸມຮ່ວມກັນ ທຸກໆປີຂອງກຸ່ມສາຍລາຍງານ ໂດຍກອງກວດກາປ່າໄມ້ ແລະ ຕຳຫຼວດ. ແຕ່ລະພາກສ່ວນຕ້ອງໄດ້ມີການຮ່ວມມືກັນ ໂດຍສະເພາະ ການສ້າງຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ຂອງທ້ອງ

ຖິ່ນ ບ້ານ ແລະ ເຂດກຸ່ມບ້ານ. ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດໃຫ້ມີສາຍລາຍງານ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເມືອງ ແລະ ເຂດກຸ່ມບ້ານ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ສາຍລາຍງານດັ່ງກ່າວ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ ກຳນົດກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ນັບແຕ່ລະດັບແຂວງ ລົງທາເມືອງ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ ໃນພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍບູລິມະສິດ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ເພື່ອສະກັດກັ້ນ ການລັກ ລອບຊີ້-ຂາຍ ສັດປ່າ ໂດຍສະເພາະທະນີ. ທັງໝົດນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີ ສິ່ງຈູງໃຈ ທີ່ດີ ໃຫ້ກັບ ສາຍລາຍງານ.
- ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ປກສ ຂອງພື້ນທີ່ນັ້ນ ໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາກິນລະຍຸດ ຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບບັນຫາການລັກລອບຊີ້-ຂາຍ ສັດປ່າ.

3.3.1.5 ການເສີຍແຜ່ ຂໍ້ມູນ ດ້ານລະບຽບການ ແລະ ການໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍທະນີ

ເຫດຜົນ: ຊາວບ້ານ ແລະ ພະນັກງານບາງກຸ່ມຍັງບໍ່ທັນ ເຂົ້າໃຈວ່າທະນີເປັນສັດປ່າ ທີ່ຫວງ ຫ້າມ ຕາມກົດໝາຍສັດປ່າຂອງລາວ ເພື່ອຈະປົກປັກຮັກສາພວກມັນ. ໃນຂັ້ນຕອນທຳອິດ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງ ຄວາມເຂົ້າໃຈສະຖານະພາບ ທາງກົດໝາຍໃນການອະນຸລັກທະນີ ເຊິ່ງການຊີ້-ຂາຍ ແລະ ການ ລ່າທະນີ ແມ່ນຜິດຕໍ່ກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ.

ນະໂຍບາຍ: ໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ແທດເໝາະຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອກະຈາຍຂໍ້ມູນລະບຽບການ ໃນທຸກພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ໃຫ້ຈະແຈ້ງ, ລະອຽດ ແລະ ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໄດ້ສະດວກ.

ການປະຕິບັດ:

- ຜູ້ປະຕິບັດ ແມ່ນກົມກວດກາປ່າໄມ້, ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ກອງຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳ ຂອງກອງອະນຸລັກ ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ຮ່ວມມືກັບ ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ໂຄງການທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອກະຈາຍຂໍ້ມູນທາງດ້ານລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ພົວພັນຕ່າງໆ (ພົວພັນກັບ ກົດຈະກຳ 3.3.4).

3.3.2 ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ພື້ນທີ່ຕົວແທນ ຂອງທະນີ

ເຫດຜົນ: ໃນຂະນະ ການລ່າສັດແມ່ນເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສຳຄັນ ໃນບາງພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນບັນຫາຖິ່ນ ທີ່ຢູ່ອາໄສຖືກທຳລາຍ ຫຼື ລົບກວນ ເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ການຄົງຕົວຂອງທະນີ. ບັນຫາການວາງ

ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນຫຼາຍພື້ນທີ່ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນມີ. ການບຸກລຸກ ແລະ ຫັນປ່ຽນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ຍັງເປັນບັນຫາ ໂດຍສະເພາະໃນເມື່ອບໍ່ໄດ້ມີການວາງແຜນທີ່ດີ.

ນະໂຍບາຍ: ປ່າສະຫງວນທີ່ມີໃນປັດຈຸບັນ ໃນທົ່ວປະເທດ ທີ່ອອກແບບ ແມ່ນໄດ້ກວມເອົາຖິ່ນທີ່ ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີ ແລະ ສາມາດເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນຂອງທະນີຂະຫຍາຍພັນ ໄດ້ເປັນຢ່າງດີ ລວມມີປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ. ບັນຫາຂອງການປົກປັກຮັກສາທະນີ ໄດ້ມີ ການຄຸ້ມຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍຮັບປະກັນວ່າ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ບໍ່ໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນ ແລະ ສາມາດຄວບຄຸມການລ່າສັດປ່າໄດ້. ອຳນາດການປົກ ຄອງເມືອງ ແລະ ແຂວງ ຕ້ອງໄດ້ ແຈ້ງໃຫ້ສາທາລະນະຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ຮູ້ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ແລະ ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ລວມທັງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ ດັ່ງກ່າວ.

ການປະຕິບັດ:

- ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ປະສານສົມທົບກັບ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມ ປ່າໄມ້ ແລະ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຂວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລົງສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາ ກິດຈະກຳຂອງບັນດາ ຂະແໜງການທັງໝົດ ເພື່ອກຳນົດບັນຫາຕົວ ຂັບເຄື່ອນການ ຫັນປ່ຽນ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ການລ່າສັດ.
- ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ຄວນໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການກຳນົດ ເຂດຫວງຫ້າມ, ການປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ. ພ້ອມທັງສະໜັບສະໜູນ ການວາງແຜນແບບປະສົມປະສານ ດ້ວຍຮູບແບບການ ປະສານງານ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.

3.3.3 ເພີ່ມທະວີ ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງມວນຊົນ ຕໍ່ການອະນຸລັກ ທະນີ

ທະນີເປັນສັດທີ່ໜ້າຮັກ ແລະ ມີສະເໜ່ ເຊິ່ງບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບອັນໃດ. ຖ້າບໍ່ລ່າທະນີກໍບໍ່ມີຜົນ ກະທົບຫຍັງຕໍ່ລາຍໄດ້ຂອງນັກລ່າສັດ. ການປູກຈິດສຳນຶກ ສາມາດສ້າງບົດບາດທີ່ສຳຄັນ ໃນການ ອະນຸລັກທະນີ ໂດຍສະເພາະ ສ້າງໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນມີຄວາມພາກພູມໃຈ ທີ່ມີທະນີຢູ່ໃກ້ບ້ານ ແລະ ສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າການ ໃນການປົກປັກຮັກສາທະນີ. ຕໍ່ບັນຫານີ້ຕ້ອງໄດ້ເລີ່ມ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ບຸລິມະສິດໃນການອະນຸລັກສູງ ແລະ ມີໄພຂົ່ມຂູ່ສູງ.

3.3.3.1 ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບທຳທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕໍ່ການອະນຸລັກ ທະນີ

ນະໂຍບາຍ: ສຳຫຼວດ ແລະ ເພື່ອກຳນົດກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ທີ່ຕ້ອງການປູກຈິດສຳນຶກ ລວມທັງ ກຸ່ມ
ຄົນພາຍໃນ (ຕົວຢ່າງ ຊາວບ້ານໃນປ່າສະຫງວນ) ແລະ ກຸ່ມຄົນພາຍນອກ (ຕົວຢ່າງ ພັກ, ພະນັກງານ)
ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ແລະ ໃກ້ກັບປ່າສະຫງວນ ເພື່ອປູກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສ້າງ
ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກ. ສົ່ງສຳຄັນຄືການອອກແບບ ແລະ ການ
ພັດທະນາ ເຄື່ອງມືການປູກຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມ ເປົ້າໝາຍຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ເໝາະສົມ
ກັບຄວາມສາມາດຮັບເອົາຂອງແຕ່ລະກຸ່ມເປົ້າໝາຍ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
ເຮັດການ ສຳຫຼວດ ໃນພື້ນທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ເພື່ອວາງແຜນການປູກຈິດສຳນຶກ
ໃຫ້ບັນດາກຸ່ມເປົ້າ ໝາຍ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ແທດເໝາະ.
- ອອກແບບອຸປະກອນປູກຈິດສຳນຶກ ໂດຍການສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຫ້ອງການສຶກສາ, ສະຫະ
ພັນແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ແນວໂຮມ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ
ລວມທັງ ການແນະນຳຈາກຊ່ວຍຊານດ້ານການອະນຸລັກ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ຫຼື
ລະດັບຊາດ.

3.3.3.2 ປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ຊຸມຊົນ

ນະໂຍບາຍ: ການປູກຈິດສຳນຶກຄວນມີການສື່ສານສອງທາງ ລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນ ແລະ
ພະນັກງານ ເຊິ່ງມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ຕໍ່ວັດທະນາທຳຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ມີຜົນຮັບມາຈາກ ຂໍ້
3.3.3.1. ຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການຂອງທ້ອງຖິ່ນ ພະນັກງານ ເມືອງ ແລະ ແຂວງ ອາດມີ
ຄວາມຈຳກັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ເຂົາເຈົ້າເປັນພາກສ່ວນຕົ້ນຕໍໃນການປະຕິບັດໂຄງການ ອະນຸລັກ
ໂດຍເລີ່ມຈາກການປູກຈິດສຳນຶກ ຮອດການໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ. ອຸປະກອນການສື່ສານ
ລວມມີ ວິດີໂອ, ວິທະຍຸ, ໂທລະໂຄງ, ພາບໂປສະເຕີ, ລະຄອນ, ຫຼັ້ນເກມ, ປຶ້ມກະຕູນ.
ສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ມີການສ້າງກົດຈະກຳ ລິເລີ່ມແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອກຸ່ມເປົ້າໝາຍຈະເປັນ
ສ່ວນໜຶ່ງ ໃນກົດຈະກຳຫຼາຍກວ່າການຮັບຟັງ ເຊັ່ນ: ການໂຕ້ເວທີ ໃນການອະນຸລັກ, ສະໂມ
ສອນສີຂຽວ ແລະ ກົດຈະກຳອື່ນໆຂອງໂຮງຮຽນ. ທະນີເປັນສັດທີ່ໜ້າຮັກ, ມີສະເໜ່ ແລະ
ສາມາດເປັນຕົວກາງເພື່ອໃຫ້ຄົນສົນໃຈເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການອະນຸລັກ. ຄວນສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ມີ
ການນຳໃຊ້ພາສາຂອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນພື້ນທີ່ ແລະ ການອະນຸລັກ ໂດຍຮີດຄອງປະເພນີ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ແລະ ພະນັກງານປ່າສະຫງວນ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກ.
- ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ ແລະ ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ ຮ່ວມມືກັບ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈັດການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ປູກຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ພະນັກງານ ໃນພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ.
- ທັກສະໃນການປູກຈິດສຳນຶກ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ໂດຍ ຜູ້ທີ່ມີປະສົບການ ໃຫ້ກັບຜູ້ທີ່ຂາດປະສົບການດ້ານນີ້ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- ສະຫະພັນແມ່ນຍິງລາວ, ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ແນວໂຮມ ໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຄວນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອອກແບບອຸປະກອນການປູກຈິດສຳນຶກ ໂດຍມີຊ່ວຍເຫຼືອສະເພາະ ດ້ານໃຫ້ການແນະນຳ.

3.3.3.3 ປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ສູນກາງ

ນະໂຍບາຍ: ຈັດຕັ້ງການປູກຈິດສຳນຶກ ຜ່ານສື່ສານຕ່າງໆ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ແຂວງ ກ່ຽວກັບບັນຫາການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າ ແລະ ສ້າງການກະຕຸກຊຸກຍູ້ ໃນການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໃນພື້ນທີ່ງົບປະມານ ໂດຍເອົາທະນີເປັນສັດຕົວແທນໃນການອະນຸລັກ. ການປູກຈິດສຳນຶກ ໃນລະດັບຊາດ ຄວນມີລາຍການ ເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ ຢ່າງໜ້ອຍພາສາມື້ງ ແລະ ຂະມຸ ເຊັ່ນ: ການແຕ່ງເປັນບົດເພັງ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້ ແລະ ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ ສົມທົບກັບ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຂວງ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຮ່ວມມືກັນ ອອກແບບ ແລະ ພັດທະນາ ລາຍການປູກຈິດສຳນຶກ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ແຂວງ.
- ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບແຂວງ ອາດມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ສະຫະພັນແມ່ນຍິງລາວ, ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ແນວໂຮມ.

3.3.3.4 ສ້າງໂອກາດ ໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງພະນັກງານການນຳ

ເຫດຜົນ: ພະນັກງານການນຳ ແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ສາມາດສ້າງອິທິພົນ ຕໍ່ການປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານນີ້. ແນວໃດກໍຕາມ, ອິທິພົນນັ້ນຈະອອກມາໃນດ້ານບວກ

ແລະ ລົບ ເຊິ່ງຂຶ້ນກັບຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ເປັນຫນ້າໜ້າ. ໂອກາດການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳ ຫຼື ການທັດສະນະສຶກສາຕ່າງໆ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຫັນໄດ້ ໂດຍກົງຈາກໂຄງການ ທີ່ໄດ້ ປະຕິບັດ ແລະ ມີຜົນສຳເລັດ ທີ່ຜ່ານມາ.

ນະໂຍບາຍ: ໃຫ້ໂອກາດແກ່ການນຳຜູ້ທີ່ມີບົດບາດສຳຄັນ ໄດ້ຮັບຮູ້ຄວາມສຳຄັນຂອງລາວ ຕໍ່ການ ອະນຸລັກທະນີ ແລະ ສ້າງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້, ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ເພື່ອປັບປຸງຂອດປະສານງານ ລະຫວ່າງ ຂະແໜງການພາກລັດ ດ້ວຍ ຮູບແບບການທັດສະນະສຶກສາ ເພື່ອຖອດຖອນບົດຮຽນ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບ ດ້ານການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ກໍ່ຄືການອະນຸລັກຊະນິດພັນ ໂດຍຖືເອົາທະນີ ເປັນໜຶ່ງ ໃນຊະນິດທີ່ເປັນຕົວແທນ.

3.3.4 ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃຫ້ຄົນລາວ ດ້ານການອະນຸລັກທະນີ

3.3.4.1 ຄວາມສາມາດ ໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ

ເຫດຜົນ: ປະຈຸບັນ ຍັງບໍ່ທັນມີ ພະນັກງານ ວິຊາການ ຫຼື ຊ່ຽວຊານຂອງລາວ ສະເພາະດ້ານ ກ່ຽວກັບທະນີ ເຊິ່ງຜູ້ທີ່ເປັນຄວາມຫວັງໃນໄລຍະຍາວ ເພື່ອຮັກສາປະຊາກອນຂອງທະນີ ໃຫ້ຢູ່ກັບ ສັງຄົມລາວ. ດັ່ງນັ້ນ, ການສ້າງພື້ນຖານຄວາມຮູ້ ທາງວິຊາການທີ່ດີ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບ ດ່ວນ. ປະຕິບັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ໂດຍເຂົາເຈົ້າເອງກໍ່ສາມາດປະກອບ ສ່ວນຕໍ່ການປົກປັກ ຮັກສາທະນີໄດ້ ໂດຍການໃຊ້ເວລາຢູ່ໃນປ່າແບບລຽບງ່າຍ ອັນສ້າງຄວາມສົນໃຈທີ່ແຮງກ້າໃຫ້ ຊຸມຊົນ ໃນການອະນຸລັກ.

ນະໂຍບາຍ: ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາບຸກຄະລະກອນຜູ້ໜຸ່ມນ້ອຍ ໃນດ້ານຕ່າງໆ ຂອງວຽກ ງານການອະນຸລັກ ເປັນຕົ້ນການການປະເມີນຜົນໄພຂົ່ມຂູ່, ເຕັກນິກໃນການສຳຫຼວດສັດປ່າ ແລະ ທະນີ ໂດຍສະເພາະ. ຊອກຫາກະລະໂອກາດ ເພື່ອສົ່ງເສີມຜູ້ມີຄຸນນະວຸດທິເໝາະສົມ ໄດ້ຮຽນ ຕໍ່ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.

ການປະຕິບັດ:

- ຄັດເລືອກເອົາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຈາກພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ຝຶກດ້ານການປະເມີນໄພຂົ່ມຂູ່ດ້ານການ ອະນຸລັກ, ການປະເມີນຜົນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ວາງແຜນການຈັດສັນການອະນຸລັກ, ເຕັກ ນິກການສຳຫຼວດ ແລະ ວິທີການກວດກາຕິດຕາມ ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບທະນີ.
- ຄັດເລືອກເອົາຜູ້ມີຄຸນນະວຸດທິເໝາະສົມ ທັງສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ພື້ນທີ່ ເຂົ້າຮ່ວມການ ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບວຽກງານ

ອະນຸລັກ ຮ່ວມກັບຊ່ຽວຊານ ຫຼື ນັກສຶກສາ ຕ່າງປະເທດ ໃນດ້ານຕ່າງໆ ລວມທັງ ສະໜອງໂອກາດ ໃຫ້ມີການຮຽນຕໍ່ ໃນຂັ້ນຕ່າງໆ.

- ສ້າງໃຫ້ນັກຮຽນ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ໃຫ້ມີການສຳຫຼວດທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນ ໃນການວາງແຜນ.
- ປັບປຸງການພັດທະນາຕຳລາຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ລວມທັງທະນີ ເຊິ່ງເປັນຊະນິດຕົວແທນ. ອາດປະກອບກັບຕຳລາ ທີ່ທາງໂຄງການ WCS ທີ່ພວມໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການພັດທະນາຢູ່.
- ສ້າງສາຍພົວພັນການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ກັບສະຖາບັນການສຶກສາ ຂອງຕ່າງປະເທດ ໃນການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບທະນີ.

3.3.4.2 ການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການ

ເຫດຜົນ: ການມີບຸກຄະລະກອນທີ່ມີຄວາມຮູ້ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການປະຕິບັດ ໂຄງການ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ຕໍ່ການຂັບເຄື່ອນວຽກງານການອະນຸລັກ ທີ່ປະກອບສ່ວນຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ. ສະນັ້ນ, ການກໍ່ສ້າງພະນັກງານລັດ ໃນດ້ານນີ້ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ນຳໃນການອະນຸລັກຂອງລາວ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ເພື່ອຈະສາມາດຊ່ວຍນຳພາ ວຽກງານການອະນຸລັກຂອງປະເທດ ໃນອະນາຄົດ.

ນະໂຍບາຍ: ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາບຸກຄະລະກອນ ຜູ້ໜຸ່ມນ້ອຍ ໃນດ້ານຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃນວຽກງານການອະນຸລັກ ລວມທັງການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການ.

ການປະຕິບັດ:

- ຄັດເລືອກເອົາພະນັກງານ ຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ, ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໂຄງການ.
- ຄັດເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນທາງດ້ານວິຊາການ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ຮຽນຕໍ່ ໃນຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໂຄງການ.
- ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ປະສານສົມທົບກັບ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ.

3.3.5 ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍການອະນຸລັກທະນີກັບທີ່ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ທຳມະຊາດ.

ປ່າສະຫງວນທຸກໆແຫ່ງ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີປະຊາຊົນອາໄສ ແລະ ເພິ່ງພາອາໄສ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອການດຳລົງຊີວິດ. ການວາງແຜນຈັດສັນ ຫຼື ອະນຸລັກຊະນິດພັນ ສັດປ່າ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ວຽກງານການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຊາວບ້ານ ຕໍ່ຈຸດປະສົງການອະນຸລັກ.

ທິດທາງຂອງການພັດທະນາ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງໂຄງການທະນີນີ້ ແມ່ນການ ສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການສ້າງລາຍໄດ້ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ການພັດທະນາ ແລະ ບໍລິການ ການທ່ອງທ່ຽວ ທຳມະຊາດ, ການພັດທະນາວິຊາຊີບ ຫຼື ສິນເຊີງງານ. ໂຄງການຈະໃຫ້ບຸລິມະສິດແກ່ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍ ໃນການອະນຸລັກທະນີ.

ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດສາມາດ ເປັນຕົວແທນຂອງຊຸມຊົນ ຈະໄດ້ຮັບລາຍໄດ້ໂດຍ ກົງຈາກການທີ່ຊຸມຊົນນັ້ນ ມີປະຊາກອນ ຂອງທະນີ ໃນຂະນະທີ່ໂຕທະນີເອງແມ່ນສາມາດດຶງດູດ ນັກທ່ອງທ່ຽວໄດ້ດີແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ພັດທະນາທ່ອງທ່ຽວເຫຼົ່ານັ້ນ ຄວນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ, ທັງໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ໄລຍະສັ້ນຕໍ່ປ່າສະຫງວນ ກໍຄືປະຊາກອນທະນີ ໃນພື້ນທີ່ ດັ່ງກ່າວ.

3.3.5.1 ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການພັດທະນາ ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ

ເຫດຜົນ: ທຸກພື້ນທີ່ທີ່ມີທະນີ ບໍ່ສາມາດຈະເປັນໄປໄດ້ ໃນການສົ່ງເສີມ ການພັດທະນາ ການທ່ອງ ທ່ຽວ ເຊິ່ງມັນຂຶ້ນກັບຫຼາຍປັດໃຈ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວນັ້ນໆ ຈະມີຄວາມ ຍືນຍົງ, ມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຊຸມຊົນ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການອະນຸລັກ.

ນະໂຍບາຍ: ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ວຽກງານການ ພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ ໃນພື້ນທີ່ຕ່າງໆ ທີ່ຕິດພັນກັບການອະນຸລັກທະນີ. ພ້ອມທັງປະເມີນ ມູນ ຄ່າທາງດ້ານທຳແຮງອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຂົງເຂດພູມສັນຖານ, ວັດທະນາທຳ, ດ້ານທັດຖະກຳ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຊຸມຊົນ ໃນພື້ນທີ່ການສຶກສານັ້ນໆ. ການວາງແຜນກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວ ໂດຍເອົາທະນີ ເປັນຫຼັກ ຄວນພິຈາລະນາ ເບິ່ງມູນຄ່າທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ອື່ນໆນຳ ເຊັ່ນ: ທະນີເປັນສັດທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມຕົ້ນໄມ້ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ຈາກກິດຈະກຳການທ່ອງ ທ່ຽວ ແຕ່ທາງພື້ນດິນ ທີ່ພົວພັນກັບຊີວະນາໆພັນ ທາງນ້ຳ.

ການປະຕິບັດ:

- ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ສົມທົບກັບ ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ, ພະແນກທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ແລະ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນປະຈຳແຂວງ ເຂົ້າຮ່ວມການສຶກສາ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການພັດທະນາແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ທີ່ຕິດພັນກັບການອະນຸລັກທະນີ.

3.3.5.2 ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ ແບບຊຸມຊົນ

ເຫດຜົນ: ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທີ່ພົວພັນກັບການອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເປັນໂຄງການໜຶ່ງແລ້ວ ຢູ່ໃນ ລາວ ເຊິ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ເປັນຢ່າງດີ. ການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວແບບຊຸມຊົນ ແມ່ນຍັງມີທ່າແຮງຫຼາຍ ຢູ່ໃນປະເທດ ເຊິ່ງສາມາດສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າຮ່ວມໃນການອະນຸລັກ ພ້ອມທັງສະໜອງພາສີລາຍໄດ້ ຕໍ່ປ່າສະຫງວນຫຼາຍຂຶ້ນ.

ນະໂຍບາຍ: ສະໜອງຂໍ້ມູນທ່າແຮງການທ່ອງທ່ຽວຕ່າງໆ ໃຫ້ພາກສ່ວນເອກະຊົນຜູ້ທີ່ສົນໃຈ ເຊິ່ງອາດຈະເລັ່ງໃສ່ ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ບໍລິສັດ ຫຼື ບຸກຄົນ ທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ປະຫວັດການເຮັດວຽກດີ ໂດຍໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຊຸມຊົນ ແລະ ວຽກງານການອະນຸລັກ. ການແບ່ງປັນຜົນຕ້ອງໃຫ້ມີຄວາມສົມສ່ວນ ແລະ ເພື່ອນຳເອົາທຶນເຂົ້າມາຈັດສັນປ່າສະຫງວນດັ່ງກ່າວ ຕາມລະບົບກົນໄກການເງິນຍືນຍົງ.

ການປະຕິບັດ:

- ຄວນມີການພັດທະນາຄູ່ມືແນະນຳ ການອອກແບບໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດທີ່ສອດຄ່ອງກັບການອະນຸລັກທະນີ ພ້ອມທັງ ເຫັນຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການອ່ອນໄຫວຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ໃຫ້ການປັນຜົນລາຍໄດ້ທີ່ສະເໝີພາບຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຄູ່ມືແນະນຳອາດຊ່ວຍໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນສາມາດກວດກາເບິ່ງວ່າບໍລິສັດເອກະຊົນນັ້ນ ມີຄວາມສາມາດ ແລະ ມີຄວາມສົນໃຈ ພຽງພໍກັບມາດຖານທີ່ສູງ ໃນການເປັນໂຄງການຕົວຢ່າງທີ່ດີ ໃນການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ກ່ອນທີ່ຈະມີການອະນຸມັດໃຫ້ມີການດຳເນີນການ.
- ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນຜູ້ທີ່ສົນໃຈ ແລະ ອົງການອະນຸລັກຕ່າງໆ ຊ່ວຍສ້າງການທ່ອງທ່ຽວແບບຊຸມຊົນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີທ່າແຮງ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ການອະນຸລັກທະນີ.

3.3.6 ປັບປຸງຂອດປະສານງານກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອການອະນຸລັກທະນີ

ໃນການພັດທະນາ ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ໄດ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ. ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ການຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນງານນີ້ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສິ່ງສຳຄັນ ຕ້ອງໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍແຜນດຳເນີນງານນີ້ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສະເພາະ ການຄຸ້ມຄອງການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ.

3.3.6.1 ປະສານງານ ເພື່ອການປົກປັກຮັກສາ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງ ທະນີ ໃນພື້ນທີ່

ເຫດຜົນ: ໃນແຕ່ລະພື້ນທີ່ອາດມີໂຄງການລົງທຶນ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງຜູ້ຮັບຜິດຊອບໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຈຳກັດ ກ່ຽວກັບຄຸນຄ່າຄວາມສຳຄັນໃນການອະນຸລັກ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຄວນມີວາລະການພົບປະ ແລະ ປຶກສາຫາລື ຮ່ວມກັບຜູ້ຮັບຜິດຊອບໂຄງການ ໃນກິດຈະກຳການພັດທະນາ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເຖິງການອະນຸລັກທະນີ ໂດຍຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາກອນທະນີ, ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂຄງການອະນຸລັກທະນີ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ໃນວາລະການພັດທະນາຍືນຍົງ.

ນະໂຍບາຍ: ສ້າງສາຍພົວພັນທີ່ດີກັບບັນຫາໂຄງການຕ່າງໆ ຢູ່ໃນແຕ່ລະພື້ນທີ່ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ນຳເອົາໜ້າວຽກການອະນຸລັກ ເຂົ້າໃນການວາງແຜນພັດທະນາຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໃນຂົງເຂດພູມສັນຖານທີ່ກວ້າງ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຂວງປະຈຳ, ຫ້ອງການພັດທະນາຊຸມນະບົດແຂວງ ແລະ ໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂ ແລະ ປ້ອງກັນຮ່ວມກັນ ຕໍ່ບັນຫາການລ່າສັດປ່າ ແລະ ຖິ່ນອາໄສຖືກທຳລາຍ.
- ພື້ນທີ່ໃດມີໂຄງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ ຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາກິດຈະກຳນີ້ ເສີມເຂົ້າໃນແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຈັດສັນປ່າສະຫງວນ ຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ.

3.3.6.2 ປະສານງານ ເພື່ອປ້ອງກັນ ການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍ ທະນີ

ເຫດຜົນ: ໃນທີ່ຜ່ານມາ ຍັງບໍ່ທັນມີພາລະບົດບາດ ແລະ ກົນໄກການປະສານງານຢ່າງຄັກແນ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແຕ່ລະພາກສ່ວນໄດ້ມີໂອກາດ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບບັນຫາການຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ ໂດຍສະເພາະທະນີ ທ້ອງຖິ່ນ².

² ກຸ່ມທີ່ເຮັດວຽກ ເພື່ອຕ້ານການຄ້າ-ຂາຍສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ໃນລະດັບສູນກາງ ໂດຍມີກົມກວດກາປ່າໄມ້, ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆເຂົ້າຮ່ວມ. ກຸ່ມດັ່ງກ່າວ

ນະໂຍບາຍ: ສ້າງໃຫ້ມີໂອກາດ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການພັດທະນາກົນໄກ ການປະສານງານ ເພື່ອໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຫຼາຍໆ ພາກສ່ວນຕົ້ນຕໍ ໃນການປຶກສາຫາລື ແລະ ວາງແຜນການ ແກ້ໄຂ ແລະ ສະກັດກັ້ນການລ່າ ແລະ ຊີ້ຂາຍ-ສັດປ່າ ໂດຍສະເພາະທະນີ.

ການປະຕິບັດ:

- ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ ສະເໜີລາຍຊື່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ໃນແຂວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ພັດທະນາກົນໄກການປະສານງານ ເພື່ອວາງແຜນການແກ້ໄຂ ແລະ ສະກັດກັ້ນການລ່າ, ຊີ້ຂາຍ ສັດປ່າ ຢ່າງເປັນປະຈຳ ໂດຍສະເພາະທະນີ. ໃນ ນັ້ນ, ອາດມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ພາສີ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.

3.3.6.3 ປະສານງານ ເພື່ອການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບທະນີ

ເຫດຜົນ: ການວາງແຜນເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ຈັດສັນຊະນິດພັນສັດປ່າ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ມີການສຳຫຼວດ ແລະ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອໃຫ້ມີການວາງແຜນທີ່ດີ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຕົ້ນຕໍທີ່ມີ ຕໍ່ທະນີໄດ້. ທັງໆທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ທະນີມີຜົນກະທົບຍ້ອນການລ່າເກີນຂອບເຂດ, ການສຶກສາຄົ້ນ ຄວ້າ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຕ່າງໆ ແມ່ນຈຳເປັນ ແລະ ການໃຫ້ຜູ້ໝູ່ມນ້ອຍເຂົ້າ ຮ່ວມການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຈະຊ່ວຍເຂົ້າເຈົ້າໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮຽນຮູ້ປະສົບການ. ມີຄວາມຕ້ອງການ ເຮັດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຫຼາຍດ້ານກ່ຽວກັບທະນີ ຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະເລັ່ງໃສ່ການສຶກສາທາງດ້ານນິ ເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນລ້ວນໆ. ການສຶກສາທາງດ້ານສັງຄົມບໍ່ຄວນມອງຂ້າມ ເຊິ່ງມັນມີຄວາມ ສຳຄັນ ໃນການວາງແຜນ ເພື່ອແກ້ໄຂການອະນຸລັກໃນໄລຍະຍາວ.

ນະໂຍບາຍ: ຝຶກອົບຮົມນັກຄົ້ນຄວ້າ ນັກສຶກສາ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ ໂດຍເລັ່ງໃສ່ ການປະເມີນໄພຂົ່ມຂູ່, ວິເຄາະຜົນກະທົບຂອງການລ່າທະນີ ເພື່ອການບໍລິໂພກ ແລະ ການຄ້າ, ລວມທັງທ່າທິຂອງຜູ້ບໍລິໂພກທະນີ. ວຽກງານເຫຼົ່ານີ້ ຈະເປັນວຽກສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພີ່ມເຕີມກັບ ການສຶກສາ ທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາຂອງທະນີ. ວຽກງານການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບທະນີ ຄວນ ເລັ່ງໃສ່ໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ທະນີ ຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່. ປະຕິບັດການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບທະນີທີ່ອາໄສຢູ່ໃນພື້ນ ທີ່ປ່າທີ່ຖືກທຳລາຍ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນນ້ຳປາ ເຊິ່ງອາດຊ່ວຍໃຫ້ຮຽນຮູ້ໄດ້ການຢູ່ລອດຂອງທະນີ ຢູ່ໃນສະພາບປ່າດັ່ງກ່າວ. ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ແລະ ເໝາະສົມ ອາດມີການຮ່ວມມືກັບສະຖາບັນການ ສຶກສາ ຂອງຕ່າງປະເທດ ຈາກຜູ້ຊ່ຽວຊານໃນລະດັບຂົງເຂດ.

ໄດ້ລິເລີ່ມການປຶກສາຫາລື ເພື່ອໃຫ້ມີໜ່ວຍງານເຄືອຂ່າຍ ການນຳໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍຕໍ່ການຊີ້ຂາຍສັດປ່າ (Lao-WEN) ຂອງ ສປປ ລາວ.

ການປະຕິບັດ:

- ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ປະສານສົມທົບກັບ ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ຫຼື ກັບມະຫາວິທະຍາໄລອື່ນໆ ໃນຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ: ສປ ຈີນ, ລາດຊະອານາຈັກໄທ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ ໃນການຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບທະນີ ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ແລະ ບາງໜ້າວຽກບູລິມະສິດ; ສາເຫດການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍ ທະນີ, ທ່າທິຂອງ ມວນຊົນ, ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນພື້ນທີ່ງົມທະນີ ແລະ ແນວທາງການ ກວດກາຕິດຕິດຕາມທີ່ເໝາະສົມ.

3.3.7 ປັບປຸງພື້ນຖານຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຂອງທະນີ

ໃນຂະນະປະຕິບັດການແກ້ໄຂ ບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນເປັນບູລິມະສິດ ແຕ່ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນລະອຽດກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຂອງທະນີບາງຊະນິດ ຢູ່ໃນບາງພື້ນທີ່. ປະຈຸບັນ ຖືວ່າຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ທັນລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຊະນິດ, ຂອບເຂດການກະຈາຍ ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ.

3.3.7.1 ສຳຫຼວດ ການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ສະເພາະພື້ນທີ່

ເຫດຜົນ: ຂໍ້ມູນພື້ນຖານການກະຈາຍຂອງທະນີ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອກຳນົດພື້ນທີ່ສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກທະນີ. ຂໍ້ມູນການກະຈາຍຂອງທະນີລະອຽດ ໃນບາງພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນມີ, ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ໃນການອະນຸລັກແຕ່ລະພື້ນທີ່ໃຫ້ໄດ້ດີ. ຍົກເວັ້ນ ປ່າສະຫງວນ ນ້ຳກະດິງ (ມີການສຳຫຼວດ ການກະຈາຍຂອງ ທະນີແກ້ມຂາວ ຖິ່ນເໜືອ ແລະ ຖິ່ນໃຕ້) ແລະ ໃນນັ້ນ, ມີຂໍ້ມູນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ທະນີແກ້ມຂາວ ຖິ່ນໃຕ້ ຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ທິນໜາມໜໍ່.

ນະໂຍບາຍ: ສຳຫຼວດການກະຈາຍ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ທະນີ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ຈຳເປັນ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະໄດ້ຮັບການຝຶກ ໂດຍມີຊ່ຽວຊານສະເພາະດ້ານ ນຳໃຊ້ຮູບແບບການສຳຫຼວດທີ່ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນ ໃນການວາງແຜນອະນຸລັກທະນີ. ຕໍ່ບັນຫານີ້, ບໍ່ຄວນມີການມອງຂ້າມ ຄວາມສຳຄັນ ຂອງຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ.

ການປະຕິບັດ:

- ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ປະສານສົມທົບກັບ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນປະຈຳແຂວງ ແລະ ໜ່ວຍງານປ່າສະຫງວນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການລົງສຳຫຼວດຢູ່ໃນພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ. ໃນນັ້ນ, ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ລວມທັງມະຫາວິທະຍາໄລ ອາດເຂົ້າຮ່ວມ.

- ປະເມີນເບື້ອງຕົ້ນ ໂດຍນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການກຳນົດ ຖິ່ນອາໄສຂອງທະນີ ທີ່ສຳຄັນ. ຂໍ້ມູນຈາກການສຳຫຼວດທີ່ຜ່ານມາ ແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ໜ້າວຽກດ້ານນີ້. ການສຳຫຼວດທະນີ ຕົວຈິງໃນປ່າສະຫງວນອາດມີການປະຕິບັດຕາມພາຍຫຼັງ.

3.3.7.2 ສຳຫຼວດ ການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ໃນພື້ນທີ່ອື່ນໆ

ເຫດຜົນ: ໃນປະຈຸບັນ ຂໍ້ມູນສະຖານະພາບ ແລະ ການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ຂອງພື້ນທີ່ຕົວແທນ ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ (ເບິ່ງ 2.2) ເພື່ອວາງແຜນໃນການປົກປັກຮັກສາ ແຕ່ລະຊະນິດຂອງທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ມີຂໍ້ມູນ 2 ດ້ານ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳ ຄື: 1) ສຳຫຼວດຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນພື້ນທີ່ມີປະຊາກອນທະນີທີ່ສາມາດແຜ່ພັນໄດ້ ຂອງຕະກຸນ *Hylobates* ແລະ *Nomascus concolor*; 2) ສຳຫຼວດ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງບາງຊະນິດທະນີ. ທັງໆທີ່ ໃນຕໍ່ມາ ວຽກງານນີ້ບໍ່ໄດ້ກຳນົດເປັນບູລິມະສິດສູງ ໃນການປົກປັກຮັກສາຊະນິດທະນີ ທັງໝົດ ໃນ ສປປ ລາວ.

ການປະຕິບັດ: ການສຳຫຼວດທະນີໃນພື້ນທີ່ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຄວນປະຕິບັດຮ່ວມກັບກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ດັ່ງນີ້:

- ພື້ນທີ່ດ້ານຕາເວັນຕົກແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເໜືອ ທາງພາກເໜືອ ສຳລັບ ທະນີມີຂາວ, ໃນພື້ນທີ່ມີປະຊາກອນ ທະນີຊະນິດນີ້ຢູ່ ນອກປ່າສະຫງວນ.
- ປ່າສະຫງວນດົງຄັນທຸງ ແລະ ພື້ນທີ່ອື່ນໆໃກ້ຄຽງ ຂອງແຂວງຈຳປາສັກ ທາງພາກຕາເວັນຕົກ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ສຳລັບ ທະນີມຸງກຸດ.

ໃນເຂດແຂວງພາກກາງຕອນເໜືອ ແລະ ຕາເວັນຕົກຕອນເໜືອ ສຳລັບ ປະຊາກອນທະນີດຳ ຫຼື ອາດມີທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ ເພາະຂໍ້ມູນການກະຈາຍຂອງທະນີເຫຼົ່ານີ້ ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້.

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

3.4 ແຜນວຽກ ແລະ ງົບປະມານ

ເພື່ອຄວາມສະດວກແກ່ຜູ້ປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນງານນີ້ ທາງທຶນງານ ໄດ້ສັງລວມ ເປັນຕາຕະລາງ ກິດຈະກຳເວລາ, ຜູ້ປະຕິບັດ ແລະ ໄດ້ກຳນົດງົບປະມານ ຄາດຄະເນ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອບັນລຸວັດຖຸປະສົງຂອງກິດຈະກຳນັ້ນໆ. ລາຍລະອຽດຂອງແຕ່ລະໜ້າວຽກ ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 2 ລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 2. ກິດຈະກຳ ຂອງແຜນດຳເນີນແຜນງານ ອະນຸລັກທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ

ລ/ດ	ຈຸດປະສົງ ແລະ ກິດຈະກຳ	ຜູ້ນຳພາ	ຜູ້ຮ່ວມ ງານຫຼັກ	ຕົວຊີ້ວັດ	ຫຼັກຖານ ການຢັ້ງຢືນ	2011- 2015	2016- 2020
ຈຸດປະສົງ 1. ເພື່ອຄວບຄຸມ ການລ່າ ແລະ ການຊີ້-ຂາຍ ທະນີ ພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ							
1.1	ປະຕິບັດການໃຊ້ມາດຕະການ ແລະ ກວດກາລາດ ຕະເວນ ຢູ່ໃນ ແລະ ຂອບເຂດ ພື້ນທີ່ບູລິມະສິດ	PPAM PoFI PAFO	WCS WMPA GIZ/KfWW WF IUCN/FFI	ຫຼຸດຜ່ອນໄພຂົ່ມຂູ່ ຄິດໄລ່ຕາມຕໍ່ຫົວ ໜ່ວຍການລາດ ຕະເວນ	ບົດລາຍງານ ການລາດ ຕະເວນ	x1x2x3x4x5	x6x7x8x9
ງົບປະມານ \$970,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)						\$570,000	\$400,000
1.2	ການກຳນົດ ເຂດຫວງຫ້າມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ໃນ ເຂດປ່າສະຫງວນ ເພື່ອໃຫ້ກວມເອົາພື້ນທີ່ງົບປະມານ	PPAM DFRC PAFO	WCS WMPA GIZ/KfWW WF IUCN/FFI	ເຂດຫວງຫ້າມ ໄດ້ກຳນົດ ແລະ ໃຫ້ມີພື້ນທີ່ກວ້າງ ໃຫຍ່ທີ່ຕິດຈອດກັນ ໃນພື້ນທີ່ ບູລິມະ ສິດ	ບົດລາຍງານ	x2x3x4x5	
ງົບປະມານ: \$200,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)						\$200,000	

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

1.3	ປັບປຸງຂອດປະສານງານ ລະຫວ່າງ ພະນັກງານ ກັບ ພາກສ່ວນນຳໃຊ້ມາດຕະການໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອໄກ້ໄຂການລ່າສັດປ່າ <i>ງົບປະມານ:</i> \$50,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)	PoFI PPAM	PAFO DFRC IUCN/FFI	ຈຳນວນກອງ ປະຊຸມ	ບົດລາຍງານ	2x3x4	x6
						\$40,000	\$10,000
1.4	ສ້າງສາຍລາຍງານ ການຕິດຕາມໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ການໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ <i>ງົບປະມານ:</i> \$490,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)	PoFI PPAM ຕຳຫຼວດ	PAFO DFRC DOFI WCS WMPA GIZ/KfW WWF IUCN/FFI	ສ້າງຈຳນວນ ທີມງານແລະ ເຄືອຂ່າຍ ແລະ ປະຕິບັດ	ບົດລາຍງານ ກໍລະນີ	x2x3x4	x6x7x8x9
						\$300,000	\$190,000
1.5	ການແຜ່ຜ່ອນ ຂໍ້ມູນ ດ້ານລະບົບການ ແລະ ການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍສັດປ່າ <i>ງົບປະມານ:</i> \$250,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)	PoFI PPAM	DFRC WCS IUCN	ປະຕິບັດການປູກ ຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ພະນັກງານ ແລະ ຊຸມຊົນ	ບົດລາຍ ງານການສຳ ຫຼວດທາງ ສັງຄົມ	x2x3x4	x6x7x8x9
						\$150,000	\$100,000

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ຈຸດປະສົງ 2. ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງທະນີ ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເປັນຕົວແທນ

		NUoL	WCS	ຈຳນວນພື້ນທີ່ ໂຄງການ	ບົດລາຍງານ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າ	x3x4x5	x6x7
		DFRC	IUCN/FFI DoFI				
ງົບປະມານ:	\$130,000					\$80,000	\$50,000

ຈຸດປະສົງ 3. ເພີ່ມທະວີ ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງມວນຊົນ ດ້ານການອະນຸລັກ ທະນີ

3.1	ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ດ້ານຄວາມຮູ້, ທຳທີ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບ ການອະນຸລັກທະນີ	DFRC PPAM	DoFI IUCN/FFI	WCS ສັງຄົມ	ການສຳຫຼວດທາງ ບົດລາຍງານ	x1x2	
ງົບປະມານ:	\$30,000					\$30,000	
3.2	ປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກໃຫ້ ຊຸມຊົນ	DFRC PPAM NUoL	DoFI WCS IUCN/FFI	ຈຳນວນຄັ້ງ ການປະຕິບັດ	ບົດລາຍງານ	x2x3x4x5	x6x7x8x9
ງົບປະມານ:	\$300,000					\$200,000	\$100,000
3.3	ປະຕິບັດການປູກຈິດສຳນຶກ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ແຂວງ	DFRC LWU NUoL	DoFI WCS IUCN/FFI	ຈຳນວນຄັ້ງ ການ ລົງເຕີຍແຜ່	ບົດລາຍງານ	x2x3	x6
ງົບປະມານ:	\$40,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)					\$30,000	\$10,000
3.4	ສ້າງໂອກາດ ໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງພະນັກ ງານການນຳ	DFRC DoF	DoFI IUCN/FFI	ຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມ, ຈຳນວນ ຄັ້ງການຈັດ	ບົດລາຍງານ	X2 x4	x7
ງົບປະມານ:	\$50,000					\$30,000	\$20,000

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ຈຸດປະສົງ 4. ສ້າງຄວາມສາມາດ ຂອງຄົນລາວ ໃນການອະນຸລັກທະນີ

4.1	ສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ການສຶກສາ ຄົ້ນຄ້ວາ	NUoL DFRC PPAM	WCS/WWF IUCN/FFI WMPA GIZ/KfW	ຢ່າງໜ້ອຍ 4 ຄົນ ໄດ້ເລັ່ງໃສ່ການຄົ້ນ ຄ້ວາກ່ຽວກັບ ທະນີ	ຈຳນວນບົດ ນິພົນ	x3x4x5	x6x7x8x9
	<i>ງົບປະມານ:</i> \$100,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)			ພະນັກງານໄດ້ຝຶກ		\$50,000	\$50,000
4.2	ການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ	NUoL DFRC	DoF DoFI IUCN/FFI	ພະນັກງານລັດ ມີຄວາມສາມາດໃນ ການວາງແຜນພັດ ທະນາໂຄງການອະ ນຸລັກທະນີ	ໄດ້ລິເລີ່ມມີ ໂຄງການອະນ ນຸລັກທະນີ ໃໝ່ຫຼາຍຂຶ້ນ	x3x4x5	x6x7x8x9
	<i>ງົບປະມານ:</i> \$50,000			ນຸລັກທະນີ		\$20,000	\$30,000

ຈຸດປະສົງ 5. ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊາວບ້ານ ໂດຍການອະນຸລັກທະນີ ໃນພື້ນທີ່ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ

5.1	ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການພັດທະນາ ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ ທຳມະຊາດ	PTO PAFO	NTA DFRC IUCN/FFI	ຢ່າງໜ້ອຍມີ 5 ພື້ນທີ່ ໄດ້ມີການ ລົງສຳຫຼວດ	ບົດລາຍງານ	x3x4	
	<i>ງົບປະມານ:</i> \$30,000					\$30,000	
5.2	ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ການທ່ອງທ່ຽວ ແບບຊຸມຊົນ	PPAM PTO PAFO	NTA DFRC IUCN/FFI	ມີໂຄງການທົດ ລອງ	ບົດລາຍງານ	x4x5	x6x7
	<i>ງົບປະມານ:</i> \$100,000					\$50,000	\$50,000

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ຈຸດປະສົງ 6. ປັບປຸງຂອດປະສານງານ ລະຫວ່າງ ພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເພື່ອການອະນຸລັກ ທະນີ							
6.1	ປະສານງານ ເພື່ອການປົກປັກຮັກສາ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງ ທະນີ	POFI PAFO DFRC	DOFI NLMA WCS WMPA GIZ/KfW WWF	ຈຳນວນຄັ້ງ ການປະສານງານ, ຜູ້ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ	ບົດລາຍງານ	x2x3x4x5	x6x7x8x9
	<i>ງົບປະມານ:</i>	\$30,000				\$20,000	\$10,000
6.2	ປະສານງານ ເພື່ອຄວບຄຸມການລ່າ ແລະ ຊີ້-ຂາຍ ທະນີ	NUoL PoFI PPAM	DOF DOFI PAFO WCS WMPA GIZ/KfW WWF IUCN/FFI	ສ້າງກົນໄກການປະສານງານ	ໄດ້ມີການຕົກລົງ ແລະ ເຊັນສັນຍາ	x2x3x4x5	x6x7x8x9
	<i>ງົບປະມານ:</i>	\$50,000				\$30,000	\$20,000
6.3	ປະສານງານ ການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ກ່ຽວກັບທະນີ	NUoL DFRC PPAM	WCS PAFO IUCN/FFI WMPA GIZ/KfW	ຈຳນວນໂຄງການສຶກສາ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ	ບົດສຶກສາ ແລະ ບົດລາຍງານ	x2x3x4x5	X6x7x8x9
	<i>ງົບປະມານ:</i>	\$50,000				\$30,000	\$20,000
ຈຸດປະສົງ 7. ປັບປຸງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ຂອງທະນີ							
7.1	ສຳຫຼວດ ການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ສະເພາະພື້ນທີ່	DFRC PPAM	WCS WMPA	ພື້ນທີ່ການສຳຫຼວດ	ບົດລາຍງານ	x2x3x4x5	X6x7

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ງົບປະມານ: \$100,000 (ສົມທົບໂຄງການອື່ນ)		PAFO	WWF GIZ/KfW IUCN/FFI		\$100,000	
7.2	ສຳຫຼວດການກະຈາຍ ຂອງທະນີ ໃນພື້ນທີ່ອື່ນໆ	DFRC NLMC	DoF IUCN WCS WWF	ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຈຳນວນຄັ້ງ, ພື້ນທີ່ ການສຳຫຼວດ	ບົດລາຍງານ x4x5	x6x7
ງົບປະມານ: \$50,000					\$30,000	\$20,000
ລວມທັງໝົດ						\$3,070,000

ໝາຍເຫດ: x = ປີ,

DFRC = ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, DoF = ກົມປ່າໄມ້, DoFI = ກົມກວດກາປ່າໄມ້, FFI = ອົງການອະນຸລັກ ພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າສາກົນ,
GIZ = ອົງການພັດທະນາສາກົນຂອງເຢຍລະມັນ, IUCN = ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ, KfW = ກຸ່ມທະນາຄານ ພັດທະນາເຢຍລະມັນ,
NLMA = ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ, LWU = ສະຫະພັນແມ່ຍິງ, WMPA = ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ອ່າງໂຕ່ງ,
NPA = ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, NTA = ອົງການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ, NUoL = ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ, PAFO = ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້,
PoFI = ກອງກວດກາປ່າໄມ້ແຂວງ, PPAM = ກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ປະຈຳແຂວງ, WCS = ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ,
WWF = ອົງການກອງທຶນທຳມະຊາດໂລກ

4. ການປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ

4.1 ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ

ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ກົມປ່າໄມ້ ເປັນພາກສ່ວນຫຼັກ ໃນການຊີ້ນຳ ນຳພາ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍມີກອງຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ຢູ່ແຕ່ລະແຂວງ ເປັນຜູ້ຮ່ວມງານ ໃນການຈັດປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ກໍ່ຄືຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ເປັນຜູ້ສະໜັບສະໜູນ, ໃຫ້ການຊີ້ນຳ, ໃຫ້ຄວາມສະດວກ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ກອງອະນຸລັກ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ເປັນຫ້ອງການປະສານງານ ແລະ ຮ່ວມມື ໃນການປະຕິບັດແຜນດຳເນີນ ງານອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ທຸກໆຂະແໜງການ ແລະ ໂຄງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທັງລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແຜນດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບການ ປະຕິບັດ. ຫ້ອງການຮັບການລາຍງານ ແລະ ສັງລວມ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງແຕ່ລະໂຄງການ ກ່ຽວ ກັບການອະນຸລັກ ທະນີ ໃນ ສປປ ລາວ.

ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ກອງກວດກາປ່າໄມ້ ຢູ່ແຕ່ລະແຂວງ ແມ່ນຄູ່ຮ່ວມງານຫຼັກ ເພື່ອພັດ ທະນາຮູບແບບ, ກົນໄກການປະຕິບັດມາດຕະການ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການລ່າ ຫຼື ການຕັດໄມ້ທີ່ ຜິດກົດໝາຍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ຮ່ວມກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຢູ່ໃນແຕ່ລະຂັ້ນ ເຊັ່ນ: ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ, ປກສ ແລະ ປກຊ.

ພະແນກການຕ່າງໆ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ຄວນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ຮ່ວມມືການປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນ ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໃນການປະຕິບັດແຜນການຂອງໜ່ວຍງານຕົນ ບໍ່ໄດ້ສ້າງ ຜົນກະທົບທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມຕໍ່ກັບປະຊາກອນຂອງທະນີ ກໍ່ຄືຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງມັນ.

ມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງຊາດ ຄະນະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ຄະນະວິທະຍາສາດ, ຄະນະ ວິທະຍາສາດປ່າໄມ້ ແລະ ຄະນະສິ່ງແວດລ້ອມ ຄວນສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປະສານງານ ພາຍໃນ ແລະ ຮ່ວມກັບສະຖາບັນຕ່າງໆ ຂອງສາກົນ ໃນການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ທີ່ພົວພັນກັບການ ອະນຸລັກທະນີ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດເປັນບຸລິມະສິດສຳຄັນ ໃນການພັດທະນາ ບຸກຄະລະກອນ ໃນດ້ານນີ້ ໃຫ້ ສປປ ລາວ ກໍ່ຄືຄະນະຂອງຕົນ.

ໂຄງການຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະ ອົງການ IUCN, FFI, WCS, WWF, GIZ, Animo ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ໃນການລະດົມແຫຼ່ງທຶນ ຂອງສາກົນ ມາຊ່ວຍປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານ ດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ວັດຖຸປະສົງທີ່ວາງໄວ້.

4.2 ງົບປະມານ ແລະ ແຫຼ່ງທຶນ

ແຜນດຳເນີນງານນີ້ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການລະດົມແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ທັງພາຍ ໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ອົງການ ຫຼື ໂຄງການ ໃດໜຶ່ງ ທີ່ສົນໃຈ ສາມາດຊອກຫາແຫຼ່ງທຶນ ມາຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນງານນີ້ໄດ້ ຕາມແຜນກົດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍກົມປ່າໄມ້ ສປປ ລາວ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ. ທຸກໆໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດບັງຄັບງົບປະມານ ສ່ວນໃດໜຶ່ງສະເພາະການປະສານງານ ແລະ ກວດກາຕິດຕາມ ໂດຍສູນກາງ ເຊັ່ນ: ກອງອະນຸລັກ ເພື່ອຊີ້ນຳ, ກວດກາຕິດຕາມ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມ ໂຄງການອະນຸລັກທະນີຕ່າງໆ.

ໂດຍອີງຕາມງົບປະມານທີ່ຄາດຄະເນ ໃນຂໍ້ທີ່ 3.4 ເປັນການອ້າງອີງ ເພື່ອການລະດົມທຶນນຳຜູ້ໃຫ້ທຶນ ຈາກຜູ້ທີ່ສົນໃຈ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໂດຍໄດ້ມີຫຼາຍແຫຼ່ງທຶນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນເອກະສານສະບັບນີ້ ແຕ່ອາດບໍ່ສະເພາະແຕ່ແຫຼ່ງທຶນເຫຼົ່ານີ້ທີ່ເປັນໄປໄດ້.

4.2.1 ທຶນພາຍໃນ

ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (EFP), ກອງທຶນພັດທະນາປ່າໄມ້, ກອງທຶນຍ່ອຍUNDP, ທຶນຊົດເຊີຍຂອງໂຄງການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໄຟຟ້າ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ອື່ນໆ ເຊິ່ງເປັນແຫຼ່ງທຶນ ພາຍໃນທີ່ສາມາດສະໜອງຕໍ່ການປະຕິບັດແຜນງານນີ້. ໃນທີ່ສຸດ ແຕ່ລະແຜນການຂອງຂະແໜງ ການ ເຊິ່ງສະໜອງຕໍ່ເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາຍືນຍົງ. ກອງທຶນເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງອີງໃສ່ຄວາມ ສາມາດ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເມືອງ, ແຂວງ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອວິຊາການ ຂອງບາງໂຄງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຂຽນບົດສະເໜີຂໍ້ທຶນສຳລັບໂຄງການໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ. ສ່ວນຫຼາຍ ແລ້ວ ທຶນດັ່ງກ່າວ ຈະໃຊ້ໃນການອະນຸລັກຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສທົ່ວໄປ ຫຼາຍກວ່າ ສະເພາະເຈາະຈົງ ໃສ່ຊະນິດພັນໃດໜຶ່ງ ແຕ່ທະນີແມ່ນສັດປ່າຕົວແທນຢູ່ໃນພື້ນບຸລິມະສິດ ຂອງແຜນດຳເນີນງານ ສະບັບນີ້.

4.2.2 ທຶນສາກົນ

ໄດ້ມີຫຼາຍກອງທຶນຂອງສາກົນທີ່ສະໜອງທຶນໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ນັບແຕ່ທຶນຂະໜາດ ນ້ອຍ ເຊິ່ງງ່າຍໃນຂັ້ນຕອນການຂໍສະເໜີ ຮອດທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ເປັນໂຄງການຫຼາຍປີ ເຊິ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການວາງແຜນໃນການຂຽນບົດສະເໜີໂຄງການລະອຽດ ເພື່ອຈະໄດ້ທຶນດັ່ງ ກ່າວ. ກອງທຶນສັດປ່າ ອາເມລິກາ (US Fish and Wildlife) and ກອງທຶນອາກາສ (Arcus Foundation) ເປັນກອງທຶນທີ່ໃຫ້ທຶນສະເພາະການອະນຸລັກ ພວກທະນີ ໂດຍກົງ ແລະ ເປັນຜູ້ໃຫ້ທຶນທີ່ສຳຄັນ ໃນການອະນຸລັກທະນີ ຢູ່ໃນພາກພື້ນນີ້.

ຜູ້ໃຫ້ທຶນຫຼັກກຸ່ມກັບ ຊີວະນາໆ ພັນໂດຍລວມ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແມ່ນ ກອງທຶນ CEPF (Critical Ecosystem Partnership Fund), ກອງທຶນສິ່ງແວດລ້ອມໂລກ (GEF, Global Environment Fund), ກອງທຶນ ແມກ ຄາເທີ (John D & Catherine T. MacArther Foundation), ກອງທຶນ ອາຊີ. ທຶນຂະໜາດ ນ້ອຍສຳລັບການອະນຸລັກຊະນິດພັນ ອາດສະເໜີນຳ ກອງທຶນ ໂມຮາແມດ ບິນຊາອິດ (Mohammed bin Zayed Species Conservation Fund), ກອງທຶນ ຊີວະນາໆພັນ ມາກອດ ມາກສ (Margot Marsh Biodiversity Foundation) ເລັ່ງໃສ່ ພວກຕະກຸນລົງ ຫຼື ລວມທັງ ກອງທຶນ ລັດຟອດ (Rufford Small Grants) ແຕ່ມີໜ້ອຍຫຼາຍ. ລາຍຊື່ກອງທຶນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດກວມລວມເອົາບັນດາກອງທຶນທັງໝົດທີ່ມີຢູ່ ແຕ່ນີ້ເປັນການສະເໜີໃຫ້ຮູ້ບາງແຫຼ່ງ ກອງທຶນ ທີ່ສຳຄັນ ຂອງສາກົນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ.

4.3 ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ກໍ່ຄືກົມປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ປະເມີນການປະຕິບັດວຽກງານຂອງແຕ່ລະ ໂຄງ ການ ພາຍໃຕ້ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ສະບັບນີ້ ເພື່ອຮັບຮູ້ຄວາມຄືບໜ້າ, ຜົນສຳ ເລັດ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆ. ການປະເມີນຜົນນີ້ ອາດລວມທັງລະບົບການນຳໃຊ້ງົບປະມານຂອງ ແຕ່ລະໂຄງການ ວ່າມີປະສິດທິຜົນຫຼືບໍ່.

ແຕ່ລະໂຄງການ ພາຍໃຕ້ແຜນດຳເນີນງານອະນຸລັກທະນີ ຕ້ອງມີການລາຍງານຄວາມ ຄືບໜ້າຂອງໂຄງການຕົນ ຢ່າງໜ້ອຍທຸກໆ 3 ເດືອນ ໃຫ້ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

ບົດລາຍງານທັງໝົດ ທັງປະຈຳປີ ແລະ ບົດສິ້ນສຸດໂຄງການຕ່າງໆ ສາມາດສັງລວມ ເປັນຜົນສຳເລັດ ໃນໄລຍະ 5 ປີ ແລະ 10 ປີ ຕໍ່ແຜນດຳເນີນງານດັ່ງກ່າວ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Bartlett T.Q. (2007) The Hylobatidae: small apes of Asia. In: Campbell CJ, Fuentes A, MacKinnon KC, Panger M, Bearder SK, editors. Primates in perspective. New York: Oxford U Pr. p274-89.
- Berkmüller, K. and Vilawong, W. (1996) A rapid wildlife and habitat survey of Dong Khanthung conservation forest and its environs. Pakxe, Lao PDR: IUCN Biodiversity Conservation Project.
- Brown, J. (2009) Status of the Western Black Crested Gibbon (*Nomascus concolor*) in the Nam Ha National Protected Area, Lao PDR. Gibbon Journal 5: 28–35.
www.gibbons.de
- Brandon-Jones, D. Eudey, A. A., Geissmann, T., Groves, C. P., Melnick, D. J., Morales, J. C., Shekelle, M. and Stewart, C.-B. (2004) Asian primate classification. International Journal of Primatology 25: 97–164.
- Duckworth, J. W. (2008), Preliminary gibbon status review for Lao PDR 2008, Fauna & Flora International. www.fauna-flora.org
- Fan Pengfei, Jiang Xuelong and Tian Changcheng (2009) The Critically Endangered black crested gibbon *Nomascus concolor* on Wuliang Mountain, Yunnan, China: the role of forest types in the species' conservation. Oryx, 43(2), 203–208
- Fan Pengfei and Huo Sheng (2009) The northern white-cheeked gibbon (*Nomascus leucogenys*) is on the edge of extinction in China. Gibbon Journal No. 5. www.gibbons.de
- FFI (2004) Threats to Biodiversity. An Assessment of Phong Nha-Ke Bang National Park, Vietnam. Report No. 1: Intelligence-led Investigations into the Illegal Trade in Wildlife. Fauna & Flora International, Hanoi. Unpublished Report
- FFI (2010) Outputs of workshop on action planning for conservation of the western black crested gibbon in Yunnan Province, 24-25 September 2010. Fauna & Flora International China Programme, Beijing. Unpublished Report
- Geissmann, T. 1995. Gibbon systematics and identification. International Zoo News 42: 467-501
- Geissmann, T. (2007) First field data on the Laotian black crested gibbon (*Nomascus concolor lu*) of the Nam Kan area of Laos. Gibbon Journal No. 3. www.gibbons.de

- Groves, C. P. (2001) Primate taxonomy. Washington, D.C. Smithsonian Institution Pr. 350p.
- Grueter, C. C., Jiang Xuelong, Konrad, R., Fan Pengfei, Guan Zhenhua and Geissmann, T. (2009) Are *Hylobates lar* Extirpated from China? International Journal of Primatology, 30:553–567
- IEWMP (2004) Integrated Ecosystem and Wildlife Management Project: Project Document, WCS Lao PDR, Vientiane.
- IUCN (2010) IUCN Red List of Threatened Species. Version 2010.4. <www.iucnredlist.org>. Downloaded on 18 November 2010.
- Le Trong Dat and Le Minh Phong (2010) 2010 Census of Western Black Crested Gibbon *Nomascus concolor* in Mu Cang Chai Species/Habitat Conservation Area (Yen Bai province) and adjacent forests in Muong La district (Son La province, Fauna & Flora International Vietnam Programme, Hanoi. Unpublished report
- MAF (2005). Report on the Assessment of Forest Cover and Land Use During 1992-2002. Department of Forestry, Ministry of Agriculture and Forestry, Vientiane.
- Mootnick A. R. (2006) Gibbon (*Hylobatidae*) species identification recommended for rescue or breeding centers. Prim Conserv 21:103-38.
- Phiapalath, P. (2009) Distribution, behaviour and threat of Red-shanked douc langurs (*Pygathrix nemaeus*) in Hin Nam No National Protected Area, Khammouane Province, Lao PDR. Doctoral thesis, Suranaree University of Technology, Thailand.
- Phiapalath, P. and Saisavanh, V. (2010) Gibbon Surveys: Nam Phouy National Protected Area and Dong Khanthung Provincial Protected Area, IUCN Lao PDR, Vientiane. www.iucn.org
- Phiapalath, P. and Suwanwaree, P. (2008) Wildlife threats, hunting and trade in North-western Hin Nam No and Na Phao Lao-Vietnam Checkpoint, Lao PDR. Proceeding paper presented at “Knowledge Networks and Regional Development in the Greater Mekong Sub-region and Asia Pacific” Conference in Kunming, China.
- Phoonjampa, R. and Brockelman, W. Y. (2008) Survey of Pileated Gibbon *Hylobates pileatus* in Thailand: populations threatened by hunting and habitat degradation. Oryx 42: 600–606.
- Robichaud, W., Insua-Cao, P., Sisomphane, C., and Chounnavanh, S. (2010) A scoping mission to Nam Kan National Protected Area, Lao PDR, Fauna & Flora International, www.fauna-flora.org

- Round, P. D. (1998) Wildlife, habitats and priorities for conservation in Dong Khanthung proposed National Biodiversity Conservation Area, Champasak Province, Lao PDR. Wildlife Conservation Society / CPAWM, Vientiane.
- Smith, M. (2008) Wildlife Monitoring Surveys in NNT NPA 2007-08 Supplement Report No. 2 (Supplement report) October, 2008. Nam Theun 2 Watershed Management and Protection Authority Ban Oudomsouk, Nakai District, Khammouane Province, Lao PDR
- Timmins, R. J. and Vongkhamheng, C. (1996) A preliminary wildlife and habitat survey of the Dong Khanthung area, Champasak province, Lao PDR. Vientiane: Wildlife Conservation Society / CPAWM, Vientiane.
- Van Ngoc Thinh, Mootnick A. R., Vu Ngoc Thanh, Nadler, T. and Roos, C. (2010a) A new species of crested gibbon from the central Annamite mountain range (4) 1-12 Vietnamese Journal of Primatology
- Van Ngoc Thinh, Rawson, B., Hallam, C., Kenyon, M., Nadler, T., Walter, L. and Roos, C., (2010b) Phylogeny and Distribution of Crested Gibbons (Genus Nomascus) Based on Mitochondrial Cytochrome b Gene Sequence Data. American Journal of Primatology
- WWF (2009) Memorandum of Understanding between Department of Agriculture and Forestry, Champasak Province and The World Wide Fund for Nature (WWF) concerning the project: Improving the Management of Xe Pian National Protected Area, April 2009. World Wide Fund for Nature, Vientiane.
- Wolstencroft, J. (1998) An assessment of the natural heritage value including tourism potential of the Dong Khanthung plains (a proposed national biodiversity conservation area) in the Xe Lampao catchment of Champasak province, southwestern most Lao PDR. Unpublished typescript held at WCS Lao office, Vientiane.

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ
ປີ 2011-2020

ຮູບພາບ 3. ຮູບກອງປະຊຸມການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກ
ທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ. ເດືອນກຸມພາ 2011 ທີ່ ກົມປ່າໄມ້

ແຜນດຳເນີນງານ ອະນຸລັກທະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ 2011-2020

ກອງອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້
ກີມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ໂດຍຮ່ວມກັບ
ອົງການສາກົນ ເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (IUCN)
ແລະ ອົງການ ຮັກສາພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າ ສາກົນ (FFI)

